

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

အာရပ်-အစ္စရေးလ်

၆ ရက်စတင်ပွဲ

အထောက်တော်လှအောင်

SIX DAY WAR

Randolph.S.Churchill & Winston.S.Churchill

စတုတ္ထအကြိမ်

TELAVIV

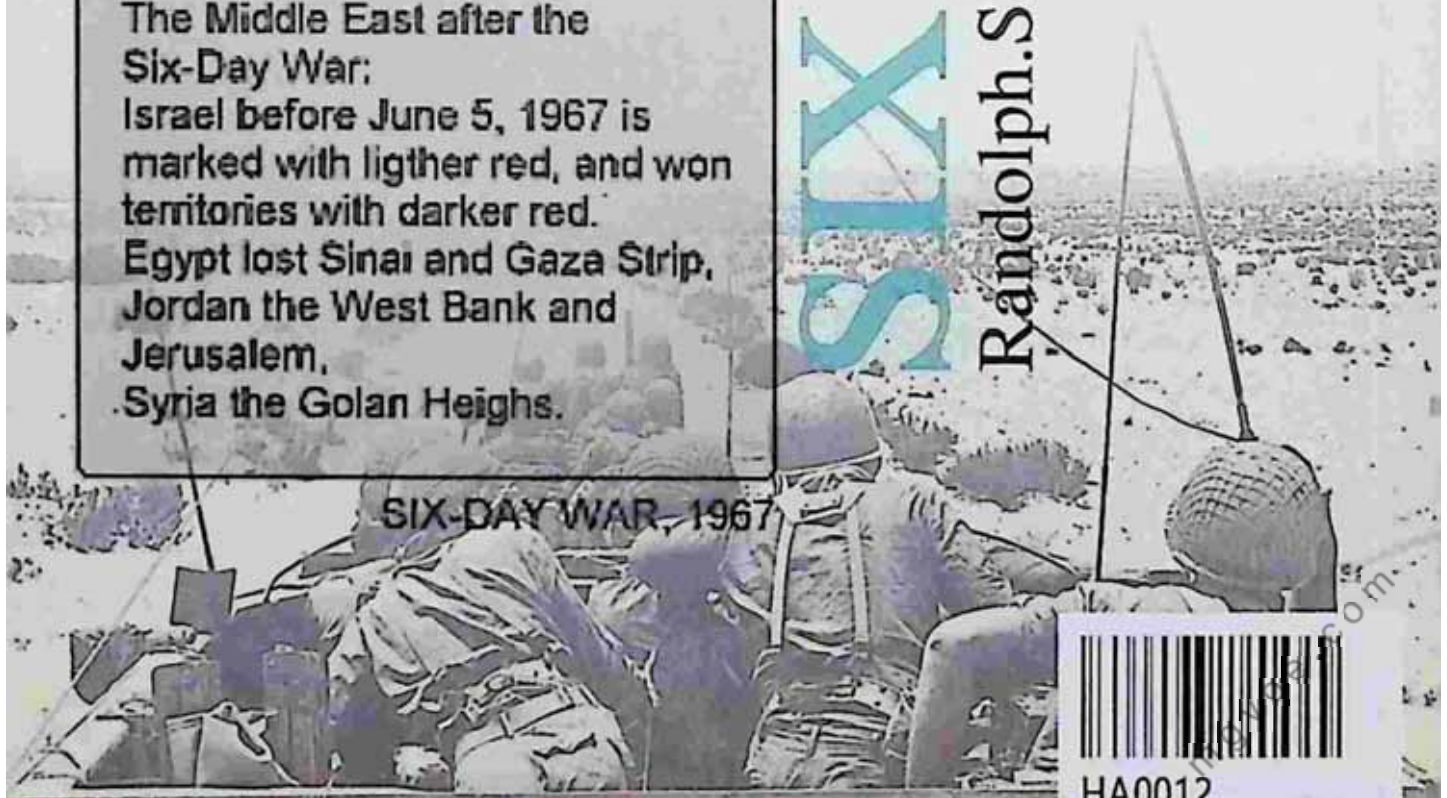

SIX DAY WAR

Randolph.S.Churchill & Winston.S.Churchill

The Middle East after the Six-Day War:
 Israel before June 5, 1967 is marked with lighter red, and won territories with darker red.
 Egypt lost Sinai and Gaza Strip,
 Jordan the West Bank and Jerusalem,
 Syria the Golan Heights.

SIX-DAY WAR, 1967

HA0012

3,500.00 KS

mgyoe.com

အာရပ်-အစ္စရေးလ် ၆ ရက်စစ်ပွဲ၊ အထောက်အကူလှအောင်
စာမျက်နှာ ၂၅၉++ မျက်နှာ၊ ၁၃ ခင်တီ x ၂၁.၅ ခင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း၊
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊
၂၀၁၇၊ စက်တင်ဘာလ၊ စတုတ္ထအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊
၂၀၁၁ Magic Pen ၏ တတိယအကြိမ်ပုံ၊

ရောင်းစျေး ၃၅၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

mgyoe.com

အာရပ်-အစ္စရေးလ်
၆ ရက်စစ်ပွဲ

SIX DAY WAR

Randolph.S.Churchill

Winston.S.Churchill

အထောက်တော်လှအောင်

မြန်မာပြန်

မာတိကာ

-	ဘာသာပြန်သူ၏အမှာ	က
■	အခန်း ၁	
	- နောက်ခံသမိုင်း	၁
■	အခန်း ၂	
	- ရေလက်ကြားများ ပိတ်ဆို့ခြင်း	၃၈
■	အခန်း ၃	
	- အစ္စရေးလ်၏ သန့်ရှင်းရေး	၆၉
	- စစ်ပြင်ဆင်မှုများ	၉၇
■	အခန်း ၄	
	- လေကြောင်းတိုက်ပွဲ	၁၀၀
■	အခန်း ၅	
	- ရေတပ်ထိုးစစ်	၁၂၅

- အခန်း ၆
- ဆီနှိုင်းတိုက်ပွဲများ ၁၃၂

- အခန်း ၇
- ဂျေရုဆလင်နှင့် အနောက်ဘက်ကမ်းဒေသ ၁၆၃

- အခန်း ၈
- ကမ္ဘာ့ဂယက် ၁၉၅

- အခန်း ၉
- ဆီနှိုင်း သေမင်းမေးရိုးများ ၂၁၀

- အခန်း ၁၀
- ဆီးရီးယားတောင်ကုန်းများ ၂၃၃

- အခန်း ၁၁
- ၆ ရက်စစ်ပွဲပြီးဆုံးသော် ၂၄၄

□

ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ

လောကတွင် သတင်းအမျိုးအစားပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ ရာဇဝတ်မှု စသည်ဖြင့် လူတို့နှင့် ပတ်သက်သမျှ အားလုံး သတင်းအမျိုးအစားထဲတွင် အကျုံးဝင်ကြပါသည်။ လူတို့နှင့် ပတ်သက်သည်များမှာ မြောက်မြားစွာရှိလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် သတင်းစာဆရာအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျင်လည်ခဲ့ရာ၊ သတင်းအမျိုးအစားပေါင်း များစွာတို့ကို ရေးခဲ့၏။ တည်းဖြတ်ခဲ့၏။ မွမ်းမံခြယ်လှယ်ခဲ့၏။ ထိုသတင်းအမျိုးအစားပေါင်းများစွာတို့အနက် ကျွန်တော်ခံတွင်းအတွေ့ဆုံးသတင်းမှာ စစ်ရေးသတင်းများနှင့် နိုင်ငံရေးသတင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ရေးသတင်းတွင် သာမန်ချို့တိုက်ပွဲမှအစ၊ မဲခေါင်စစ်ဆင်ရေးကဲ့သို့သော ကြီးမားလှသည့် စစ်ရေးသတင်းကြီးများအထိ ရေးခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံရေးသတင်းတွင်လည်း သာမန်ရပ်ကွက် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများမှ ဖဆပလအကွဲ၊ ပထစအကွဲ၊ နိုင်ငံရေးအာဏာ အပြောင်းအလဲ၊ အစိုးရအာဏာ အပြောင်းအလဲ သတင်းကြီးများအထိ ရေးခဲ့ပါသည်။

ယခုတစ်ဖန် အာရပ်-အစ္စရေးလ်တို့ ဆင်နွှဲကြသည့် ၆-ရက်စစ်ပွဲကို ဘာသာပြန်ရသောအခါတွင် ကျွန်တော် ခံတွင်းတွေ့သည့် သတင်းအမျိုးအစား ၂-ခုစလုံး ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ကျွန်တော် လက်တွေ့ပါသည်။

၆-ရက်စစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်မှာ မကြာလှသေးပါ။ ယနေ့မှ ပြန်ရေတွက်

သော် ၄-လမျှသာ ကြာမြင့်ခဲ့ပါသေးသည်။ ထိုစစ်ပွဲ၏ ဂယက်မှာ ယခုတိုင် အောင် ရိုက်ခတ်နေဆဲ ရှိသည်။ ဖြေရှင်း၍ မပြီးပြတ်နိုင်သေးဘဲ ရှိသည်။ ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်အသီးသီးတို့ ခေါင်းခဲနေသော ပြဿနာဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး ကျားကွက် အဆုတ်အတက်များ ရှုပ်ထွေးနေသေးဆဲ ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ခဲ့ရသည့် စစ်ပွဲသည်လည်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဖြစ်ပွားပြီးစီးခဲ့သမျှသော အချိန်အတိုဆုံး စစ်ပွဲကြီးများအနက် အကြီးကျယ်ဆုံး၊ အရှုံးအနိမ့်အများဆုံး၊ အကျအဆုံးအများဆုံး၊ သိမ်းယူသည့်နယ်မြေ အကျယ်ဝန်းဆုံး စစ်ပွဲကြီး တစ်ပွဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ရေးသူများမှာ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး နှစ်ခုစလုံးကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်ဦးဆောင် ဆင်နွှဲခဲ့သည့် ဗြိတိသျှ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဆာဝင်စတန်ချာချီ၏ သားနှင့် မြေးတို့ ရေးသော စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။

ချာချီ၏ “ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး” စာအုပ် ၆-တွဲမှာ စစ်ရေးနှင့် ပတ်သက် သည့် အကောင်းဆုံးသော စာအုပ်များတွင် တစ်အုပ်အပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုတစ်ဖန် ချာချီ၏ သားနှင့်မြေးက ၆-ရက်စစ်ပွဲကြီးတစ်ခုအကြောင်းကို ရေးကြပါသည်။ ဘမျိုးဘိုးတူဆိုသကဲ့သို့ပင် သူတို့သားအဖနှစ်ယောက်၏ လက်စွမ်းမှာလည်း ထက်မြက်လှပါသည်။ သို့သော် ယခု ဘာသာပြန် မြန်မာ စာအုပ် ကောင်းသည်-မကောင်းသည်မှာမူ ကျွန်တော်နှင့်သာ ဆိုင်ပါသည်။

သူတို့သားအဖနှစ်ယောက်သည် စစ်မဖြစ်မီ ရက်သတ္တ ၃-ပတ်က စစ် ဖြစ်မည့် အစွဲရေးလ်နိုင်ငံတွင် ရှိနေခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာသတင်းဂျာနယ်နှင့် အီးဗနင်းနယူးစ် သတင်းစာများအတွက် သတင်းဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့ကြ သည်။ စစ်ဖြစ်ပြီးသောအခါတွင် တစ်ဖန် ရက်သတ္တ ၃-ပတ်ကြာမျှ စစ်မြေ ပြင်သို့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ကြသည်။ သာမန်စစ်သားမှ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအထိ၊ သာမန်နိုင်ငံသားတစ်ဦးမှ ဝန်ကြီးများအထိ အဆင့်ပေါင်းစုံ လူပေါင်းများစွာနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြပါသည်။

ဤမျှဆိုလျှင် ယခုစာအုပ်အတွက် သူတို့ မည်မျှ ကြိုးစားခဲ့ကြကြောင်း သိသာနိုင်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို သဘောတရားရေး စာအုပ်ကြီးလို၊ ကျမ်းစာအုပ်ကြီးလို

သူတို့ မရေးပါ။ စစ်သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ရေးသလိုသာ ရေးကြပါသည်။

သူတို့သုံးနှုန်းသည့် အချို့စကားလုံးများမှာ များစွာ ပြင်းထန်လှကြောင်း တွေ့ရပါမည်။ သို့သော်လည်း သတင်းစာဆရာဟူသည် စကားလုံးနည်းနည်းနှင့် ထိထိမိမိ ရေးတတ်သောသူမျိုး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြမ်းတမ်း ပြင်းထန်လှသော စကားလုံးများမှာ သတင်းတစ်ပုဒ်၏ အလှအပ၊ အရသာများ ဖြစ်လာပါသည်။

အစွဲရေးလင်နိုင်ငံအတွင်းမှာသာ ပွန်းတီးသူများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဘက်လိုက်သည်ဟု ထင်စရာရှိသော်လည်း သေသေချာချာ ဖတ်ကြည့်သော အခါ၊ အချက်အလက်အမှန်များကို သတင်းစာဆရာပီပီ အတုံးလိုက်၊ အတစ်လိုက် သတင်းသားအတိုင်း ပေးထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

စစ်တစ်ခု၏ အင်္ဂါရပ်များဖြစ်သော ဝမ်းနည်းဖွယ်၊ ဝမ်းသာဖွယ်၊ စိုးရိမ်ဖွယ်၊ ထိတ်လန့်ဖွယ်၊ ရွံ့မုန်းဖွယ်၊ ရယ်မောဖွယ်၊ လွမ်းဆွတ်ဖွယ် အချက်များကိုပါ တွေ့ရပါမည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ ကျွန်တော်သည် စစ်သတင်းကိုရေးရန် ဝါသနာပါ၏။ သို့သော် စိတ်ဆန္ဒအရ မရေးလိုပါ။ တစ်နည်းဆိုရသော် ကျွန်တော်ရေးလိုသော သတင်းကို ရေးခွင့်ရအောင် စစ်မက်မဖြစ်ပွားစေလိုပါ။ မလွဲမရှောင်သာ၍ ဖြစ်လာမည်ဆိုလျှင်၊ မလွဲမရှောင်သာဘဲ ကျွန်တော် ဝါသနာပါရာ သတင်းကို ရေးရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုလည်း မလွဲမရှောင်သာဘဲ ဘာသာပြန်ရချေပြီ။

ဤကဲ့သို့သော စာအုပ်မျိုး၊ သတင်းမျိုး၊ နောက်ထပ်ရေးခွင့်၊ ဘာသာပြန်ခွင့်ကို ကျွန်တော် မမျှော်မှန်းချင်ပါ။

စစ်ဟူသည် လူ့လောကကို ကောင်းကျိုးမပြု၊ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ခြင်းဖြင့် ဖတ်ရသူများ၏ ရင်တွင်း၊ အသည်းနှလုံးတွင်း၌ စစ်တစ်ရပ်အား တားဆီးလိုစိတ် အခိုင်အမာ ကိန်းအောင်းလာမည်ဆိုငြားအံ့။

ကျွန်တော် ကြည်နူးချမ်းမြေ့လှပါပြီ။

အထောက်အကူလှအောင်

အင်းစိန်၊ ၁၉၆၇-ခု၊ အောက်တိုဘာလ(၁၉)ရက်။

အခန်း - ၁

နောက်ခံသမိုင်း

အောဘရာဟမ်၏ သားများဖြစ်ကြသော အစ်ရှ်မေယယ်နှင့် အစ်ဇက်တို့ နှစ်ဦးမှတစ်ဆင့်၊ အာရပ်နှင့် ဂျူးလူမျိုးများ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာကြောင်း နှစ်ဦးစလုံးက လက်ခံယုံကြည်ကြသည်။ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် အစဉ်အလာ ယုံကြည်ချက်လည်း ဖြစ်လေသည်။ အစ်ရှ်မေယယ်၏မိခင်သည် အီဂျစ် ကျေးကျွန်အမျိုးသမီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖခင်၏ နယ်မြေမှ နှင် ထုတ်ခြင်းခံရကာ အစ်ရှ်မေယယ်သည် တောကြီးမျက်မည်းထဲမှာ အသက် ထက်ဆုံး နေထိုင်သွားရရှာသည်။ ယင်းအစ်ရှ်မေယယ်မှ ဆင်းသက်ပေါက် ဖွားလာသူများကို ဘီဒွင်လူမျိုးစုဟု သတ်မှတ်ကြ၏။ ယနေ့ အာရပ်အမျိုး သားများသည် ဘီဒွင်လူမျိုးစုပင် ဖြစ်လေသည်။

အစ်ရှ်မေယယ်၏ ညီဖြစ်သော အစ်ဇက်မှ မျိုးဆက်ပြန့်ပွားလာသူများ သည် ဂျူးလူမျိုးစု ၁၂-စု ဖြစ်လေသည်။ ယင်းအနက် လူမျိုးစု ၂-စုမှာ အစရှာမရအောင် ပျောက်ဆုံးနေသည်။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးသည် ပျောက်ဆုံး နေသော လူမျိုးစု ၂-စုအနက် တစ်စုဖြစ်ကြောင်း လူအများက ယုံကြည်ကြ သည်။ အခိုင်အမာဆိုသူတွေကလည်း ဆိုသည်။

အာရပ်နှင့် ဂျူးလူမျိုးတို့သည် အပြိုင်အဆိုင်တွေ ဖြစ်လာကြ၏။ ပြီးသူ

ရန်ဘက်တွေ ဖြစ်လာကြ၏။ အမှန်တော့ သူတို့ကို ပေါက်ဖွားပေးလိုက်သော အစ်ရှ်မေယယ်နှင့် အစ်ဇက်တို့ညီအစ်ကို နှစ်ဦးပင်လျှင် ပြိုင်ဘက်ဆိုင်ဘက် တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏ ဘာသာစကားများသည်လည်း ဆင်တူယိုးမှား ပင် ဖြစ်သည်။ ဘိုးစဉ်ဆောင်ဆက်ကတည်းက ငြိုးသူရန်ဘက် ဖြစ်ခဲ့ကြလေ သော အာရပ်နှင့် ဂျူးလူမျိုးတို့သည် ယနေ့ထက်တိုင်အောင်လည်း ပါလက် စတိုင်းနယ်မြေကို သူပိုင်သည် ငါပိုင်သည် အငြင်းပွားကြဆဲ၊ နယ်မြေလုကြ ဆဲ၊ စစ်မက်ဖြစ်ပွားကြဆဲသာတည်း။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၅၀၀-ခန့်က ဖြစ်သည်။

အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားခြင်းခံရသော ဂျူးလူမျိုးများကို တမန်တော် မိုးဇက်က ဦးဆောင်ပြီး ကာနန်သို့ ခေါ်ယူခဲ့သည်။ ဆီနိုင်း ကန္တာရ ခရီးကြမ်းကြီးကို ဖြတ်ကျော်လာခဲ့ကြသည်။ မက်ဆိုပိုတေးမီးယား ဘက်မှ ပြောင်းရွှေ့ဝင်ရောက်လာသော အေဘရာဟမ်၏ အဆက်အနွယ် ဂိုဏ်းချုပ်သည် ကာနန်မှာ အိုးအိမ်ထူထောင်နေကြပြီဟု ယုံကြည်ရသည်။ စစ်လိုလားသော ဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကျ ဂျူးလူမျိုးများက ကာနန် တွင် အခြေကျနှင့်သော လူမျိုးစုံများကို တိုက်ခိုက်အောင်ပွဲခံလိုက်လေသည်။

သို့ကလို ကာနန်မှာ အခြေစိုက် နေထိုင်ကြခိုက်တွင် ဘေဘီလုံလူမျိုး များ၏ အကျဉ်းသားဘဝရောက်သည့်အခါ ရောက်လိုက်၊ အလက်ဇန္ဒား ဘုရင်၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံရလိုက်၊ ရောမနိုင်ငံတော်ကြီး၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သော နယ်မြေဖြစ်သည့်အခါ ဖြစ်လိုက်ဖြင့် သံသရာလည်ခဲ့ရလေသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ဂျူးလူမျိုးသည် အန္တရာယ်ပေါင်းစုံ၊ ဘေးဒုက္ခပေါင်း စုံတို့ကို ကြုံကြုံခံရင်း ခရစ်တော်ပေါ်ပြီး၊ အေဒီ ၇၀-ခုနှစ်အထိ နေထိုင်ခဲ့ ကြသည်။ ထိုနှစ်တွင် တီးတပ်စ်၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံရပြီး ဂျူးတို့ တည် ထောင်ခဲ့သည့် ဂျေရုဆလင်မြို့ကြီး ပျက်လေသည်။ သို့သော် ဂျူးတို့သည် ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေပေါ်မှ အပြီးတိုင် ပျောက်ကွယ်မသွား။ အနည်း အကျဉ်းတော့ ထာဝရရှိနေကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ ဘုရားသခင်၏ အလို တော်အတိုင်း ပါလက်စတိုင်းဒေသမှာပင် တိုင်းနိုင်ငံထူထောင်ရန် မနားတမ်း ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအလင်ဘီ၏ အောင်ပွဲ များက ဂျူးတို့နယ်မြေကို ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု

အောက်သို့ ပို့လိုက်လေသည်။

ဆီနိုင်း သဲကန္တာရကြီးကို ကျော်ဖြတ်ကာ၊ အီဂျစ်နိုင်ငံမှ ကာနန်သို့ ပြန်လာကြရင်း ဂျူးလူမျိုးများသည် မိုးဇက်၏ သွန်သင်ချက်များကို နာယူခဲ့ကြရလေသည်။ မိုးဇက်က စိတ်ဓာတ်ရေးရာနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အကျင့်သီလများကို ဂျူးလူမျိုးတို့အား သင်ကြားပေးလေသည်။ ယနေ့ အစ္စရေးလ်တို့ အသုံးပြုနေသည့် တရားဥပဒေများနှင့် ဘာသာရေးအလေ့အထများ၊ အစဉ်အလာများသည် ယင်းမိုးဇက်၏ သွန်သင်ချက်များကို အများဆုံးအခြေခံထားလေသည်။

ကျော်ဒန်မြစ်၏ တောင်ကြားဒေသများသို့ ရောက်လာသောအခါတွင် ဂျူးလူမျိုးတို့သည် “ကတိထားနယ်မြေ” ပေါ်၌ သူတို့တစ်တွေ အခြေချခဲ့ပုံ၊ အီဂျစ်စစ်နယ်မြေကြီးတစ်ခုလုံးကို အပြီးတိုင် အောင်ပွဲခံသိမ်းပိုက်လိုက်ပုံ၊ အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ လူမျိုးစုတို့၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခုခံရင်း အခြေစိုက်ကြပုံများကို မှတ်တမ်းတင်ကြလေသည်။

ရန်သူတို့သည် သူတို့ပတ်ပတ်လည်မှာ ဝန်းရံနေပါ၏။ ယင်းရန်သူတွေကြားမှာ ရုန်းရင်းကန်ရင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး အဆောက်အဦကြီးဖြစ်လာအောင် ကြိုးစားကြရပါသည်။ ကြိုးစားရင်းဖြင့် “နို့ရည်တွေ၊ ပျားရည်တင်လဲတွေ စီးဆင်းနေသော၊ လူနေမှုအဆောက်အဦကြီး” ဖြစ်မလာဘဲ၊ ပြည်တွင်း စစ်ဘေးအန္တရာယ်များသာ ကျရောက်စီးဆင်းခဲ့လေသည်။

ဂျူးတို့သည် ပါလက်စတိုင်းတွင် လူမျိုးစု ၁၂-စုတို့ဖြင့် အတူနေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ နှစ်ပေါင်းထောင်နှင့်ချီ၍ နေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဘေဘီလုံစစ်တပ်ကြီးတွင် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ကာ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ယူဆောင်သွားခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်းကို နှစ်ပေါင်း ၅၀-မျှသာ ခံစားခဲ့ရပြီး ဂျူးလူမျိုး ၄-သောင်းတို့သည် ခရစ်မပေါ်မီ၊ ဘီစီ ၅၃၈-ခုနှစ်တွင် ဂျေရုဆလင်မြို့သို့ ပြန်လာကြ၏။

ဂျေရုဆလင်မြို့ပျက်ကြီးကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြသည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကိုလည်း ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြသည်။ ပြီးတော့ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ဂျူးအမျိုးသား ဓနသဟာယနိုင်ငံကို တည်ထောင်လိုက်ကြလေသည်။

နေသဟာယနိုင်ငံဘဝဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ ခန့် နေထိုင်အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဘီစီ ၆၃-ခုနှစ်တွင် ပါလက်စတိုင်းဒေသကို ရောမနိုင်ငံစစ်တပ်များက ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြပြန်၏။ သို့ဖြင့်ပင် ရောမအင်ပါယာ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသော နယ်မြေဖြစ်သွားရပြန်လေသည်။ ရောမအင်ပါယာ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ကိုယ့်အချင်းချင်း ဘာသာရေးအရလည်းကောင်း၊ လူမှုရေးအရလည်းကောင်း၊ အပြန်အလှန် အမှီသဟဲပြုကာ စည်းစည်းလုံးလုံး နေခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက်အနေဖြင့်ကား အတည်တကျ မရှိခဲ့။

ခရစ်တော်ပေါ်အပြီး၊ အေဒီ ၇၀-ပြည့်နှစ်တွင် ရောမအုပ်ချုပ်မှုကို တော်လှန်ပုန်ကန်ကြ၏။ သို့သော်... မအောင်မြင်။ ရောမတပ်များက ဂျေရုဆလင်မြို့ကို တိုက်ခိုက်ကာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကြီးကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးလိုက်ကြသည်။

ဂျူးလူမျိုးတို့၏ သူရဲကောင်းကြီးဖြစ်သော မာစဒါမှာလည်း နောက် ၃-နှစ်ကြာသောအခါ ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံရလေတော့သည်။ အသက်ကိုအဆုံးခံကာ လူမျိုးနှင့်နိုင်ငံအတွက် စတေးသွားသော မာစဒါသည် ဂျူးတို့၏ တော်လှန်ရေးသမိုင်းစဉ် တစ်လျှောက်လုံးတွင် ကြီးမားမြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်လာသည်။ သူ့အကြောင်းမှာလည်း ကြီးမြတ်သော ရာဇဝင်တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ဖြစ်လာသည်။

တော်လှန်ရေးသမားများကို ဖမ်းဆီးအပြီးတွင် ယင်းတို့ကို ရောမနိုင်ငံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခြင်းအားဖြင့် မြွေပွေးများ မွေးထားခြင်းနှင့်သာ တူညီမည်ဖြစ်ကြောင်း ရောမစစ်ဗိုလ်များက စဉ်းစားမိကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့အချင်းချင်း ပြန်သတ်ခိုင်းလေတော့သည်။

ဂျူးအမျိုးသားတစ်ဦးသည် မိမိ၏ ဇနီးနှင့်သားသမီးများကို မိမိကိုယ်တိုင် သတ်ရ၏။ မိန်းမနှင့်ကလေးများကုန်သောအခါ ကျန်သော ယောက်ျားများထဲမှ ၁၀ ယောက်ကို ရွေးထုတ်သည်။ ထို ၁၀ ယောက်က ကျန်သမျှ လူများကို သတ်ရသည်။ ကုန်သောအခါ ထို ၁၀ ယောက်ထဲမှ တစ်ယောက်ကိုရွေးထုတ်သည်။ ထိုတစ်ယောက်က ကျန် ၉ ယောက်ကို သတ်ရသည်။ နောက်ဆုံး ကျန်သော တစ်ယောက်သည် မိမိဓားပေါ်သို့ မိမိကိုယ်ကို လှဲ

အိပ်ချလိုက်ခြင်းဖြင့် ဂျူးလူမျိုးများကို ကိစ္စတုံးစေလေတော့သည်။

သို့ကလို့ လူမဆန်သော လူသတ်ပွဲကြီးကို ရောမတို့ ဆင်နွှဲနေကြခိုက် ကျောက်ဂူတစ်ခုထဲမှာ ပုန်းအောင်းနေသော အဘွားအို ၂ ယောက်နှင့် ကလေးငယ် ၅ ယောက်မှာ လွတ်မြောက်သွားကြလေသည်။ နောက် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကြာသောအခါတွင် ဘာကော့ချ်ဘာခေါင်းဆောင်သည် ဆင်ကန်းတောတိုး တော်လှန်ရေးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သေးသည်။ သည်လိုဖြင့်ပင် နောက်ဆုံး၌ ဂျေရုဆလင်မြို့ကြီးမှာ လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားပြီး ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ အစအနမျှသာ ကျန်လေတော့သည်။

ရောမတို့ ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြသည့် ဂျေရုဆလင်မြို့သစ်ကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး၊ မည်သည့်ဂျူးလူမျိုးကိုမှ ခြေချခွင့်မပေးချေ။ ဂျူးတို့နှင့်ပတ်သက်သည့် ဝါဒ၊ ဂျူးတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံမှန်သမျှကိုလည်း လက်စတုံးဖျောက်ဖျက် သုတ်သင်ကြသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ဂျူးအမျိုးသားတို့သည်ကား၊ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေပေါ်မှာ ပျောက်ပျက်၍မသွား၊ နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဆက်လက်နေထိုင်ကြဆဲ၊ အမြစ်တွယ်ကြဆဲပင်ဖြစ်သည်။ ဂျူးဘုရင် စနစ်ထူထောင်ရန် မျှော်လင့်အားထားချက်ကား၊ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ရရှာလေတော့သည်။

ပါလက်စတိုင်းကို ရောမများအုပ်စိုးနေခိုက်၊ ဂျူးလူမျိုးများသည် အာရှမိုင်းနားနိုင်ငံများသို့ ပျံ့နှံ့သွားကာ အိုးအိမ်မြို့ရွာ တည်ထောင်နေထိုင်ကြ၏။ စပိန်ပြည်တောင်ပိုင်းတွင်လည်းကောင်း၊ ရိုနီတောင်ကြားတွင်လည်းကောင်း၊ အီတလီတွင်လည်းကောင်း၊ ဂရိနိုင်ငံတွင်လည်းကောင်း၊ ရေကြည်ရာမြက်နုရာ အခြေချနေထိုင်ကြလေသည်။ ပါရှားနိုင်ငံ၊ ပင်လယ်နီကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်မှာလည်း အိုးအိမ်ထူထောင်နေထိုင်သည့် ဂျူးများပေါ်ပေါက်လာသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဥရောပယဉ်ကျေးမှုသည် မြောက်ဘက်ပိုင်းသို့ ပြန့်သွား၏။ ယင်းဥရောပယဉ်ကျေးမှု ပျံ့နှံ့သွားရာ မြောက်ပိုင်းအရပ်များသို့လည်း ဂျူးလူမျိုးများပါ လိုက်ပါသွားကြသည်။ ရုရှား၊ ဂျာမနီနှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတို့တွင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လာကြသည်။

မည်သည့်နိုင်ငံ၊ မည်သည့်အရပ်ဒေသသို့ပင်ရောက်ရောက် ဂျူးလူမျိုးတို့သည် မိမိ၏ဘာသာတရားနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာများကိုမူ

အပျောက်ပျက်မခံချေ။ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းကြဆဲပင်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ခရစ်ယာန်ဘာသာမှာ အနောက်နိုင်ငံအများစုက ကိုးကွယ်ရသော ဘာသာတစ်ခုဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ဥရောပတွင်လည်းကောင်း၊ အာရှနိုင်ငံများတွင်လည်းကောင်း၊ ဂျူးလူမျိုးတို့သည် တသီးတခြားတစ်စုတစ်ပြုံ ဖြစ်နေကြတတ်၏။ ဘာသာရေးအရ ရော၊ လူမှုရေးအစဉ်အလာယဉ်ကျေးမှုများအရပါ တသီးတခြား ဖြစ်နေကြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်အောင်လည်း သူတို့ကိုယ်တိုင်က ပြုကျင့်နေထိုင်ကြသည်။

အခြားလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာများ၊ ပူးဝင်ဝါးမြို့လာမည်ကို ကာကွယ်ကြသည်။ ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုယ့်အစဉ်အလာများကိုသာ မြတ်နိုးကြသည်။ မိုးဇက်၏ သွန်သင်ချက်များကိုသာ ဦးထိပ်ပန်ဆင်ကြသည်။

ဥရောပနိုင်ငံများ၏ ယဉ်ကျေးမှု ရှေ့တန်းရောက် တိုးတက်ခေတ်မီလာခြင်းမှာ ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ကြီးမားသော ကျေးဇူးတရားကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို အတုယူကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဂျူးယဉ်ကျေးမှုသည် သူတစ်ပါး၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို ထိုးဖောက်ဝါးမျို လွှမ်းမိုးသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥရောပသည် သူတို့၏ တရားဥပဒေများ၊ စာပေများကို တိုးတက်စေသည်။ ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံများ၊ လူမှုရေးဘဝများကို မြင့်မားစေသည်။ ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ဘာသာရေးကိုလည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုကိုလည်းကောင်း၊ အကျင့်သီလကိုလည်းကောင်း၊ ဘာသာစာပေကိုလည်းကောင်း ဥရောပနိုင်ငံသားတို့ နို့သက်ခံယူလိုက်ရသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ထိုသို့သောအချိန်မှာပင် အရှေ့ဘက်တစ်ဝန်း၌ ဘာသာရေးအသစ်တစ်ခုပေါ်ပေါက်ထွန်းကားနေသည်။ အစ္စလာမ် ဘာသာဖြစ်၏။ (အစ္စလာမ်ဟူသော စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဘုရားသခင်၏ အလိုတော်အတိုင်း ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်းဟူ၍ဖြစ်သည်) အစ္စလာမ်ဘာသာသည် တမန်တော် မိုဟာမက်၏ သွန်သင်ချက်များ၊ ဟောကြားချက်များအပေါ်၌ အခြေခံသော ဘာသာတရားဖြစ်သည်။ တမန်တော် မိုဟာမက်ကို ခရစ်တော်ပေါ်ပြီး၊ အေဒီ-၅၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် မက္ကာမြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာသည် နီးရာကိုစု၍ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ မက္ကာမြို့နှင့် နီးရာ

ဒေသများအနီး အရှေ့ပိုင်းဒေသ တစ်လွှားတွင် နေထိုင်ကြသော အာရပ် လူမျိုးများနှင့် သူတို့နိုင်ငံသားများကို တူညီသော ယဉ်ကျေးမှုအဆောက် အအုံ တစ်ခုတည်းမှာ စုစည်းယူလိုက်သော ဘာသာတရားတစ်ခုဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာကြောင့်ပင် အာရပ်လူမျိုးများနှင့် အာရပ်နိုင်ငံများတွင် နေထိုင်ကြသည့် လူမျိုးခွဲများသည် အများအားဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုချင်းတူညီ လာကာ စည်းလုံးညီညွတ်သော၊ ခိုင်မာသော၊ အင်အားကြီးသော လူမှုအဖွဲ့ အစည်းကြီးတစ်ခုကို ရရှိလာလေသည်။

ခရစ်နှစ် ၆၃၂ ခုနှစ်တွင် တမန်တော် မိုဟာမက်သည် ခိုဒါ အရှင်မြတ် ၏ အမိန့်တော်ကို ခံယူအိပ်စက်သည်။ တမန်တော် မိုဟာမက်ကွယ်လွန် အပြီး၊ နောက်နှစ်ပေါင်း ၁၀၀-ခန့်အတွင်းမှာပင် အစ္စလာမ်ဘာသာသည် မက္ကာမြို့ပြင်သို့ ထိုးထွက်ကျယ်ပြန့်လာသည်။ အနောက်ဘက်တစ်လွှားသို့ လည်း ပေါက်ရောက်ပျံ့နှံ့သွားသည်။ မိုဟာမက် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် နှစ် ပေါင်း ၁၀၀ တိတိကြာသော ၇၃၂ ခုနှစ်တွင် တိုးဝါးစစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားသည်။ ထိုစစ်ပွဲတွင် အဗ္ဗဒူရာ မင်ကိုချားလ်စ်မာတယ်လ်က အနိုင်ယူအောင်ပွဲခံ လိုက်သည်။ ထိုနှစ်အထိ အစ္စလာမ်ဘာသာမှာ အရှိန်ကောင်းကောင်းဖြင့် ပြန့်ပွားနေဆဲ ဖြစ်သည်။

ဂျေရုဆလင်မြို့သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် ရေဝတီဘာသာများ အတွက် ကြီးမြတ်သော မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သလို၊ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ အတွက်လည်း မြင့်မြတ်သော မြို့တစ်မြို့ဖြစ်လာလေသည်။ အလယ်ပိုင်း ခေတ်သည် ကိုးကွယ်မှုဘာသာတရားတို့ အထွတ်အထိပ် ရောက်သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ လူအပေါင်းတို့ မိမိဆိုင်ရာ ဘာသာတရားများတွင် ထူး ထူးခြားခြား ကျိုးနွံကိုင်းရှိုင်းကြသောခေတ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဂျေရု ဆလင်မြို့သည် ဘာသာကြီး ၃ ရပ်ကို ကိုးကွယ်ကြသော လူများ၏ အလေး ထားရာ၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းရာ ကြီးမြတ်သော မြို့အဖြစ် ပိုမိုထင်ပေါ်လာသည်။

နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ မျှကြာအောင် ဘာသာရေးစစ်ပွဲကြီးတွေ ဆင်နွှဲကြ သည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များက ဂျေရုဆလင်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ရရှိနိုင် အောင် တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။ အာရပ်အမျိုးသားများကလည်း ဂျေရု ဆလင်မြို့အား အနောက်နိုင်ငံသားတို့ ထိုးဖောက်ခြင်းမှ ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်

ကာကွယ်ကြသည်။ အလားတူပင် ဂျူးလူမျိုးများကလည်း တစ်နေ့သော အခါတွင် ဂျေရုဆလင်မြို့သည် မိမိတို့ လက်တွင်းသို့ မလွဲမသွေပြန်လည် ဆိုက်ရောက်လာရမည်ဟု မျှော်လင့်ထားကြသည်။

ခရစ်နှစ် ၁၀၀၀ မှ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း အချိန်ကာလများသည် ဥရောပ ဂျူးလူမျိုးများအတွက် တိုက်ပွဲများ၊ ပေါက်ကွဲမှုများ၊ ဘဝရပ်တည်ရေး အတွက် တိုက်ခိုက်ခြင်းများ၊ ကိုယ့်လူမျိုး၊ ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှုအစုကလေး များဖြင့်ကိုယ် စည်းစည်းလုံးလုံးဖြစ်လာအောင် စုစည်းယူရခြင်းများဖြင့် မရပ် မနား ရုန်းကန်တိုက်ခိုက်နေရသော အချိန်ကာလများဖြစ်သည်။

မြတ်သျှသမိုင်းပညာရှင် နာမိယာသည် ဂျူးလူမျိုးဖြစ်၏။ တစ်ခါတုန်း က နာမိယာကို ဂျူးလူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်ပါလျက် မိမိလူမျိုးသမိုင်းကိုမရေးဘဲ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်ကို ရေးရသနည်းဟု ဒါဘီက မေးခွန်းထုတ်ဖူးသည်။ ထိုအခါတွင် သမိုင်းပညာရှင် နာမိယာက အောက်ပါ အတိုင်းပြန်ပြောသည်။

“ဒါဘီ... ဂျူးလူမျိုးတို့ရဲ့ သမိုင်းဆိုတာဟာ ရှိကိုမရှိဘူး။ ဂျူးလူမျိုး တွေထဲက သူရဲကောင်းတွေ၊ အာဇာနည်တွေရဲ့အကြောင်းပဲရှိတယ်။ ဒီတော့ ဒီအကြောင်းတွေဟာ သမိုင်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ရေးဖို့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ မစွမ်း သာအောင် ဖြစ်နေတယ်”

ဂျူးလူမျိုးတို့၏ဘဝကို ပြန်ကြည့်လျှင် နိုင်ငံပေါင်းများစွာ၌ အရေးကြီး သော အခန်းကဏ္ဍများ၌ သူတို့ပါဝင်ကြသည်ကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။ အနု ပညာဆိုင်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ စာပေရေးရာတွင်လည်းကောင်း၊ သိပ္ပံနှင့် ဆေးဝါးသိပ္ပံဆိုင်ရာတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဂျူးလူမျိုးတို့သည် အရေးကြီး ဆုံးသော အခန်းကဏ္ဍများမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ၏။ သို့သော်လည်း သူတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များမှာ ထင်ရှားပေါ်လွင်လာခြင်းမရှိဘဲ လူမသိ သူမသိဘဝနှင့်ပင် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားရရှာလေသည်။ ထိုမျှသာမက ဂျူးများကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း၊ မလိုလားခြင်း၊ ဝိုင်းပယ်ခြင်းများ ရှိလာသည်။

၁၈၇၀ ပြည့်နှစ်လွန် စောစောပိုင်းနှစ်များတွင် ဝိုင်းပယ်သော စိတ်ဓာတ် များ ဂျာမနီနိုင်ငံမှာ အများအပြားပေါ်ပေါက်လာသည်။ အမျိုးသားဘဝကို ဂျူးလူမျိုးများက အပေါ်စီးယူ ဝါးမျိုနေကြောင်း စွပ်စွဲမှုများပေါ်ပေါက်လာ

သည်။ ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံတွင်းသို့ ဂျူးလူမျိုးများ ဝင်ရောက်နေခြင်းကို ပိတ်ပင်ရန် 'ဂျူးလူမျိုးများ ဆန့်ကျင်ရေးအသင်း'က တောင်းဆိုလိုက်သည်။ ဂျူးလူမျိုးများ ဆန့်ကျင်ရေးအသင်းကို တစ်ပြည်ထောင်လုံးတိုးချဲ့စည်းရုံးတည်ထောင်လာကြသည်။ ယင်းအသင်း ညီလာခံကြီးကို ဒရက်စ်ဒင်မြို့၌ ၁၈၈၂ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်၌ ပြင်သစ်အရာရှိ အဲလ်ဖရက်ဒရေးဖတ်စ်အား စစ်ရေးလျှို့ဝှက်ချက်များ ဂျာမနီသို့ ရောင်းချကြောင်း စွပ်စွဲသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် ဂျူးဝါဒဆန့်ကျင်ရေးများ ပေါက်ကွဲထွက်လာသည်။ ၁၈၉၀ ခုနှစ်တစ်ဝိုက်တွင် ရုရှနိုင်ငံ၌လည်း ဂျူးလူမျိုးဆန့်ကျင်ရေးများ ပေါ်ပေါက်ကြီးထွားလာသည်။ မော်စကိုမြို့၊ ကီယက်ဖ်မြို့များတွင် ဂျူးလူမျိုးများကို နေထိုင်ခွင့်မပေးဘဲ ပြည်နှင့်ဒဏ်များပေးပစ်သည်။

မော်စကိုမြို့တွင် ပြည့်တန်ဆာလိုင်စင်ရထားသော ဂျူးအမျိုးသမီးများကိုသာ နေထိုင်ခွင့်ပြုသည်။

သို့ကလို့ နည်းမျိုးစုံနှင့် ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုများသည် ၁၉ ရာစုကုန်ပိုင်းအထိ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိလေသည်။

ယင်းအဖြစ်အပျက်များ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းမှုများသည် ဂျူးလူမျိုးတို့အတွက် အတွေးအခေါ်သစ်၊ စိတ်ကူးသစ်တစ်ခုကိုလည်း ရစေ၏။

၁၈၈၂ တွင် အော်ဒက်စာမြို့မှ ဂျူးလူမျိုး ရူပဗေဒပညာရှင်တစ်ဦးက စာအုပ်တစ်အုပ်ထုတ်လိုက်သည်။ ယင်းစာအုပ်ထဲတွင် ဂျူးလူမျိုးတို့သည် နေရာတကာတွင် မျက်နှာငယ်နေကြောင်း၊ ဝိုင်းပယ်ခြင်းကို ခံနေကြောင်း၊ မည်သည့်နိုင်ငံကမှ လက်မခံချင်ကြဘဲ နိုင်ငံတစ်ခုခု၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ရေးမှာ ခက်ခဲနေကြောင်း၊ ယင်းအခက်အခဲကို ဖြေရှင်းရန် ဂျူးအမျိုးသားများ သိက္ခာရှိရှိဖြင့် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် အတည်တကျ နေထိုင်ရန်နည်းရှိကြောင်း၊ ထိုနည်းမှာ ဂျူးအမျိုးသားတိုင်းပြည်အဖြစ် ပါလက်စတိုင်းဒေသမှာ ဖန်တီးထူထောင်ကြရန်ပင်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ထုတ်ဖော်ရေးသားလိုက်လေသည်။

ရုရှားနိုင်ငံမှ ဂျူးလူမျိုးအနည်းငယ်မျှသာ ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ သွားကြသည်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကလေးများကို ထူထောင်ကာ ကိုယ့်အစုအဝေးကလေးများဖြင့် ကိုယ်နေထိုင်ပြီး တူရကီအုပ်ချုပ်မှုကို ခံယူသည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကလေးများ ထူထောင်ရန် ပဲရစ်မြို့မှ ဘဏ်သူဌေး ဘေရွန်အက် ဒမန်ဒီရောသစ်ချိုင်းက ငွေကြေးကူညီထောက်ပံ့သည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် စစ်ရေးလျှို့ဝှက်ချက်များ ဂျာမနီသို့ ရောင်းချမှုဖြင့် ဒေရေးဖတ်စ်ကို စစ်ခုံရုံးတင်သည်။ ဂျူးအမျိုးသားစာရေးဆရာ သီအိုဒိုဟားဇဲသည် ယင်းစစ်ခုံရုံး တရားစစ်ဆေးရာသို့ ဗီယင်နာ သတင်းစာတစ်စောင်၏ သတင်းထောက်အဖြစ် တက်ရောက်သတင်းယူသည်။ သို့ဖြင့်ပင် ဂျူးလူမျိုးများ အတွက် ကိုယ့်တိုင်းကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်နယ်မြေ အတည်တကျ ရှိသင့်ပြီ။ ထူထောင်သင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း ဟားဇဲနှင့်ဂျူးလူမျိုးအမြောက်အမြားတို့ ယုံကြည်သဘောပေါက်လာကြလေသည်။

ဟားဇဲ၏ ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် ဇီယွန်ဝါဒီများ၏ ပထမဆုံးအကြိမ်မြောက် ကွန်ဖရင့်ကို ဘေဆဲလ်မြို့၌ ၁၈၉၇-ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသည်။

“ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌ ဂျူးလူမျိုးများအတွက် တိုင်းပြည်ထူထောင်ကာ ဂျူးတို့၏ လုံခြုံမှုကို အာမခံရန်” ကို ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ ဇီယွန်ဝါဒီကို ဂျူးလူမျိုးအမြောက်အမြားတို့ သက်ဝင်ယုံကြည်လာကြသည်။ လက်ခံလာကြသည်။ တစ်ခုတော့ သူတို့ စိုးရိမ်ကြပါသည်။ ယခုလို ကိုယ့်တိုင်းကိုယ့်ပြည် ထူထောင်ခြင်းအားဖြင့် မိမိတို့အား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည့် ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးဝါဒကို ဆွပေးသလို ဖြစ်သွားမည်လားဟု စိုးရိမ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ယင်းရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် သည် ဂျူးလူမျိုးများအား များစွာ ဆွဲဆောင်နိုင်ခြင်း ရှိခဲ့လေသည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရက ဟားဇဲကို များစွာ အထင်ကြီးသဘောကျလာ၏။ ဆီနိုင်းကျွန်းဆွယ်ပေါ်တွင် မြေနေရာကို ဗြိတိသျှအစိုးရက ဟားဇဲအားပေးသည်။ သို့သော်လည်း ကိုလိုနီရေးရာဝန်ကြီး ဂျိုးဇက်ချိန်ဘာလိန်က၊ ယူဂန်ဒါနိုင်ငံအတွင်းရှိ မြေနေရာကို အစားထိုးအဆိုပြုလိုက်ခြင်းကြောင့် အခက်အခဲတွေ ပေါ်ပေါက်လာလေတော့သည်။ ဂျူးလူမျိုးတို့၏ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ကို နှိုးဆွပေးရန်မှာ မြင့်မြတ်သော ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေ၏ အပြင်ပတွင် နိုင်ငံထူထောင်ခြင်းဖြင့် မရနိုင်ကြောင်း ယုံကြည်နေသော ဟားဇဲက ယင်းကမ်းလှမ်းချက်ကို ပယ်ချလိုက်သည်။

ဟားဇဲသည် ၁၉၀၄ ခုနှစ်၊ အသက် ၄၄ နှစ်အရွယ်တွင် ရည်ရွယ်ချက်

များ ဆုံးခန်းတိုင် မရောက်သေးမီမှာပင် ကွယ်လွန်သွားရှာသည်။ သို့သော်လည်း သူ စတင်အမြစ်ချပျိုးထောင်ခဲ့သော ဇီယွန်ဝါဒ လှုပ်ရှားမှုကြီးကား ရပ်တန့်၍မသွားချေ။ တစ်စပြီးတစ်စ ကြီးထွားကျယ်ပြန့်လာလေသည်။ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေပေါ်မှာ မြေနေရာလေးတစ်ကွက် ဝယ်ယူနိုင်ရန် ငွေကြေးရှာဖွေသည့်အနေဖြင့် “ဂျူးအမျိုးသားရန်ပုံငွေ” များ ကောက်ခံလျက်ရှိချေပြီ။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် တူရကီ၏ နယ်မြေဖြစ်သော ယင်းပါလက်စတိုင်းဒေသတွင် ဂျူးလူမျိုးတို့ အခြေချကြလေတော့သည်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို စတင်ကြတော့သည်။ ၁၉၀၉ ခုနှစ်၌ ဒီဂါနီယာတွင် ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ပထမဦးဆုံးသော စုပေါင်းရိပ်မြို့ကျေးရွာကလေးတစ်ရွာကို စတင်တည်ထောင်လိုက်ကြသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် အာရပ်မြို့ဖြစ်သည့် ဂျက်ဖာအနီး သဲတောင်ပေါ်မှာ တဲလ်အဗစ်မြို့ကို တည်ထောင်လိုက်ကြပြန်သည်။ ၁၉၁၄-ခုနှစ်တွင်ကား ဂျေရုဆလင်မြို့ကြီးသည် ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ပန်းချီ-ပန်းပုအနုပညာလက်ရာများဖြင့် ခြယ်မှုန်းရာ၊ ထွန်းကားရာ ဗဟိုချက်မ အချက်အချာဒေသဖြစ်လာလေတော့သည်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီက ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌ ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံထူထောင်ရေးဆိုသည်မှာ စိတ်ကူးယဉ်သမားတို့၏ အိပ်မက်မျှသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း... ကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် ယင်းပြဿနာကို နိုင်ငံရေးပြဿနာကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ဆောင်ကာ အမှန်တကယ်အကောင်အထည် ပေါ်ပေါက်လာစေတော့သည်။

၁၉ ရာစုနှစ် အလယ်ပိုင်းလောက်တုန်းက တူရကီအင်ပါယာနိုင်ငံနှင့် ဥရောပတန်ခိုးကြီးနိုင်ငံတို့သည် အာဖရိကတွင် နယ်မြေလုရေးအတွက် ပြဿနာများ ရှုပ်ထွေးခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှနိုင်ငံခေါင်းဆောင်များသည်လည်း အီဂျစ်နိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်ပြီး မိမိတို့ပါ ပါဝင်သက်ဆိုင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း မြင်တွေ့လာခဲ့လေသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ် ဘင်ဂျမင်ဒစ္စရေလီသည် စူးအက်တူးမြောင်း အစုရှယ်ယာများကို ၁၈၇၅-ခုနှစ်တွင် ဝယ်ယူခဲ့သည်။ ထိုမှစပြီး စူးအက်တူးမြောင်းနယ်မြေဒေသသည် ဗြိတိသျှတို့အဖို့ စီးပွားရေး

အရရော၊ စစ်ရေးအရပါ ကြီးမားသည့်၊ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် မက်လုံးကြီး ဖြစ်လာရလေတော့သည်။

အီဂျစ်နိုင်ငံသည် နှစ်ပေါင်း ၉၀၀ လုံးလုံး (၆၄၀-၁၅၁၇) အာရပ်လူမျိုး တို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် နေခဲ့ရသည်။ ပထမက ကာလီဖိတ်၏ နယ်မြေ ထဲမှာ ပါခဲ့သည်။ နောင်သောအခါတွင် စူလတန်ဘုရင်များ၏ အုပ်ချုပ်ခြင်း ကို ခံရသည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံ၏ နယ်မြေအများမှာ သဲကန္တာရကြီးဖြစ်၏။ သို့ သော်လည်း မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကား မြေဩဇာအလွန်ကောင်းကာ၊ စိုက် ပျိုးရေးလုပ်ငန်း အထူးအောင်မြင်တိုးတက်သည်။ အကြွယ်ဝ အချမ်းသာဆုံး အပိုင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် တူရကီအော်တိုမန်အင်ပါယာအတွင်း ကျရောက်သွားသည်။ ကွန်စတန်တင်နိုပလမြို့၏ အအုပ်ချုပ်ခံပြည်နယ် အဖြစ် နေရသည်။ ၁၉ ရာစုတွင် မိုဟာမက်အလီနှင့် သူ့အရိုက်အရာကို ခံယူသူများက ကိုင်ရိုမြို့ကို သိမ်းယူလိုက်သည်။ ၁၈၆၇ ခုနှစ်တွင် တူရကီ များက အသိအမှတ်ပြုသည့် ခီအိုက်မ်အစွမေလ် အုပ်ချုပ်သောနှစ် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တို့၏ အုပ်ချုပ်ရေး မကျွမ်းကျင်မနိုင်နင်းမှု အသုံး အဖြန်းကြီးမှုများကြောင့် ငွေကြေးပြတ်လာသည်။ ကြွေးတင်လာသည်။ ထို ကစပြီး ဗြိတိသျှတို့ တစ်စတစ်စ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာကာ ပထမဆုံး အဆင့်အနေဖြင့် တူရကီအစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ အကာအကွယ်ပေးခြင်း ပြုလာသည်။

၁၈၈၂ ခုနှစ်တွင် အာရဘီပါရှားသူပုန်များ ထကြွသောင်းကျန်းကာ ခီဒိုက်မ်ကို တော်လှန်သည်။ နိုင်ငံခြားစာချုပ်စာတမ်းရှိသူများ၏ လုံခြုံရေး အတွက်ဟု အကြောင်းပြပြီး မစ္စတာ ဂလက်စတုန်းက ဝင်ရောက်စွက်ဖက် လာသည်။ ဗြိတိသျှ ဘုရင့်ရေတပ်မတော်က အလက်ဇန္ဒရီးယားမြို့ကို အမြောက်နှင့် ပစ်ခွင်းသည်။ အီဂျစ်ပြည်ကို စတင်သိမ်းယူသည်။ မစ္စတာ ဂလက်စတုန်း၏ အပြုအမူနှင့်ပတ်သက်ပြီး လော့ဒ်ရင်းဒေါ့ဖ်ချာချီက ၁၈၈၃ ခု ဒီဇင်ဘာလတွင် အီဒင်ဘာမြို့၌ အောက်ပါအတိုင်း ပြင်းထန်စွာ တိုက် ခိုက်ဝေဖန်ခဲ့သည်။

“ဟိုနေ့တွေတုန်းက သနားစရာကောင်းတဲ့ အီဂျစ်အမျိုးသားတွေဟာ အောင်မြင်တဲ့ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ်ကို ဆင်နွှဲခဲ့ကြတယ်။ အောင်ပွဲခံဖို့လည်း

နီးစပ်လာခဲ့တယ်။ သူတို့ရဲ့ နောင်ကြီးတွေကို အပြီးတိုင် ချိုးဖြတ်နိုင်တော့မယ့် အချိန်ဟာ လက်တစ်ကမ်းအကွာမှာ ရောက်လာခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် တို့အတွက် ကံမကောင်းအကြောင်းမလှ ဖြစ်ရပါပြီ။ မဟာဗြိတိန်နိုင်ငံရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ကြီး၊ ခေါင်းဆောင်ကြီး၊ ဘုရားလောင်းကြီး၊ လစ်ဘရယ်ပါတီရဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီး၊ ဘုရားဖြစ်မယ့် အုတ်နီခဲကျိုးကြီး မစ္စတာဘလက်စတုန်းက အဲဒီ အိဂျစ်အမျိုးသားတွေကို သူ့စစ်တပ်နဲ့ တိုက်ခိုက်ပစ်လိုက်ပါတယ်။ သူ့ရေတပ်တွေနဲ့ ထိုးဖောက်လိုက်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ မြို့ရွာတွေကို ချေမှုန်း ဖျက်ဆီးလိုက်ပါတယ်။ သူတို့နိုင်ငံကို စိမ့်ညက်ညက်ကျေအောင် လက်စွမ်း ပြုလိုက်ပါတယ်။ အိဂျစ်အမျိုးသား ထောင်ပေါင်းများစွာကို ကြက်ကလေး၊ ငှက်ကလေးတွေကို သတ်သလို ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ အမျိုးသားရေး ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုကြီးကို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်လိုက်ပါတယ်။ အုပ်ချုပ်သူတွေ ထင်တိုင်း ခြယ်လှယ်လို့ရတဲ့ အရပ်ကလေးတွေဘဝကို ပြန်ပို့ လိုက်ပါတယ်။”

အမှန်ဆိုလျှင် ဂလက်စတုန်းသည် သူများပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း သူ့တပ်များကို ချက်ချင်းပြန်လည် ရုပ် သိမ်းရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း နောင်နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာသော အခါ လစ်ဘရယ်အစိုးရသည် ဥရောပစစ်ကြီးတစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရ ပြန်၏။ ထို့ကြောင့် အိဂျစ်မှာ ဆက်လက်နေထိုင်ရပြန်တော့သည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလကုန်ပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ပြဿနာကြီးတစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်ရတော့၏။ အင်အားကြီး လာပြီဖြစ်သည့် တူရကီနိုင်ငံက မနှစ်မြို့ခြင်းသာမက၊ စစ်တစ်ခုနှင့်ပင် အမှန် တကယ် ရင်ဆိုင်ရတော့မည့်ပြဿနာ ဖြစ်လေသည်။ “ပါလက်စတိုင်း အခြေခံရည်မှန်းချက်” တစ်ခုကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ကြရန် ရွှေ့တိုက်စိုးဝန်ကြီး လွိုက်ဂျော့ချ်က အစိုးရအဖွဲ့အား တိုက်တွန်းသည်။ တစ်ဦးတည်းသော ဂျူးအမျိုးသားဝန်ကြီး ဟားဘတ်ဆင်မြူယယ်က ပါလက်စတိုင်း၌ ဂျူးနိုင်ငံ ထူထောင်ရန်၊ စူးအက်တူးမြောင်းသည် ဗြိတိသျှအင်ပါယာအတွက် အရေး ကြီးလာပြီဖြစ်သည့်အတိုင်း မလုပ်လျှင် မဖြစ်တော့ကြောင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီး အက်ဒွပ်ဂရေးကို ချဉ်းကပ်တိုက်တွန်းသည်။ သို့သော်လည်း အင်္ဂလိပ်

အစိုးရ၏ ပထမဦးဆုံးသော တုံ့ပြန်ချက်မှာ အီဂျစ်နိုင်ငံမှာပင် ဖြစ်လေသည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့၌ အီဂျစ်နိုင်ငံကို အစောင့်အရှောက်ခံနယ်မြေအဖြစ် ကြေညာလိုက်တော့သည်။ ထိုသို့ ကြေညာလိုက်သည်မှစပြီး အီဂျစ်နိုင်ငံကို ဗြိတိန်နိုင်ငံက ပို၍ တိုက်ရိုက် အုပ်ချုပ်လာသည်။ ထိုသို့ အပြုအမူသည် အီဂျစ်အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ကို ပိုမိုနိုးကြားလာအောင် နှိုးဆွလိုက်သည်နှင့်လည်း တူညီလေသည်။

ဂျူးလူမျိုးများသည် မိမိတို့၏ အခွင့်အရေး ဘယ်မှာရှိသည်ကို ချက်ချင်း မြင်တွေ့ကြသည်။ ၁၉၁၅-ခုနှစ်၊ နှစ်ကုန်ပိုင်းမှစ၍ တူရကီလက်အောက်ခံပါလက်စတိုင်းမှ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ခံ အီဂျစ်နိုင်ငံတွင်းသို့ ပြေးဝင်လာကြသော ဂျူးလူမျိုး ဒုက္ခသည်များသည် ဇီယွန်တပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကြသည်။ ယင်းတပ်ဖွဲ့ဝင် ၆၅၀ တို့က ဒါဒင်နယ်လီတွင် ဗြိတိသျှတို့နှင့် အတူ လက်တွဲကာ စစ်တိုက်ကြသည်။ “ပါလက်စတိုင်းတွင် ဂျူးလူမျိုးတို့ အတွက် နယ်မြေ” စီစဉ်ဖန်တီးရန် ဗြိတိန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အာအက်ဒွပ်ဂရေးက ပြင်သစ်နှင့် ရုရှားအစိုးရတို့အား ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ၌ ချဉ်းကပ်စိုက်တွန်းသည်။ ချိမ်းဝိန်းဇ်မင်းခေါင်းဆောင်သော ဂျူးခေါင်းဆောင်များနှင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့မှာ ယင်းကိစ္စအတွက် ဆွေးနွေးကြသည်။

ကွယ်လွန်သူ ဇီယွန်ဝါဒီခေါင်းဆောင် ဟားဇဲ၏ နေရာသို့ တက်လာသော ဝိန်းဇ်မင်းမှာ ဇီယွန်ဝါဒီများ၏ ကံကြမ္မာကို ပိုင်ဆိုင်သူ၊ ဖန်တီးနိုင်သူ ဖြစ်လာလေတော့သည်။ သို့သော်လည်း ထိုလမှာပင် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ပြင်သစ်အစိုးရနှင့် အနီးအရှေ့ပိုင်းဒေသ သဘောတူညီချက်ကို ပြုလုပ်လိုက်ကြလေသည်။ “ဆိုက်စ်+ပစ်ကော့စာချုပ်” အဖြစ် ကျော်ကြားသည်။ အာရပ်ပြည်ထောင်စုအဖြစ် လွတ်လပ်ရေးပေးရန် သဘောတူကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် ဟိုင်ဖာမြို့အပါအဝင် နယ်မြေတစ်ခုရမည်။ ပါလက်စတိုင်းကိုမူ နိုင်ငံတကာအုပ်ချုပ်ခံနယ်မြေအဖြစ် ထားမည်။ ရုရှားနှင့် ဆွေးနွေးပြီးမှ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရမှာ အလယ်ပိုင်းအင်အားကြီးနိုင်ငံများ (ဂျာမနီ-ဩစတြေးလျနှင့် ဟန်ဂေရီ) ၏ အန္တရာယ်ရှိနေသည်။ ယင်းတို့ကို ဆန့်ကျင်ရာတွင် ကမ္ဘာ့ဂျူးလူမျိုးများ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကို လိုနေသည်။ အထူးသဖြင့်

ရုရှားနှင့် အမေရိကန်ရှိ ဂျူးများ၏ စိတ်ဓာတ်ကို နှိုးဆွပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင် “ဘာလ်ဖိုး ကြေညာစာတမ်း” ကို ရေးဆွဲကာ ၁၉၁၇-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၇-ရက်နေ့၌ ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးက လော့ဒ်ရော့သ်စ်ချိုင်းထံ အောက်ပါအတိုင်း စာရေးသည်။

“အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဗြိတိသျှ ဘုရင့်အစိုးရကိုယ်စား လူကြီးမင်းထံ စာရေးအကြောင်းကြားခွင့်ရသဖြင့် ကျွန်တော်များစွာ ဝမ်းမြောက်ပါသည်။ ဂျူးလူမျိုး ဇီယွန်ဝါဒီများ၏ ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်သော ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ကြေညာချက် ဖြစ်ပါသည်။ ပါလက်စတိုင်းတွင် ဂျူးလူမျိုးတို့အတွက် တိုင်းနိုင်ငံထူထောင်ရေးကိစ္စကို ဗြိတိသျှအစိုးရက အလေးပေးလိုလားပါသည်။ ထိုကိစ္စအောင်မြင်စေရေးအတွက် အစွမ်းရှိသမျှ ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပါမည်။”

“ပါလက်စတိုင်းတွင် ဂျူးအမျိုးအနွယ်မဟုတ်သူများကြား၌ အမျိုးသားရေး၊ ဘာသာရေးအခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်သည့် အာဇာတတရားများ ပေါ်ပေါက်လာစေမည့် အလုပ်ကို လုပ်ရန်မလိုကြောင်း၊ အခြား မည်သည့် နိုင်ငံမှာမဆို ရှိနေသည့် ဂျူးများက ထိုအခွင့်အရေးများကို နှစ်ထောင်းအားရ လက်ခံကြမည့်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍လည်း တစ်စုံတစ်ရာ ဆောင်ရွက်ဖွယ်မရှိကြောင်း နားလည်ပါသည်ဟူ၍ အစိုးရက လက်ခံကြေညာပါသည်။”

“အထက်ပါအချက်များကို လူကြီးမင်းအနေဖြင့် ဇီယွန်ဝါဒီအဖွဲ့အစည်းအား အကြောင်းကြားပေးမည်ဆိုပါက များစွာ ဝမ်းမြောက်ကျေးဇူးတင်ပါမည်”

အခြားလူမျိုးစုများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်ပြီး မရှင်းမလင်း ဖြစ်နေမှုမှာ အထင်အမြင်လွဲမှားမှုနှင့် အခက်အခဲများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ထိုကစပြီး ပါလက်စတိုင်း၏ ပြဿနာသည် ရှုပ်ထွေးလာပြီး ‘နှစ်ခါပြန်ကတိပြု နယ်မြေ’ ဖြစ်လာခဲ့ရသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

မှန်ပါသည်။ မတူညီသော အချက်များကို မတူ ကွဲလွဲနေသူများအား မတူညီသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် မတူညီသည့်အချိန်တွင် ကတိပေးခြင်းနှင့် အတူတူဖြစ်နေတော့သည်။ ယင်းကတိများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း လက်ခံနိုင်

ကြမည် မဟုတ်ချေ။ ထိုအချိန်မှာပင် ဗြိတိသျှစစ်တပ်နှင့် နိုင်ငံခြားရေးဌာနကပါ သူတို့၏ ဘာလ်ဖိုးကြေညာချက်ကို သူတို့ဘာသာ အပြည့်အဝ သဘောမတူ နိုင်အောင် ရှိနေကြသည်။ အာရပ်များနှင့်အတူ တော်လှန်ရေးတွင် လက်တွဲ တိုက်ပွဲဝင်နေသော တီအီးလော့ရင့်စ်လို ဗြိတိသျှစစ်ဗိုလ်တစ်ဦးအတွက်လည်း အားပေးအားမြှောက်ပြုရာ ရောက်နေတော့၏။ အာရပ်လူမျိုးများအဖို့ ဂျူးများ ထက် ပိုမို အကျိုးကျေးဇူးရှိစေသော ကြေညာချက်လည်း ဖြစ်လာသည်။ ဂျူးအမျိုးသား လူဦးရေသည် များလှသေးသည်မဟုတ်သောကြောင့် အရေး စိုက်စရာကားမဟုတ်။ သို့သော်လည်း ယင်းပြဿနာမှာ သမ္မတဒုဒရီးဝီလ် ဆင်၏ ပေါ်လစီကို ကြီးစွာ ဩဇာလွှမ်းမိုးလာလေသည်။

ကြွယ်ဝချမ်းသာသော ဂျူးအမျိုးသားများက ဇီယွန်ဝါဒီကို လက်ခံရန် လက်တွန့်လာကြသည်။ အမေရိကန်ပြည်တွင်လည်း မစ္စတာဘားနတ်ဘ ရန်ချ်ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဇီယွန်ဝါဒီကို သူ့တစ်သက်လုံး ဆန့်ကျင်သွား တော့သည်။ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံအဖြစ် သတ်သတ်မှတ်မှတ် ထူထောင်လိုက် သည့်တိုင်အောင် ဆန့်ကျင်ဆဲပင်ဖြစ်လေသည်။

စစ်ကြီးပြီးဆုံးသောအခါ ဘာလ်ဖိုး ကြေညာချက်ကို ဗြိတိသျှတို့က ဖြည့်စွက်ရန် ပြုလုပ်သည်။ ၁၉၂၀-ခုနှစ် ဧပြီလ၌ ကျင်းပသည့် စန်ရီမို ကွန်ဖရင့်တွင် ပါလက်စတိုင်းအုပ်ချုပ်မှု ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ဗြိတိသျှလက်သို့ လွှဲပြောင်းလိုက်သည်။ အာရပ်လူမျိုးများက လက်မခံကြ။ နှစ်လိုခြင်းမရှိကြ။ တစ်နှစ်ပြည့်သည့် ၁၉၂၁-ခုနှစ်၌ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး အဓိကရုဏ်းကြီးများ ဂျက်ဖာမြို့၌ ဖြစ်ပွားပေါ်ပေါက်သည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ဗြိတိသျှ အုပ်စိုးမှုကို အာရပ်တို့၏ ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်မှုများပါ ကြီးထွားလာသည်။ သို့ဖြင့် ၁၉၂၂-ခုနှစ်၌ အီဂျစ်နိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်က လွတ်မြောက်သော နယ်မြေ အဖြစ် ပြန်ပေးလိုက်ရ၏။ သို့သော်လည်း အီဂျစ်နိုင်ငံခြားရေးပေါ် လစီများ၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုများမှာမူ ဗြိတိသျှတို့၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု အောက်မှ မလွတ်နိုင်သေးချေ။ ၁၉၂၄-ခုနှစ် ဗြိတိသျှဘုရင်ခံချုပ် ဆာလီစတက်ကို အီဂျစ်အမျိုးသားရေးဝါဒီများက ကိုင်ရိုမြို့လယ် လမ်းမကြီးပေါ်မှာပင် သတ် ဖြတ်ပစ်လိုက်ကြသည်။

*

၁၉၂၁-ခုနှစ်တွင် ဂျေရုဆလင်မြို့၌ ဟပ်ဇိအမင်းအယ်လ် ဟူစိန်နီအား မူဆလင်တို့၏ ထိပ်တန်းဘာသာရေးခေါင်းဆောင် မတ်ဖ်တီအဖြစ် ခန့်အပ် တင်မြှောက်ကြသည်။ ထိုအခါမှစပြီး အခြေအနေများ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာလေ သည်။ ဇီယွန်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ရန် နှိုးဆော်ခြင်းနှင့် ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ် မှုကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးရန် မတ်ဖ်တီက သူ၏ အခွင့်အာဏာအားလုံးကို အသုံးပြုပြီး ဆောင်ရွက်လေတော့သည်။ ဂျူးတို့သည် ပါလက်စတိုင်းနှင့် မြင့်မြတ်သော ဘုရားသခင်နေရာတော်များကို အာရပ်များ၏ လက်မှ အပိုင်စီး လုယူရန် ကြံနေကြောင်း၊ ဗြိတိသျှအစိုးရက ပါလက်စတိုင်းဒေသကို အုပ်ချုပ် ကြီးကိုင်ထားခြင်းမှာလည်း ထိုအစီအစဉ်၏ ပထမခြေလှမ်းပင် ဖြစ်ကြောင်း ဖြင့် မတ်ဖ်တီက ပြောဆိုလှုံ့ဆော်သည်။ ထိုအစီအစဉ်များကို ဆန့်ကျင်ရန် နည်းမှာ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခြင်းများသာ ဖြစ်သင့်ကြောင်းဖြင့်လည်း ယုံ ကြည်နေသူ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၂၁-ခုနှစ်မှစပြီး ၁၉၃၃ ခုနှစ်အထိ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကို စိုက်လိုက်မတ်တတ် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အာရပ် အမှုဆောင်ကော်မတီ၏ ကြေညာစာတမ်းကလည်း ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ဂျူးများက တဖွဲဖွဲ ဝင်ရောက်လာခြင်းနှင့် မြေနေရာများ ဝယ်ယူနေကြခြင်းကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်သည်။

၁၉၆၃-ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး၌ အထွေထွေ သပိတ် ကြီးမှောက်ကြရန် နှိုးဆော်သည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် တောင်းဆိုချက် ၃-ရပ်ကိုလည်း တင်ပြတောင်းဆိုလိုက်သည်။ တောင်းဆိုချက် ၃-ရပ်မှာ ဂျူးများ ဝင်ရောက်လာခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ပေးရန်၊ ဂျူးများအား မြေနေရာ များ ရောင်းချနေခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရန်နှင့် အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ် အစိုးရ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပေးရန်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုတောင်းဆိုချက်များအား အစိုးရ က မလိုက်လျောသောအခါ ပြင်းထန်သော အကြမ်းဖက်မှုများကို မတ်ဖ်တီ က ခေါင်းဆောင်လေတော့သည်။ အကြမ်းဖက်မှုမှာ ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ဘဝကို ဖျက်ဆီးရုံ၊ သတ်ဖြတ်တိုက်ခိုက်ခံရမှုသာမက အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်ရန် ပါ စည်းရုံးလေသည်။

ယင်းအကြမ်းဖက်မှုများကို အထူးသဖြင့် အီရတ်နှင့် ဆီးရီးယားဘာ သာရေးသမားများက နယ်ကျော်ပြီး အကူအညီပေးနေကြရုံမက နိုင်ငံခြား

တိုင်းပြည်များကပါ (ထိုအချိန်က ထုတ်ဖော်ကြေညာခြင်းမပြုခဲ့သော နာဇီ
 ဂျာမနီနှင့် ဖက်ဆစ်အီတလီနိုင်ငံများ ဖြစ်သည်) လက်နက်နှင့် ငွေကြေးများ
 ထောက်ပံ့နေကြောင်း အစိုးရက တရားဝင်ထုတ်ဖော် ဝန်ခံခဲ့လေသည်။
 အကြမ်းဖက်မှုများသည် တစ်စတစ်စ ပြင်းထန်သည်ထက် ပြင်းထန်လာသည်။
 ၁၉၃၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပါလက်စတိုင်းပြည်သူတို့၏
 လုံခြုံရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူ၊ ထိုသို့ဖျက်ဆီးရန် အားပေးအားမြှောက်
 ပြုသူများကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း အစိုးရက
 ကြေညာရသည်။ ထိုသို့ ကြေညာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း မက်ဖ်တီမှာ
 မူဆလင်အာဏာပိုင် ကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သွားပြီးနောက် ရက်သတ္တနှစ်ပတ်
 ကြာသောအခါ ဘီရွတ်မြို့သို့ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားလေသည်။

စစ်ကြီးပြီးဆုံးသောအခါ မက်ဖ်တီကို စစ်ရာဇဝင်ကောင်အဖြစ် အရေးယူ
 ဖမ်းဆီးနိုင်ရန် ဂျူးလူမျိုးများနှင့် အင်္ဂလိပ်က ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ သို့သော်
 လည်း မက်ဖ်တီသည် အီဂျစ်နိုင်ငံတွင်းသို့ ပြေးဝင်ခိုအောင်းသွားသဖြင့်
 ကြိုးပမ်းချက်များ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ဖာရောက်ဘုရင်က မက်ဖ်တီကို လက်ခံ
 ပြီး နန်းတော်တစ်ဆောင်ပင် ပေးထားသည်။ ယနေ့ လီဘာနွန်နိုင်ငံတွင်
 နေထိုင်ပြီး နိုင်ငံရေးအရလည်း များစွာ တက်ကြွထက်သန်နေဆဲပင် ဖြစ်
 သည်။ သူသည် မိမိကိုယ်မိမိ အာရပ်အထက်တန်းကော်မတီ၏ သဘာပတိ
 အဖြစ်လည်း တင်မြှောက်ထားသူဖြစ်၏။ မကြာသေးမီကလေးကပင် ဂျော်ဒန်
 ဘုရင် ဟူစိန်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ သူ့ကို ထောက်ခံသော တပည့်သားမြေး
 နောက်လိုက်များအား ဂျော်ဒန်ပါလီမန်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပေးရန်
 ဘုရင်ဟူစိန်ထံ တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ပါလက်စတိုင်းသို့ ဂျူးလူမျိုးများ ဝင်ရောက်လာခြင်းကို ၁၉၂၄-ခုနှစ်
 မှစ၍ အလွန်အမင်း ချုပ်ချယ်လာသည်။ ထိုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်
 စုက လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေကို ပိတ်ပင်ပစ်လိုက်သည်။ မူလက အမေ
 ရိကန်ပြည်တွင်းသို့ မည်သည့်လူမျိုးစုမဆို ဝင်ရောက်နေထိုင်ခွင့်ရှိသည်။
 ယင်းလူဝင်မှုဥပဒေအား ပြင်ဆင်ကာ ကန့်သတ်ထားသော အရေအတွက်ဖြင့်

သာလျှင် ပြည်တွင်းသို့ ဝင်ခွင့်ပြုတော့မည် ဖြစ်သည်။ ၅-နှစ်အကြာ ၁၉၂၉-ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ဂျူးအမျိုးသားများ အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ပြီး ဗြိတိသျှ၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် “ပါလက်စတိုင်းအတွက် ဂျူးအေဂျင်စီ” တစ်ခု ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သည်။ ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ဂျူးများဝင်ရောက်လာမှုသည် အမေရိကန်ပြည်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်မှုထက် မလျော့နည်းအောင် စီစဉ်ကြသည်။

ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌ ဂျူးလူမျိုးများ တစ်စတစ်စ များပြားလာခြင်းအားဖြင့် နောက်ဆုံး မိမိတို့က လူများစု ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက ဂျူးတို့လက်သို့ အစိုးရအာဏာ လွှဲပြောင်းပေးလိမ့်မည်ဟု ဂျူးတို့က ယုံကြည်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၄-ခုနှစ်မှစပြီး တရစပ်ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းကြီးများကြောင့် ပါလက်စတိုင်းဒေသ၌ ကိုယ်ပိုင်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းပေးရေးမှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ နိုင်ငံပေါင်းချုပ် အသင်းကြီး၏ နယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေး အမြဲတမ်းကော်မရှင်ကို ပြောဆိုခဲ့သည်။ ပါလက်စတိုင်းတွင် ကိုယ်ပိုင်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးရန် ဂျူးနှင့် အာရပ်များက လိုလားနေကြသော်လည်း အချိန်မကျသေးကြောင်းဖြင့် အကြောင်းပြသည်။ ၁၉၆၃-ခုနှစ်၌ တတိယအကြိမ်မြောက် အာရပ်သူပုန်မှုကြီး ပေါ်ပေါက်လာအပြီး ပီလ်ကော်မရှင်ကို ဖွဲ့စည်းသည်။ ပါလက်စတိုင်းဒေသအား သီးခြားနိုင်ငံနှစ်ခုအဖြစ် ခွဲခြားထားမည့် အစီအစဉ်ကို အာရပ်နှင့် ဂျူးတို့က မနှစ်မြို့ကြကြောင်းဖြင့် ပီလ်ကော်မရှင်က ထောက်ပြခဲ့သည်။

၁၉၃၃-ခုနှစ်မှစ၍ ပါလက်စတိုင်းသို့ ဂျူးများ ဝင်ရောက်လာခဲ့မှုမှာ တစ်စတစ်စ တိုးတက်များပြားလာသည်။ ဟစ်တလာက ဂျူးလူမျိုးများအား ညှဉ်းပန်းသတ်ဖြတ်နေသောကြောင့် ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ပိုမိုဝင်ခွင့်၊ ဗြိတိသျှအစိုးရက ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၂၁-ခုနှစ်က ၁၁ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ရှိသော ဂျူးလူဦးရေသည် ၁၉၃၉-ခုနှစ်တွင် ၂၉-ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်များပြားလာသည်။

ယင်းတိုးတက်မှုနှုန်းထားကိုကြည့်ပြီး အာရပ်တို့က အလန့်ကြီးလန့်နေကြသည်။ ယခုအတိုင်းသာ လက်ပိုက်ကြည့်နေလျှင် ၁၉၆၂-ခုနှစ်၌ ပါလက်စတိုင်း၌ ဂျူးလူမျိုးတို့ လူများစုဖြစ်ပြီး မိမိတို့အပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးတော့မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုမျှသာမက လူများစုဖြစ်သော ဂျူးတို့က နိုင်ငံရေးအရပါ

ပါလက်စတိုင်းဒေသကို အုပ်ချုပ်ကြတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း အာရပ်များ သဘောပေါက်နားလည်လာကြလေသည်။ ၁၉၃၆-ခုနှစ်မှ ၁၉၃၉-ခုနှစ် အထိ ၃-နှစ်ဖြစ်ပွားခဲ့သော အာရပ်သူပုန်မှုကြီးအတွင်း ၄-သောင်းမျှသော အာရပ်အမျိုးသားများ ဒုက္ခသည်အဖြစ် ပါလက်စတိုင်းဒေသကို ကျောခိုင်း စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရသောအခါမှ တစ်ဖန် ပြန်လည် ဝင်ရောက်လာကြသည်။

ထို့ကြောင့် “ဆိုက်စ်-ပစ်ကော့စာချုပ်” ချုပ်ဆိုခဲ့သူ ဆာဖရက်ဒရစ် ဆိုက်စ်၏သား ခရစ္စတိုဖာဆိုက်စ်က အာရပ်တို့အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး “အစ္စရေးလ်သို့ ဖြတ်သန်းသွားရာလမ်း” (လန်ဒန်-၁၉၆၅) ဟူသော စာအုပ် ထဲတွင် အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်းရေးသားခဲ့ဖူးလေသည်။

“ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ဒေါသတရားများ ပြေပျောက်စေရန် အာရပ်တို့ ကျင့်ကြံပြုလုပ်သည့်နည်း ရှိပါသည်။ ကိုယ့် ဒေသတွင် အုပ်ချုပ်ရေးတွေ ကပြောင်းကပြန်ဖြစ်ပြီး၊ ခေတ်ပျက်၊ ကာလ ပျက်နှင့် ကြုံသောအခါတွင် အာရပ်တို့သည် လွတ်ရာသို့ ရှောင်ထွက်ပြေး လွှားကြ၏။ ယခု ပါလက်စတိုင်းမှ ထွက်ပြေးသော အာရပ်ဦးရေသည် ယခင် ယခင်များကထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုများပြားလေသည်။ အာရပ်လူမျိုး များအတွင်း၌ မြေရှင်ကြီးများ၊ လူချမ်းသာကြီးများ၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် ကြီးများ ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် အခြားအခြားသော နိုင်ငံများမှ ခေါင်းဆောင်တို့ထက် ပိုမို လွတ်လပ်ကြသည်။ သူတို့နိုင်ငံတွင်းမှာ အခြေ မလှသောအခါ တိုင်းတစ်ပါးသို့ ထွက်ပြေးပြီး လုံခြုံအေးချမ်းမှုကို ရှာကြ သည်။ ပြည်တွင်းမှာကျန်ခဲ့သော မပြေးနိုင်မလွှားနိုင်သည့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် များမှာမူ သူတို့ကိုမျှော်ရင်း၊ တမ်းတရင်းဖြင့် နေခဲ့ကြရသည်။ ခေါင်းဆောင် တို့သည် သူတို့အပေါ်၌ ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုခု ကျရောက်တော့မည်ကို မြင်တွေ့သောအခါတွင် ထိုဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်းသို့ ရှောင် ရှားထွက်ပြေးကြသည်သာ ဖြစ်၏။ ဆိုက်ဆားရီးယား၊ အက္ကရီ၊ ဟိုက်ဖာနှင့် ဂျက်ဖာမြို့များ၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် စစ်ပွဲများအရ ထိုအချက်များ ထင်ရှားလေ သည်။”

၁၉၃၉ ခုနှစ် မေလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက ပါလက်စတိုင်း

စက္ကူဖြူကြေညာစာတမ်းကို ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။ ထိုစက္ကူဖြူစာတမ်းအရ နောက် ၅ နှစ်အတွင်း ဂျူးလူမျိုး ၇၅,၀၀၀ ကိုသာ ပါလက်စတိုင်းသို့ ဝင်ခွင့် ပြုတော့မည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၁၉၄၄ ခုနှစ်မှစပြီး ဂျူးများဝင်ရောက် လာခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တော့မည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဂျူးအေဂျင်စီနှင့် ဗြိတိသျှတို့ကြား ဆက်ဆံမှု အဆင်မပြေတော့သော သာဓကကလည်း ဖြစ် လေသည်။ ယင်း ၇၅,၀၀၀ ထက်ပို၍ ဝင်လာလိုလျှင် အာရပ်တို့၏ သဘော တူညီချက်ကို ရယူရန်လည်း လိုသည်။ ထိုနည်းဖြင့် ဂျူးတို့သည် အရေ အတွက်အားဖြင့် အာရပ်လူမျိုးများထက် ပိုမသွားအောင် ကန့်သတ်တားဆီး လိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ အာရပ်နယ်မြေအတွင်း၌ ဂျူးနယ်မြေ၊ ဂျူးတိုင်း ပြည် တည်ထောင်ခွင့်၊ ခွဲထွက်ခွင့် မပေးနိုင်ကြောင်း တောင်းဆိုကန့်ကွက် နေသည့် အာရပ်တို့၏ အလိုဆန္ဒကို ပို၍ခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်လိုက်သည့် သဘောလည်း ဖြစ်သည်။

ဟစ်တလာ၏ လက်အောက်၌ ဂျူးလူမျိုးများ ခံစားခဲ့ရသည့် ကြောက် မက်ကြေကွဲဖွယ်သော ဇာတ်လမ်းများကို ဤစာအုပ်တွင် ထုတ်ဖော်ရေးသား ရန်လိုမည်မဟုတ်တော့ပေ။ ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် အနှိပ်စက်ခံ၊ အသတ်ဖြတ်ခံ၊ အဖိနှိပ်ခံနေရသော ဂျူးလူမျိုးများ ပါလက်စတိုင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခြင်းကို ဗြိတိသျှစက္ကူဖြူကြေညာစာတမ်းက ပိတ်ပင်တားဆီးလိုက်ခြင်း ဖြစ်လေ သည်။ ခိုးဝင်လာသော ဂျူးများကို အရေးယူရေးနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဗြိတိသျှအာဏာပိုင်များအတွက် ခါးသီးစရာ ဖြစ်လာသည်။ ထိုကာလမှာပင် စထရမ်မာအမည်ရှိ သင်္ဘောအဆိုအဟောင်းကြီး တစ်စင်းသည် ဂျူးလူမျိုး ဒုက္ခသည် ၇၆၉ ဦးကို တင်ဆောင်ကာ မြေထဲပင်လယ် အရှေ့ဘက်ကမ်းသို့ ဆိုက်ရောက်လာသည်။ ဗြိတိသျှနှင့် တူရကီအာဏာပိုင်များက သင်္ဘောပေါ် တွင် ပါလာသူများကို ပြည်ဝင်ခွင့် တားမြစ်လိုက်သည်။ သို့ဖြစ်ပင် ကမ်းမှ ပြန်ခွာသွားသော သင်္ဘောအိုကြီးသည် ဦးတည်ရာမရှိဘဲ ပင်လယ်နက် အတွင်း၌ နစ်မြုပ်သွားရာ၊ ဒုက္ခသည်တစ်ယောက်မှအပ ဂျူးဒုက္ခသည် အားလုံး အသက်ဆုံးရှုံးကုန်ကြရရှာသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၌ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားသောအခါတွင် ပါလက်စတိုင်းမှာရှိသော ဂျူးလူမျိုးများသည် အခက်အခဲ အကြပ်အတည်း

များဖြင့် မိမိတို့ ရင်ဆိုင်နေကြပြီဖြစ်ကြောင်း မြင်တွေ့လာကြသည်။ နာဇီ-
 ဂျာမနီကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရာတွင် အင်္ဂလိပ်ကို ကူညီကာ သူတို့လည်း
 ပါဝင်တိုက်ခိုက်လိုကြသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း သူတို့အပေါ်၌ ဖိနှိပ်ထား
 သည့် ရသင့်သော အခွင့်အရေးများကို ရုပ်သိမ်းထားသည့် သူတို့တစ်မျိုး
 သားလုံးက ပြန်လည် ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရမည့် အင်္ဂလိပ်၏ စက္ကူဖြူ
 ကြေညာစာတမ်းကြီးကလည်း တစ်မှောင့်ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် နာဇီ
 ဂျာမနီကို အင်္ဂလိပ်နှင့်ပေါင်း၍ တိုက်မည်လော။ မိမိတို့အား ဖိနှိပ်သည့်
 အင်္ဂလိပ်အား ပြန်လည်တိုက်ခိုက်မည်လောဟူသော ပြဿနာနှစ်ရပ်ကြားတွင်
 ဗျာများကြရလေတော့သည်။

အင်္ဂလိပ်တို့ကလည်း ဂျူးလူမျိုးများအား သီးခြားတပ်မတော်ဖွဲ့စည်း
 မပေးလိုကြချေ။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များတွင် အာရပ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာတို့
 စစ်သားအဖြစ် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းနေကြသည်။ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ခံ
 အိန္ဒိယတပ်မတော်ထဲမှာလည်း မူဆလင်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ ရှိကြလေသည်။
 ထို့ကြောင့်လည်း စစ်ကြီးပြီးသောအခါ ယင်းပြဿနာ အဖြေရှင်းရ ခက်ချေ
 တော့မည်ကို စဉ်းစားမိသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ပါလက်စတိုင်းရှိ ဂျူးများက
 အင်္ဂလိပ်နှင့် လက်တွဲကာ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် ဝင်ရောက်ဆင်နွှဲကြသည်။
 နောက်ဆုံး ဂျူးတပ်မကြီးတစ်ခု ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးခဲ့ရသည်။

ယင်းကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်နှင့်အတူ ပူးတွဲစစ်တိုက်နေသော်လည်း သူတို့စိတ်
 ထဲတွင်မူ ဗြိတိသျှဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်များ ပေါ်ပေါက်နေဆဲပင် ရှိသည်။
 ပေါ်ပေါက်စရာအကြောင်းများကလည်း ဖြစ်ပွားနေ၏။ ၁၉၄၃ ခု မတ်လ
 တွင် နာဇီလက်အောက်ခံ ဂျာမနီမှ ဂျူးအမျိုးသားများ ပြေးဝင်ခိုလှုံလာကြ
 ခြင်းကို ဗြိတိသျှအနေဖြင့် စည်းကမ်းတင်းကျပ်ပိတ်ပင်ရန် လော့ဒ်ဘွဲ့ရသူ
 များက လှုပ်ရှားတောင်းဆိုနေကြသည်။ တင်းကျပ်ပိတ်ပင်မှု လုံးဝမပြုလုပ်
 သင့်ကြောင်း၊ ပြုလုပ်မည်လည်းမဟုတ်ကြောင်း လော့ဒ်ပလိုင်းမောက်သ်က
 အစိုးရကိုယ်စား အတိအလင်း ကြေညာရသည်။

ပါလက်စတိုင်းဒေသမှာ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် လှုပ်ရှားစည်းရုံး
 လာသည်။ ကိုင်ရီမြို့တွင် ဗြိတိသျှနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး လော့ဒ်မွိုင်နီကို လုပ်
 ကြံ သတ်ဖြတ်လိုက်ကြသည်။ တရားဥပဒေကို ချိုးဖောက်ကာ ခိုးဝင်လာမှု

တွေ မတန်တဆ များလာသည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်မှ လက်နက်ခဲယမ်းမီး ကျောက်များကို ခိုးယူကြသည်။ ဗြိတိသျှပုလိပ်များကို သတ်ဖြတ်ကြသည်။ တစ်ဖက်တွင် စစ်ဖြစ်နေခိုက်၊ ဂျူးလူမျိုးတို့၏ အင်္ဂလိပ်ဆန့်ကျင်ရေးများမှာ အရှိန်မြင့်မားတိုးတက်လာသည်။

အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျူးတို့၏အကြား တင်းမာမှုမှာ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အထွတ်အခေါင်အဖျားသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ဂျူးများ ဝင်ရောက်မှုများအား စည်းကြပ်ချုပ်ကိုင်သည့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေကို အင်္ဂလိပ်က ဆက်လက်အတည်ပြုကျင့်သုံးသည်။ ယုံကြည်ချက် ပြင်းထန်သော ဂျူးလူမျိုးအချို့တို့သည် ဒေါသကို မချုပ်တည်းနိုင်ကြတော့ချေ။ ဆိုက်ပရပ်စ်ကျွန်းပေါ်၌ရှိသော ဂျူးတို့ကို အင်္ဂလိပ်က ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဂျေရုဆလင်မြို့ရှိ အင်္ဂလိပ်စစ်ရုံးအဖြစ် ဖွင့်လှစ်ထားသော ဒေးဗစ်ဘုရင်ဟိုတယ်ကို ဒေါသဖြစ်နေသော ဂျူးအချို့က မိုင်းမုံဖြင့် ဖောက်ခွဲလိုက်ကြသည်။ အဆောင်တစ်ခုလုံး ပျက်သွားသည်။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး(၈)ယောက် သေဆုံးသည်။ တုံ့ပြန်လက်စားချေသည့်အနေဖြင့် ဂျူးလူမျိုးတို့၏ ဈေးဆိုင်များမှ မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမှ ဝယ်ယူခြင်းမပြုရန်၊ လူမှုရေးအရ အပြီးတိုင် သပိတ်မှောက်ထားရန်၊ ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆာအီဗလင်ဘာကာက စစ်မိန့်တစ်ရပ်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပါလက်စတိုင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဗြိတိသျှတို့၏ ဦးတည်ချက်သဘောထားမှာ ပြောင်းလဲသွားလေသည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များ စည်းကမ်းတစ်စုံတစ်ရာ သတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသွားရန် အီဂျစ်အမျိုးသားများက တောင်းဆိုကြသည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် စည်းကမ်းချက်များဖြင့် ရုပ်သိမ်းရန် သတ်မှတ်ခဲ့သော အာမက်စ်ဘီဗင်သဘောတူညီချက်ကို ကန့်ကွက်ပယ်ချကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဗြိတိသျှတို့သည် အီဂျစ်အစား၊ ပါလက်စတိုင်းကို သူတို့၏ မဟာဗျူဟာနယ်မြေအဖြစ်လည်းကောင်း၊ တူးမြောင်းဇုန်နယ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အစားထိုးနေရာယူချုပ်ကိုင်ရန် စီစဉ်လာကြသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်အကုန် ၁၉၄၇ ခုနှစ်အစပိုင်း၌ အီဂျစ်မှ ပါလက်စတိုင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့နေရာယူမှုများကို ဗြိတိသျှတို့ စတင်လုပ်ကိုင်လာကြလေသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် တင်းမာမှုများ ကြီးထွားလာသည်။ အမေရိကန်သမ္မတ ထရူးမင်းက ပါလက်စတိုင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ဗြိတိသျှပေါ်လစီကို သဘော မတူညီပေ။ အနာဂတ် ပါလက်စတိုင်းအရေးအခင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ်- အမေရိကန် ပဋိပက္ခ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အနာဂတ် ပါလက်စတိုင်းကို ဥရောပရှိဂျူးများ၏ ခိုလှုံရာအရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ရေးပြဿနာပေါ်၌ ကွဲလွဲ ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့၌ အင်္ဂလိပ် ဆာဂျင် နှစ်ယောက်ကို ဂျူးအယူသီးသမားများက သတ်ဖြတ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်များ ပေါက်ကွဲပေါ်ထွက်လာပြန်သည်။

ယင်းပဋိပက္ခများသည် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၌ အမေရိကန်ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ် များကိုလည်း ပေါ်ပေါက်လာစေသည်။ အမေရိကန်ဂျူးများက ဇီယွန်ဝါဒီ များအတွက် ရန်ပုံငွေစုဆောင်းခြင်း၊ ဗြိတိသျှဆန့်ကျင်ရေး ကြော်ငြာများ ထည့်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပြုလုပ်ကြသည်။ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးနှင့် မလိုလားမှု များသည် ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သော အဖြစ်အပျက်ကြီးများကိုလည်း ဖြစ် ပေါ်စေခဲ့၏။ ဟိုက်ဖာမြို့သို့ အိပ်ဇိုဒပ်စ်သင်္ဘောဆိုက်ကပ်လာသောအခါ ဗြိတိသျှ ရေတပ်မတော်မှ ဖျက်သင်္ဘောက တားဆီးသည်။ အိပ်ဇိုဒပ်စ် သင်္ဘော ပေါ်တွင် ပါလာသည့် ဂျူးများကို ဆင်းခွင့်မပေးဘဲ ထားသည်။ ထို ရုန်းရင်း ဆန်ခတ်မှု၌ ဂျူး ၁၃ ဦး သေဆုံးရသည်။ ဂျာမနီစစ်စခန်းများမှ ထွက်ပြေး လာသော ဂျူးဒုက္ခသည်များ ဖြစ်သည်။ ထိုသူများအားလုံး ဂျာမနီရှိ တိုင်းမဲ့ ပြည်မဲ့ လူများစခန်းသို့ ပြန်သွားရန် အာမက်စ်ဘီဗင်က အမိန့်ထုတ်သည်။

ပါလက်စတိုင်းပြဿနာကို ကုလသမဂ္ဂသို့ တင်သွင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့၌ ဗြိတိသျှအစိုးရက ကြေညာလိုက် သည်။ ထိုနှစ် မေလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ပါလက်စတိုင်းရေးရာ ကုလသမဂ္ဂ အထူးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ ဂျူးနိုင်ငံနှင့် အာရပ်နိုင်ငံဟူ၍ ခွဲခြား သတ်မှတ်ရန် အကြံဉာဏ်ပေးနေကြသော ကာလလည်း ဖြစ်သည်။ ဂျေရု ဆလင်ဒေသကို နိုင်ငံတကာအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ထားရှိလိုက်ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂ ပါလက်စတိုင်းရေးရာ အထူးကော်မတီက ကြေညာသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ ဂျူးနှင့် အာရပ်ကို ခွဲသင့်မခွဲသင့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ၌ မဲခွဲဆုံးဖြတ်သည်။ ခွဲခြားရန်ဘက်က

၃၃ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၁၃ မဲ၊ ကြားနေ ၁၀ မဲဖြင့် ခွဲထုတ်သီးသန့်ထားရန် အဆိုအမိန့်အရ အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ ရုရှား၊ အမေရိကန်နှင့် ပြင်သစ်တို့က ခွဲထုတ်ရန်ဘက်က မဲပေးကြသည်။ ထိုအစီအစဉ်ကို ဂျူးများက လက်ခံကြသည်။ သို့သော် ပါလက်စတိုင်းရှိ အာရပ်လူမျိုးများနှင့် အာရပ်နိုင်ငံများက အဆိုကို ကန့်ကွက်ကြသည်။ ဂျူးများအား မြေနေရာကွက် အနည်းငယ်မျှ ပေးခြင်းကိုပင် လက်မခံနိုင်ကြောင်း ရှုတ်ချကြောင်း အဆိုပြုကြသည်။ ဗြိတိသျှ အစိုးရက မိမိတို့အုပ်ချုပ်မှု သက်တမ်းကုန်ဆုံးမည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် မေလ ၁၅ ရက်အထိ လုံးဝအုပ်ချုပ်နေဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း ထိုရက်၏ နောက်ပိုင်း ရက်သတ္တနှစ်ပတ်ကြာအထိ ကုလသမဂ္ဂကော်မတီက ပါလက်စတိုင်းဒေသသို့ ဝင်ရောက်အုပ်ချုပ်မည်မဟုတ်ကြောင်းဖြင့် ကြေညာလိုက်သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့က ကျင်းပသော ဗြိတိသျှပါလီမန် နှစ်ရပ်ပေါင်း အစည်းအဝေးတွင် “ပါလက်စတိုင်းမှ ထွက်ခွာသွားရန် အခြေအနေတစ်ရပ်ကို မိမိတို့ ရမည်ဖြစ်ကြောင်း” အားနက်စ် ဘီဗင်က ပြောသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်မှစတင်ပြီး ဂျူးနှင့်အာရပ်တို့၏ တိုက်ပွဲများမှာ ပြင်းထန်သည်ထက် ပြင်းထန်လာသည်။ အာရပ်များသည် ဆီးရီးယားနှင့် ထရန်စ်ဂျော်ဒန်ဘက်မှ စိမ့်ဝင်လာသည်။ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ပွဲဖြတ်ပွဲကြီးများဖြစ်လာသည်။ ဒိုင်ယာယက်စင်ရွာတွင် လက်နက်မဲ့သော ပြန်လည်ခုခံတိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်းလည်းမရှိသော လူကြီး၊ မိန်းမ၊ အာရပ်ကလေးသူငယ် စုစုပေါင်း ၂၅၄ ယောက်ကို ဂျူးအယူသီးသမားများက သတ်ဖြတ်လိုက်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဘင်ဂူရီယံသည် ထရန်စ်ဂျော်ဒန် နိုင်ငံဘုရင် အဗ္ဗဒူလာထံသို့ တောင်းပန်ချက်ကို ချက်ချင်း ကြေးနန်းရိုက်ပို့သည်။ ယခုကဲ့သို့သော ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်စွာ လူသတ်မှုကြီးကို မိမိမသိကြောင်း၊ လုံးဝလည်း မသက်ဆိုင်ကြောင်း၊ အယူသီးသော ဂျူးလူမျိုးအချို့က ကျူးလွန်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြတောင်းပန်သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် အာရပ်တို့၏ တုံ့ပြန်လက်စားချေမှုကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ပွားပြန်သည်။ အလှမ်းကွာဝေးနေသော ဂျူးဆေးရုံတစ်ခုသို့ ကမ္ဘာကြက်ခြေနီတံဆိပ်ဖြင့် သွားကြသည့် ဂျူးဆရာဝန်များ၊ သူနာပြုဆရာမများ၊ ကျောင်းဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများ စုစုပေါင်း ၇၇ ယောက်

ကို အာရပ်တို့က သတ်ဖြတ်လိုက်လေသည်။ ထိုအခါမှစပြီး အာရပ်အမျိုးသားတို့၏ လက်စားချေမှုများမှာ အရှိန်ကြီးမားလာလေသည်။ ထိုကာလနှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုက်စ်က အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားဖော်ပြသည်။

“ဒိုင်ယာယက်စင်ရွာမှာ လူသတ်ပွဲကြီး ဖြစ်ပွားသည်မှစ၍ ပေါက်ကွဲမှုများ ဆိုးဝါးလာသည်။ တစ်နေ့တခြား ကြီးမားလာသည်။ ထိုသတင်းကို အသံလွှင့်ကြေညာလိုက်သည်မှစပြီး တစ်ဆက်တည်း ပိုမိုဆိုးဝါးသွားခြင်း ဖြစ်၏။ ပထမဦးဆုံးထွက်လာသော သတင်းကလည်း အမှန်တကယ် သေဆုံးသည့်ဦးရေထက် များစွာ ပိုမိုနေသည်။ သို့ကလို စာရင်းကကြီးလေ၊ အခြေအနေပိုဆိုးလေ ဖြစ်သည်။ ဂျူးတို့၏ လက်နက်ကိုင်အင်အားမှာလည်း တစ်နေ့တခြား ကြီးမားလာ၏။ သူတို့အားကောင်းသည်နှင့်အမျှ ပါလက်စတိုင်းမှ ခွာသွားသော အာရပ်အမျိုးသားဦးရေမှာလည်း များပြားလွန်းလှသည်။ ဧပြီလ နောက်ဆုံးပတ်တစ်ပတ်အတွင်းမှာပင် အာရပ်ဒုက္ခသည်ပေါင်း ၁၅၀,၀၀၀ တို့ ထွက်ခွာသွားကြသည်။”

အာရပ်အမျိုးသားများ ပါလက်စတိုင်းကို စွန့်ခွာသွားသဖြင့် မူလက အာရပ် ၇၀,၀၀၀ ရှိခဲ့ရာမှ ၁၇၀,၀၀၀ သို့ ထိုးကျသွားသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်နေ့၌ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံကို တည်ထောင်ဖန်တီးလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်တည်း တစ်နာရီအတွင်းမှာပင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက အသိအမှတ်ပြုသည်။ နောက် ၃ ရက်အကြာတွင် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံအား အသိအမှတ်ပြုကြောင်း ရုရှားနိုင်ငံက ကြေညာသည်။ ထိုစဉ်က ဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမျှသာ ဖြစ်သေးသော တောင်အာဖရိကနိုင်ငံကလည်းကောင်း၊ နှစ်ကုန်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံကလည်းကောင်း အသိအမှတ် ပြုကြသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံကမူ အမေရိကန်ထက် ၁၀ လလုံးလုံး နောက်ကျပြီးမှ အသိအမှတ်ပြုသည်။ အီတလီအစိုးရနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအားနက်စ်ဘီဗင်တို့အား ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဝင်စတန်ချာချီက အခြေအနေအမှန်ကို လေ့လာသုံးသပ်ရန် ထပ်မံ နားချတိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ယခု ပြဿနာကြောင့် အမေရိကန်နှင့် ဗြိတိသျှ၏ ကြား ကွာဟချက်၊ မတူကွဲလွဲချက်မှာ ပိုမို၍ ကြီးထွားလာနိုင်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့လေသည်။

“ဘယ်လိုအကြောင်းပြချက်နဲ့ပဲ စဉ်းစားစဉ်းစား၊ အမွမ်မြို့မှာ ကျုပ်တို့

သံရုံးဖွင့်နိုင်ရင် တယ်လ်အဗစ်မြို့မှာလည်း သံရုံးဖွင့်နိုင်ရမှာပဲ” ဟု ချာချီက ပြောခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အားနက်စ်ဘီဗင်အား ဝေဖန်ပြောကြားရာတွင်လည်း-

“ရိုးသားတဲ့ မည်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မဆို အစ္စရေးလ်နိုင်ငံကို အသိအမှတ်ပြု ဖို့ လက်နှေးနေကြလိမ့်မယ်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် သေသေချာချာ ပြောရဲပါတယ်။ အခုတော့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဟာ ယောက်ျားပီပီသသ စကားလုံးတွေ ကျွန်တော်တို့ကို မပြောနိုင်တော့ပါဘူး။ လွတ်ရာကင်းရာမှာ ပုန်းလှိုးကွယ်လှိုးနေဖို့ကိုသာ သူ အာသီသရိုနေပါပြီ” စသည်ဖြင့်လည်း ပြင်းထန်စွာ ပြောဆိုဝေဖန်ခဲ့လေသည်။

နောက် ၄ လကြာသောအခါ၌ ပြင်သစ်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ ဟော်လန်၊ အီတလီ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဩစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန်၊ ဒိန်းမတ်၊ နော်ဝေနှင့် လက်တင်အမေရိကန်နိုင်ငံများက ဆက်တိုက် အသိအမှတ်ပြုကြသည်။

အာရပ်နိုင်ငံများကမူ- အစ္စရေးလ်နိုင်ငံကို အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန် ကြလေသည်။ အနီးအရှေ့ပိုင်း ဒေသနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသို့ သွားမည့်ခရီးသည် တိုင်းသည် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံသို့ပါ သွားလိုသည်ဆိုက နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ၂ စောင်ရှိရန် လိုလေသည်။ အာရပ်နိုင်ငံများအနေဖြင့် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံကို အသိအမှတ်မပြုသောကြောင့် မိမိတို့နှင့် အစ္စရေးလ်သည် ထာဝရစစ်ဖြစ်နေ သော နိုင်ငံများဖြစ်ကြောင်း သဘောထားကြလေသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာ ပင် စူးအက်တူးမြောင်းအား အစ္စရေးလ်တို့ အသုံးချခွင့်ကိုလည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ် ကတည်းက ငြင်းဆန်ခဲ့ကြသည်။ ဂျေရုဆလင်မြို့ဟောင်းကိုလည်း နှစ်ပိုင်း ခွဲရသော အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်လာသည်။ သေနင်္ဂဗျူဟာနည်းအရ ပင်လျှင် ခုခံကာကွယ်နိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်အောင် ဆီးရီးယားနယ်စပ်နှင့် ဆက် စပ်နေခြင်း၊ ဂျော်ဒန်နိုင်ငံနှင့် ပင်လယ်ကြား အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသောဒေသ ဖြစ်ခြင်း၊ ရှမ်းအယ်လ်ရှိုတ်မှာ အီဂျစ်တို့လက်တွင် ကျရောက်နေခြင်း၊ တိုင်ရန် ရေလက်ကြားကို အီဂျစ်တို့ သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်နေပြီး အီလတ်မြို့တွင် ဆိပ် ကမ်းတည်ဆောက်ရန် အခွင့်အရေးမှန်သမျှကို အီဂျစ်က ပိတ်ပင်ထားခြင်း၊ ဂါဇာကမ်းမြောင်းဒေသမှာ အသုံးမဝင်ခြင်း၊ အာရပ်ဒုက္ခသည်များကို ကုလ သမဂ္ဂစရိတ်ဖြင့် ထောက်ပံ့စောင့်ရှောက်ထားဆဲရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဂျေရုဆလင်

မြို့သည် အစွဲရေလဲတို့အတွက် မက်လုံးမဟုတ်တော့ချေ။ ထိုကဲ့သို့ အာရပ် များ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေခြင်း၊ မိမိအတွက်လည်း ထင်သလောက် အကျိုးမရှိ ခြင်းများကို ဂျေရုဆလင်မြို့အား လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းဖြင့် ကြုံရမည်ဖြစ် ကြောင်း အစွဲရေလဲတို့ တွေ့မြင်လာကြသည်။

၁၉၅၂-ခုနှစ် ဇူလိုင်လသို့ ရောက်သောအခါ အစွဲရေလဲ၏ အဓိက ရန်သူတော်ကြီးဖြစ်သော အီဂျစ်နိုင်ငံသည် အပြောင်းအလဲ ဖြစ်လာတော့၏။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နာဂစ်ခေါင်းဆောင်သော တပ်မတော်က ဖာရောက်ဘုရင်ကို နန်းချကာ အာဏာ သိမ်းယူလိုက်သည်။ နာဂစ်သည် ကိုင်ရီအရာရှိများ ကလပ်၏ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်သည်။ ခြေလျင်တပ်မကြီးတစ်ခု၏ ဦးစီးဖြစ်ပြီး ၁၉၄၈-ခုနှစ် စစ်ပွဲတုန်းက ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုစစ်ပွဲ၌ ၃ ကြိမ်တိုင်တိုင် ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။ အစိုးရဟောင်းနှင့်ပတ်သက်၍

“ပြည်သူတို့သည် ပါလက်စတိုင်းစစ်ပွဲမှာ အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ရခြင်းကိုသာ လက်ခံရရှိလိုက်သည်။ သစ္စာဖောက်များက ပါလက်စတိုင်းစစ်ပွဲပြီးဆုံးသော အခါ တပ်မတော်ကို ဆန့်ကျင်လာကြသည်။ ယခုတော့ ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိကိုယ်မိမိ အားကိုးကာ ကိုယ့်လမ်းကိုယ် သွားကြတော့မည်” စသည်ဖြင့် ပြောကြားသည်။

၁၉၅၄-ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလသို့ ရောက်ပြန်သောအခါ ဗိုလ်မှူးကြီးနတ် ဆာသည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နာဂစ်လက်ထဲမှ ဝန်ကြီးချုပ်အာဏာ လွှဲပြောင်းယူ လိုက်သည်။ သို့ဖြင့်ပင် နာဂစ်နှင့် နတ်ဆာတို့ သူနိုင်ကိုယ်နိုင် အားပြိုင်နေ ကြသည်။ ၁၉၅၄-ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလသို့ ရောက်သောအခါတွင် ဗိုလ်မှူးကြီး နတ်ဆာ လုံးဝ အောင်ပွဲခံချေတော့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနာဂစ်ကို အကျဉ်းချ ထားလိုက်ပြီး အာဏာအားလုံး သူ့လက်ထဲသို့ ရောက်လာလေတော့သည်။

၁၉၅၆-ခုနှစ်မတိုင်မီ စူးအက်တူးမြောင်းမှ အင်္ဂလိပ်များကို မောင်းထုတ် လိုက်နိုင်ရန် အီဂျစ်အစိုးရများသည် ၁၉၅၁-ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး ကြိုးစားခဲ့ကြ ၏။ ၁၉၃၆-ခုနှစ်က ချုပ်ဆိုခဲ့သော စာချုပ်သည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် သက် တမ်းကုန်ဆုံးမည် ဖြစ်သည်။ နယူးယောက်သမ္မတသတင်းစာက ဗိုလ်မှူး ကြီးနတ်ဆာနှင့် တွေ့ဆုံကာ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရေး နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းခဲ့သည်။ ထိုသတင်းကို ၁၉၅၂-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

၂၁ ရက်နေ့က ထုတ်ဖော်ရေးသားသည်။

“ပုံစံနဲ့တိုက်နေတဲ့ စစ်ပွဲတော့မဟုတ်ဘူး။ တဖြည်းဖြည်းချင်း အမှည့်ခြွေခြွေတဲ့စစ်ပွဲပဲ။ ဒါကြောင့် ဒါဟာ ပြောက်ကျားစစ်ပဲ ဖြစ်မယ်။ ညအခါ လက်ပစ်ဗုံးတွေနဲ့ ပစ်မယ်။ အင်္ဂလိပ်စစ်သားတွေကို တစ်ယောက်ချင်း ဓားနဲ့ ထိုးမယ်။ အကြမ်းဖက်မှုတွေလည်းပါမယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကို သိမ်းထားရတဲ့အတွက် ဗြိတိသျှအစိုးရမှာ မတတ်နိုင်လောက်အောင် စရိတ် စက ကြီးမားလာမှာပါပဲ” ဟု နတ်ဆာက ပြောခဲ့ကြောင်း ရေးသားသည်။

၁၉၅၂-ခုနှစ်က စူးအက်တူးမြောင်းမှာ အလုပ်လုပ်နေကြသော အီဂျစ် နိုင်ငံသားအလုပ်သမားများသည် လုပ်ငန်းခွင်များမှ ထွက်ခွာလာကြသည်။ တူးမြောင်းဖန်နယ်ကို အုပ်ချုပ်စောင့်ရှောက်နေသော ဗြိတိသျှစစ်သားပေါင်း ၈၀,၀၀၀ မှာ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခြင်းများကို ခံနေကြရပြီ။ တစ်ချိန်တွင် ဗြိတိသျှစစ်သားများအား ရေပေးဝေမှုကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသည့် အီဂျစ် ရွာတစ်ရွာကို ဗြိတိသျှက မီးတင်ရှို့ပစ်လိုက်သည်။ သို့ဖြင့်ပင် ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဧပြီလ၌ အင်္ဂလိပ်နှင့် အီဂျစ်တို့ သဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေး ထိုးကြရလေတော့သည်။ အင်္ဂလိပ်က ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် စူးအက်တူးမြောင်း ဖန်နယ်အတွင်းမှ မိမိတပ်များကို တစ်စုံတစ်ရာ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ ဆုတ်ခွာပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း သဘောတူညီရသည်။ ယင်းအခြေအနေများရောက်အောင် ဖန်တီးလာသူမှာ နတ်ဆာဖြစ်သည်။ သို့သော် နတ်ဆာ၏ ကြီးမားသော ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြည်သူတို့ အကုန်မသိကြသေး။ ပြည်သူများကလည်း နတ်ဆာအိမ်နိမ့်စံနေခြင်းကို အားမရကြ။ သို့ဖြင့်ပင် သူ့ကိုထောက်ခံသော ပြည်သူများအား ကျောထောက်နောက်ခံပြုကာ နတ်ဆာအာဏာ သိမ်းတော့သည်။ သူသည် အာရပ်အမျိုးသားတို့၏ တကယ့် စစ်မှန်သော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်ကြောင်း လုပ်ကိုင်ပြတော့သည်။ နတ်ဆာက အစ္စရေးလ်နိုင်ငံကို သူ၏ ပစ်ကွင်းအဖြစ် ရွေးချယ်သတ်မှတ်လိုက်သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် အစ္စရေးလ် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးသစ်ဘင်ဂူရီယံက ဂါဇာရှိ အီဂျစ်စစ်တပ်များကို တိုက်ခိုက်သည်။ စစ်ဘက်အဆောက်အအုံများကို ဖျက်ဆီးပစ်သည်။ နယ်ခြားတွင် အီဂျစ်တို့က မကြာခဏ တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ရန်စကျူးကျော်ခြင်းများကို

တုံ့ပြန်လက်စားချေခြင်း ဖြစ်သည်။

နတ်ဆာအာဏာရစက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက နတ်ဆာကို များစွာ အထင်ကြီးသည်။ သွေးနားထင်ရောက်အောင် မြောက်ထိုးပင့်ကော်တွေလည်း လုပ်ခဲ့သည်။ နတ်ဆာသည် သမာသမတ်ရှိသူ၊ မျှမျှတတ စဉ်းစားတတ်သူ အနောက်အုပ်စု၏ နိုင်ငံရေးမိတ်ဆွေကြီးအဖြစ် အမေရိကန်တို့က သဘောထား သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနာဂစ်ကို ဖြုတ်ချပြီး နတ်ဆာအာဏာ သိမ်းလိုက်သောအခါ အမေရိကန် စီအိုင်အေသူလျှို့ကိုယ်စားလှယ် ကာမစ် ရစ်ဗ်က နတ်ဆာအလိုရှိလျှင် အသင့်ရနိုင်အောင် နတ်ဆာ၏ ရုံးနားမှာပင် ရုံးဖွင့်ပြီး နေခဲ့သည်။

နတ်ဆာသည် ရုရှားနှင့်ဆက်သွယ်ပြီး လက်နက်များ ဝယ်ယူရေး အထောက်အပံ့ရရေးများ ပြုလုပ်နေသည်အထိ အမေရိကန်နှင့် စီအိုင်အေ သူလျှို့များက နတ်ဆာကို သူတို့လူအဖြစ် ထင်နေကြဆဲပင်။ စီအိုင်အေ သူလျှို့ကြီး ကာမစ်ရစ်ဗ်နှင့် နတ်ဆာတို့ အဆင်ပြေကြဆဲ၊ ပလူးကြဆဲ ရုံးချင်း ကပ်၍ အလုပ်လုပ်ကြဆဲပင်။

အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသနှင့်ပတ်သက်၍ အမေရိကန်၏ သဘောထား များမှာ အချင်းချင်း ပဋိပက္ခများ၊ ကွဲလွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ပေါ်လစီ ချမှတ်ရေးတွင် သဘောထားအမြင်ချင်း မတူညီကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဌာနနှင့် စီအိုင်အေသူလျှို့ဌာနတို့၏ အယူအဆရေး အကွဲအပြဲ ဖြစ်သည်။

စူးအက်တူးမြောင်းမှ အင်္ဂလိပ်တို့ ဆုတ်ခွာသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း နိုင်းမြစ်မှ ရေများကို သွယ်ယူသိုလှောင်မည့် အစွမ်းရေလှောင်ဆည်တည် ဆောက်ရန် ငွေကြေးအထောက်အပံ့များကို အင်္ဂလိပ်-အမေရိကန်နှင့် ကမ္ဘာ့ ဘဏ်တို့မှ အိဂျစ်က ရယူလိုက်သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ ရောက်သောအခါ အစွမ်းရေလှောင်ဆည်ကြီး တည်ဆောက်ရာတွင် မိမိတို့ ငွေကြေး ဆက်လက်ထောက်ပံ့တော့မည်မဟုတ်ကြောင်း အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေ ရိကန်တို့က ကြေညာသည်။ နောက် ရက်သတ္တတစ်ပတ်ကြာသောအခါတွင် စူးအက်တူးမြောင်းကို ပြည်သူပိုင် သိမ်းပိုက်လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း သမ္မတနတ် ဆာက ကြေညာလိုက်လေတော့သည်။ အင်္ဂလန်မှာ၊ ပြင်သစ်မှာ၊ အမေရိ

ကန်မှာ ကြီးစွာသော ဂယက်တွေ ရိုက်ကုန်သည်။ ရုတ်တရက် ဘာလုပ်ရမှန်း မသိအောင် ခြေမကိုင်မိ လက်မကိုင်မိတွေ ဖြစ်ကုန်သည်။

ယင်းသို့ ပြဿနာများ ပြုန်းခနဲ ဒိုင်းခနဲ ပေါ်ပေါက်နေသော အချိန်၌ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံမှာလည်း သူ့ဒုက္ခနှင့်သူ၊ သူ့အပူလုံးနှင့်သူ ဖြစ်နေသည်။ အီဂျစ်အကြမ်းဖက်သမားများ၏ အန္တရာယ်ကိုသာ တွန်းလှန်နေရသည် မဟုတ်။ ဆီးရီးယားနှင့် ဂျော်ဒန်တို့၏ အကြမ်းဖက်မှုများကိုပါ တွန်းလှန် နေရချေသည်။ အင်္ဂလိပ်-ပြင်သစ်နှင့် အစ္စရေးလ်တို့သည် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ် ရပ်ကို ချမှတ်လိုက်၏။ ၃-နိုင်ငံပူးပေါင်းပြီး စူးအက်တူးမြောင်းပေါ်ရှိ ပို့ ဆက်ဆိပ်ကမ်းမြို့ကို ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ကြရန် ဖြစ်လေသည်။ ယင်းအစီ အစဉ်မှာ အစ္စရေးလ်ကလည်း ကိုယ့်အကြောင်းနှင့်ကိုယ် မျှော်ကိုးချက်ရှိ သည်။ ဆီနိုင်း သဲကန္တာရရှိ အီဂျစ်စစ်စခန်းများကို တိုက်မည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရှမ်းအယ်လ်ရှိတ်ကို သိမ်းမည်။ သို့မှသာ သူတို့အတွက် အက္ကဘာပင်လယ် ကွေ့ကို ပြန်ဖွင့်ကာ တိုင်ရန် ရေလက်ကြားမှတစ်ဆင့် သင်္ဘောများ ကူးသန်း သွားလာနိုင်အောင် ဖန်တီးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ပင် စစ်ထိုး လေတော့သည်။ အီလတ်မြို့ကို ဆိပ်ကမ်းမြို့အဖြစ် ပြုလုပ်ရန် လက် တစ်ကမ်းအကွာသို့ပင် ရောက်ခဲ့ပြီ။

အင်္ဂလိပ်နှင့်ပြင်သစ်တို့လည်း အောင်ပွဲများရနေသည်။ နယ်မြေများ တစ်ခုပြီးတစ်ခု သိမ်းပိုက်ရရှိနေသည်။ ထိုသို့ တိုက်၍ခိုက်၍ ကောင်းနေကြ တုန်းမှာပင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အရေး တကြီး တောင်းဆိုချက်ကို ထောက်ခံမဲ ၆၄ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၅ မဲ၊ ကြားနေ ၆ မဲဖြင့် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ရက်သတ္တပတ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာကြာအောင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီးကြသောအခါတွင် မိမိတို့တပ်များအားလုံးကို ပြန်လည် ရုတ်သိမ်းပေးလိုက်ကြသည်။ အီဂျစ်စစ်တပ်များနေရာတွင် ကုလသမဂ္ဂတပ် များက ဝင်ရောက်အစားထိုးနေရာယူလိုက်ကြသည်။

ထိုမှစပြီး အစ္စရေးလ်နယ်စပ်တွင် တိုက်ခိုက်မှုများ မကြာခဏ ဖြစ်ပွား လာသည်။ အသေအပျောက်တွေ များပြားလာသည်။ ဆီးရီးယားနိုင်ငံနှင့် ဂျော်ဒန်နိုင်ငံနှင့်လည်းကောင်း၊ နယ်စပ်ကိုကျော်လျက် ပစ်ခတ်မှုတွေ၊ တိုက်ပွဲ တွေ၊ ဗုံးကြဲမှုတွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပွားလာသည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၇

ရက်နေ့က ဆီးရီးယားကုန်းပြင်မြင့်မှဖြတ်ပြီး အစွရေးလ်နယ်တွင်းသို့ ကျူး
ကျော်ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်ပုံးကြိမှုများ ဖြစ်ပွားသည်။ အစွရေးလ်လေတပ်က
မစ်လေယာဉ်ပျံ ၆ စင်းကို ပစ်ချလိုက်သည်။ ဆီးရီးယားသည် ရုရှားလုပ်
လေယာဉ်များ၊ တင့်ကားများ၊ လက်နက်ကောင်းများဖြင့် တပ်ဆင်ကာ
အသင့် ပြင်ဆင်နှင့်လေတော့သည်။

*

၁၉၄၈ ခုနှစ်မှစပြီး နေရင်းစွဲ နယ်မြေများအပေါ်မှ မောင်းထုတ်ခြင်းခံရ
သော အာရပ်အမျိုးသားညီအစ်ကိုတော်များအတွက် အာရပ်နိုင်ငံများက တိုင်
တန်းချက်အမျိုးမျိုးကို ထာဝရ ပြုလုပ်ခဲ့ကြလေသည်။ မောင်းထုတ်ခံရသော
ယင်းအာရပ်များသည် နယ်စပ်တစ်လျှောက်ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများမှာ နေထိုင်
လျက်ရှိကြ၏။ တောင်းဆိုချက်၊ တိုင်တန်းချက်အမျိုးမျိုးကို ကိုင်ရိုရေဒီယိုမှ
ဒိုင်ခံ အသံလွှင့်ခဲ့သည်။ စူးအက်တူးမြောင်း ပြဿနာပေါ်ပြီး နောက်ပိုင်း၌
နတ်ဆာသည် အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်ကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချတိုက်ခိုက်ရင်း အာရပ်
အမျိုးသားတစ်ရပ်လုံး၏ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်
သည်။

အာရပ်အမျိုးသားတို့၏ တောင်းဆိုချက်အရ အစွရေးလ်က ပြန်ပေး
သော နယ်မြေမှာ ဒဿမ ၂ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ရှိလေသည်။ ကမ္ဘာ့ဂျူးအမျိုး
သားများက ဂျူးအမျိုးသားရန်ပုံငွေများကို သန်းပေါင်းမြောက်မြားစွာ ရရှိ
အောင် ကောက်ခံလျက် ရှိကြလေသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်တွင်
ကောက်ခံကြရာ၌ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ ကောက်ခံရရှိငွေမှာ ယနေ့
ထက်တိုင်အောင် များပြားလျက်ပင် ရှိသည်။ ယင်းငွေများဖြင့် ဥရောပရှိ
ဂျူးလူမျိုးများအား အစွရေးလ်နိုင်ငံအတွင်း၌လည်းကောင်း၊ အနောက်နိုင်ငံ
များတွင်လည်းကောင်း အိုးအိမ်များ ထူထောင်နေရာချထားပေးရန် ဖြစ်လေ
သည်။ ပါးရှန်းနှင့် ကူဝိတ်နိုင်ငံများကမူ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အလေးအနက်
သဘောထားပါသည်ဟု ဆိုလင့်ကစား လက်တွေ့တွင်မူ အစားအသောက်
ပေးရန်၊ နေရာထိုင်ခင်းပေးရန်မျှကိုပင် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း မပြုကြချေ။
ယခုဆိုလျှင် အစွရေးလ်နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက်၌ ရှိနေကြသော အာရပ်ဒုက္ခ

သည်စခန်းများမှာ ဆူပွက်နေသည့် ရေနွေးအိုးကြီးတစ်အိုးနှင့် အလားသဏ္ဍာန် တူညီလေသည်။ ပေါက်ကွဲလာမည့်အချိန်ကို စောင့်စားရင်း ထိုဖြစ်ပေါ်လာ သည့် အခြေအနေပေါ်၌ သင့်သလို အခွင့်အရေးယူရန်မှာ အိဂျစ်တို့၏ စိတ်ကူးလည်း ဖြစ်သည်။

စူးအက်တူးမြောင်းကို အကြောင်းပြုပြီး စစ်မက်ဖြစ်ပွားခဲ့ရာတွင် အစ္စရေးလ်တပ်များအား ၎င်းတို့ သိမ်းပိုက်ထားသည့်နယ်မြေများမှ ပြန်လည် ဆုတ်ခွာသွားရန် ကုလသမဂ္ဂက တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အစ္စရေးလ်က အင်တင်တင် လုပ်နေခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လကျမှပင် သိမ်းပိုက်ထားသည့် နယ်မြေနှစ်ခုပေါ်မှ ဆုတ်ခွာရန် ပြင်ဆင်ကြတော့သည်။ သူတို့သိမ်းပိုက်သည့် နယ်မြေမှာလည်း သူတို့ စိတ်အဝင်စားဆုံး၊ မျက်စိ အကျဆုံးဖြစ်သည့် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသနှင့် ရှမ်းအယ်လ်ရှိတ်တို့ ဖြစ်သည်။ ရှမ်းအယ်လ်ရှိတ်သည် တိုင်ရန်ရေလက်ကြားကို ထိန်းချုပ်နိုင်သောနယ်မြေ ဖြစ်သည်။ ထိုနယ်မြေများမှ ဆုတ်ခွာသွားခြင်းအားဖြင့် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံ၏ လုံခြုံရေးကို မည်သည့်အင်အားကြီးနိုင်ငံများကမှ အာမခံခြင်း မပြုကြချေ။ ထို့ကြောင့်လည်း စောစောပိုင်းက အစ္စရေးလ်နိုင်ငံအနေဖြင့် မိမိတပ်များ ပြန်လည်ဆုတ်ခွာပေးရန် ကုလသမဂ္ဂငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့၏ တောင်းဆိုချက် ကို မနာယူဘဲ နေခဲ့လေသည်။ ထိုအခါတွင် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂျန်ဖော်စတာဒါးလက်စ်က အစ္စရေးလ်နိုင်ငံအား ကုလသမဂ္ဂဆုံးဖြတ်ချက်ကို မလိုက်နာလျှင် စီးပွားရေးအရ အကျပ်ကိုင်ရလိမ့်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ရသည်။

၁၉၅၇ ခု၊ မတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် အစ္စရေးလ်တပ်များ ပြန်လည်ရုပ် သိမ်းသွားသည်။ အတိုက်ခိုက်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်အား အိဂျစ်တို့က ချိုးဖောက်လျှင် နိုင်ငံတကာ၏ အရေးယူခြင်းကို ခံရလိမ့်မည်ဟု သမ္မတ အိုက်စင်ဟောင်ဝါက ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့၌ ပြောသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံ ခြားရေးဝန်ကြီး ဆာအလင်နီဘယ်ကလည်း ပင်လယ်ကွေ့အတွင်း၌ ဗြိတိ သျှသဘောများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို ဗြိတိသျှအစိုးရက တောင်းဆို ကြောင်း၊ အခြားနိုင်ငံများနှင့်အတူ ယင်းအခွင့်အရေးရရှိအောင် ဆောင်ရွက် မည်ဖြစ်ကြောင်း မတ်လ ၁ ရက်နေ့၌ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံတွင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားသည်။

မိမိတို့ အစ္စရေးလ်ကို အမေရိကန်သမ္မတ အိုက်စင်ဟောင်ဝါက စိတ်
 ဓာတ်ရေးအားဖြင့် အားပေးခဲ့ကြောင်း၊ ရေကြောချင်း ဆက်နေသည့် နိုင်ငံ
 များကလည်း အစ္စရေးလ်နိုင်ငံ၏ ရေလက်ကြားအတွင်း ရခွင့်ရထိုက်သည့်
 အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုနေကြကြောင်း၊ သို့သော်လည်း အစ္စရေးလ်
 နိုင်ငံသည် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသနှင့်တိုင်ရန် ရေလက်ကြားအတွင်း ရသင့်
 ရထိုက်သော အခွင့်အရေးများကို အာမခံချက် တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှပင် မရရှိ
 သေးကြောင်း အစ္စရေးလ်ဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယံက ထုတ်ဖော်ပြောဆို
 လေသည်။

ထို့နောက် ၁၀ နှစ်ခန့်အတွင်း၌ အာရပ်နှင့် အစ္စရေးလ်တို့သည်
 လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များ ပိုမိုဝယ်ယူလာကြသည်ကို မြင်တွေ့ရလေ
 သည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လက ရုရှားလုပ် ရေငုပ်သင်္ဘော
 ၃ စင်းကို အမြန်ရရှိအောင် ဝယ်ယူခဲ့သည်။ မစ်ဂျက်လေယာဉ်ပျံများ၊ တီယူ
 ၁၆ ဗုံးကြဲဂျက်လေယာဉ်ပျံများနှင့် အခြားဒုံးပျံများကို ဝယ်ယူခဲ့သည်။ အီဂျစ်
 နှင့် ဆီးရီးယားတို့အတွက် ရုရှားသည် ငွေကုန်ကြေးကျ များလာသည်။
 စရိတ်စက ကြီးလာလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ အီဂျစ်က လက်နက်ဝယ်ယူနေသည်ကိုကြည့်ပြီး အမေရိကန်
 က မြေပြင်မှ ဝေဟင်ပစ်ဒုံးပျံများ အစ္စရေးလ်ကို ရောင်းချခြင်းဖြင့် အစ္စရေးလ်
 ဘက်ကို မဲတင်ပေးလိုက်သည်။ လက်နက်များ စိမ့်ဝင်လာသည်နှင့် တစ်
 ဆက်တည်းမှာပင် သမ္မတနတ်ဆာကလည်း အာရပ်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်
 အဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်နိုင်ရန် ကြိုးစားလျက်ရှိသည်။ စူးအက်တူးမြောင်း
 ကို ပြည်သူပိုင် သိမ်းပိုက်လိုက်နိုင်သော အောင်ပွဲကြောင့် နတ်ဆာ၏ သိက္ခာ
 မှာ များစွာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာသည်။ သို့ဖြင့်ပင် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ
 လ၌ ပြည်ထောင်စုအာရပ်သမ္မတနိုင်ငံတော်ကို တည်ထောင်လိုက်လေသည်။

ထို့နောက် အီရတ်နိုင်ငံ၌ သွေးမြေကျ တော်လှန်ရေးကြီး ဖြစ်ပွားသည်။
 ၁၉၅၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့၌ ဖီဆယ်ဘုရင်နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်နူရီအက်ဆာ
 အစ်တို့၏ လက်မှ အာဏာကို စစ်တပ်က သိမ်းယူသောကြောင့် သွေးမြေကျ
 ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြင့် ကာစင် အာဏာရလာသည်။

အီရတ် အာဏာသိမ်းပွဲဖြစ်ပွားပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း နောက်တစ်

နေ့ ဇူလိုင် ၁၅ ရက်နေ့၌ အမေရိကန် မရိန်းတပ်သားများ လီဘာနွန်နိုင်ငံ ပေါ်သို့ တက်ရောက်လာကြသည်။ နောက် ၂ ရက်ကြာသောအခါ ဂျော်ဒန် နိုင်ငံအတွင်းသို့ ဗြိတိသျှလေထီးတပ်သားများ ဆင်းလာကြသည်။ တကယ် ဆိုတော့ ထိုနှစ် ပြည်ထောင်မှာ ကျူးကျော်ခြင်းကို မတရားခံလိုက်ကြရခြင်း ဖြစ်သည်။

အာရပ်နိုင်ငံများကြားမှာ သမ္မတနတ်ဆာ၏ သြဇာများ တစ်စတစ်စ ကျဆင်းလာပြီဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ သမ္မတနတ်ဆာသည် ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးဝါဒများကို ချမှတ်ကာ ဘုရားကု ကုပါသေးသည်။ ရာခိုင်နှုန်းကိုး ဆယ်သော စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူပိုင် သိမ်းပိုက် လိုက်သည်။ သို့သော်လည်း အခြေအနေကား ကောင်း၍ မလာတော့ပါ။

ဆီးရီးယားက ပြည်ထောင်စု အာရပ်သမ္မတနိုင်ငံအတွင်းမှ ခွဲထွက်ခြင်း ဖြင့် နတ်ဆာကို ဆန့်ကျင်လိုက်ပြန်သည်။ ဆီးရီးယားပြည်တွင်း၌ နတ်ဆာ ဆန့်ကျင်ရေးပါတီ ဖွဲ့စည်းကာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်သည်အထိ ဆိုးရွားလာသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၌ ဆီးရီးယားနိုင်ငံတွင် အာရပ်ညီညွတ်ရေး ပါတီကို ဖွဲ့စည်းကာ ဆီးရီးယားခေါင်းဆောင်များသည် သူတို့ကံကြမ္မာကို သူတို့ ဖန်တီးနေကြလေပြီ။ ငွေချေးယူရေး၊ လက်နက်ရရှိရေးအတွက် ဆိုဗီယက်နိုင်ငံနှင့် အစီအစဉ် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေကြလေပြီ။ ထိုသို့သော အပြု အမူများသည် သမ္မတနတ်ဆာအဖို့ အထိန်းရအသိမ်းရခက်သော အခြေ အနေသို့ ရောက်လာစေသည်။ ထိုအချိန်မှာ အီဂျစ်နှင့် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံတို့၏ ဆက်ဆံရေး တင်းမာနေဆဲပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ယီမင်နိုင်ငံ၌ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ ယီမင်နိုင်ငံကမူ သူတို့နိုင်ငံအား အီဂျစ်က အုပ်ချုပ်နေခြင်းကို နှစ်ခြိုက်လှသည်မရှိလှ။ မနှစ်ခြိုက်ဘဲနှင့် ၅ နှစ်တာမျှ အခက် အခဲများကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ယီမင်ပြည်တွင်း၌ တောင်တန်းသားများက နတ်ဆာ၏ အင်အားခြောက်သောင်းရှိသော စစ်တပ်ကို ခုခံတိုက်ခိုက်နေကြ သည်။ ဆော်ဒီအာရေဗျမှ လက်နက်နှင့် ငွေအကူအညီများ ရသည်ဟု အဆို ရှိသည်။ တောင်တန်းသားများကို အီဂျစ်စစ်တပ်မှ ရုရှားလုပ် ဂျက်လေယာဉ် ပျံများဖြင့် ဖုံးကြံခြင်း၊ စက်သေနတ်နှင့် ပစ်ခတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်သည်။ သို့သော်

လည်း တော်လှန်ရေးသည် ရပ်တန့်ပြီးငြိမ်း၍မသွား၊ ဆက်လက်လှုပ်ရှားနေကြမိပင် ဖြစ်သည်။

ယီမင်နိုင်ငံနှင့် နတ်ဆာပတ်သက်နေခြင်းမှာ နိုင်ငံရေးအရတစ်ကြောင်း၊ ပထဝီအနေအထားအရ တစ်ကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးအရဟူသည်မှာ အာရပ်နိုင်ငံများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ အာရပ်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ဖြစ်ရေး စသည့်အချက်များ ဖြစ်သည်။ ပထဝီအနေအထားအရ ဟူသည်မှာ ပင်လယ်နိမ့်မှ ဝင်ပေါက်ကို ယီမင်က ဆီး၍ ပိတ်ဆို့နိုင်သည်။ ပါရှန်းပင်လယ်ကွေ့မှာ ရေနံမြေကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ရေးအတွက် တွန်းခုံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည် စသည့် အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ယီမင်ပြည်၏ တိုးတက်မှုများအတွက် အီဂျစ်က ဆောင်ရွက်ပေးသည်များလည်း ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ယီမင်နိုင်ငံအတွင်း၌မူ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများ၊ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ဖမ်းဆီးမှုများ ရှိနေလေသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်ဦးမှစပြီး သမ္မတနတ်ဆာက စစ်ပြင်လာ၏။ သူ၏တန်ခိုးအာဏာကို ပို၍ပို၍ ကျယ်ပြန့်ကြီးထွားလာအောင် ကြိုးစားနေ၏။ တစ်ဖက်တွင်ရှိသော အစ္စရေးလ်နိုင်ငံကလည်း ရေသေလို ရပ်တန့်၍မနေ။ နမော်နမဲမနေ။ သူတို့၏အင်အားကို တိုးတက်အောင် ကြံဆောင်ကြိုးစားလျက်သာ ရှိကြလေသည်။ အစ္စရေးလ်လေတပ်ကို တိုက်လေယာဉ်ပျံ ၂၄၀ ဖြင့် အင်အားဖြည့်လိုက်သည်။ အများအားဖြင့် ပြင်သစ်လုပ် မိုင်းရတ်ချ်နှင့် မစ်စတီရီတိုက်လေယာဉ်များ ဖြစ်သည်။ တင့်ကား ၈၀၀ ကိုပါ ဝယ်ယူအားဖြည့်သည်။ အဓိကအားဖြင့် စင်ကျူရီယံတင့်ကားများ ဖြစ်လေသည်။

*

စစ်မဖြစ်မီ မေလ ၃ ရက်နေ့မှ ၁၀ ရက်နေ့အတွင်း အီဂျစ်ပြည်သို့ ဖီးလ်မာရှယ်မောင်ဂိုမာရီ သွားရောက်လည်ပတ်သည်။ မောင်ဂိုမာရီသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်အတွင်းက ကမ္ဘာ့အရေးအကြီးဆုံး စစ်ပွဲတစ်ပွဲဖြစ်သည့် အယ်လ်အလာမိန်းတိုက်ပွဲကြီးကို ဦးဆောင်ဆင်နွှဲခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပွားနေသော ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့်စစ်ပွဲလည်း ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ယင်းတိုက်ပွဲကို အီဂျစ်စစ်ဗိုလ်များ အမှတ်ရနေကြလေ

သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သဲကန္တာရတွင်း တိုက်ပွဲတစ်ပွဲ၏ သေနင်္ဂဗျူဟာနှင့် နည်းပရိယာယ်ကို ပြောပြစေလိုကြသည်။ မောင်ဂိုမာရီကို ဆီနိုင်းဒေသ တပ်မှူး ဗိုလ်ချုပ်မှိတာဂီက ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖီးလ်မာရှယ် မောင်ဂို မာရီသည် ပြန်ကာနီး၌ အီဂျစ်အစိုးရနှင့် ပြည်သူများကို များစွာ ချီးကျူး၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်က အီဂျစ်အား ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ကြခြင်းမှာ စိတ်ဓာတ်ရေးအရ မှားယွင်းကြောင်း ပြောဆိုသည်။ သူပြန်ခါနီးတွင် အထက်တန်းစစ်တက္ကသိုလ် မှ အီဂျစ်စစ်ဘက်အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံမိန့်ခွန်းပြောသည်။ သူ တိုက်ခိုက်ခဲ့ သော ကျော်ကြားလှသည့် အလာမိန်းသဲကန္တာရတိုက်ပွဲကြီးအကြောင်း ပြောပြ သည်။ မေးခွန်းများကို ပြန်ဖြေသည်။ မေးသူများသည် မကြာမီ ရက်ပိုင်း အတွင်း ဆီနိုင်းသဲကန္တာရမှာ ချောင်ပိတ်မိတော့မည့်သူတွေ ဖြစ်သည်။

သို့သော် စစ်သူကြီး မောင်ဂိုမာရီမှာ သဲကန္တာရတိုက်ပွဲနှင့် ပတ်သက် သည့် အရေးကြီးဆုံးသော မေးခွန်းများကို ဖြေကြားခွင့် မရခဲ့ရှာချေ။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် မသိမဖြစ် အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သော မေးခွန်းများကို သဲကန္တာရ တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲတော့မည့် အီဂျစ်စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများက မမေးမြန်းသော ကြောင့် ဖြစ်လေသတည်း။

အခန်း - ၂

ရေလက်ကြားများ ပိတ်ဆို့ခြင်း

ပြည်ထောင်စု အာရပ်သမ္မတနိုင်ငံ (ယူ-အေ-အာ)၏ မြို့တော် ကိုင်ရို သို့ ၁၉၆၇ ခုနှစ် မေလစောစောပိုင်းက သတင်းဆိုးတွေ ရောက်လာသည်။ သတင်းမှားများဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်လည်း ဆိုနိုင်သည်။ ရောက်လာသော သတင်းသည်ကား ဆီးရီးယားနယ်စပ်မှ အစ္စရေးလ်တပ်များ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ပြုနေကြသည်။ ဧရာမတပ်ကြီးတွေဖြစ်သည်ဆိုသော သတင်းများဖြစ်သည်။ ထိုနောက်ပိုင်း ရက်သတ္တပတ်များ အတွင်းမှာလည်း သတင်းများ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ရပြန်သေး၏။ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားပြုမှုနေသော အစ္စရေးလ် တပ်အင် အားမှာ တပ်မဟာကြီး ၁၁ ခုဖြစ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

သို့ကလို့ သတင်းများဖြစ်နေခိုက် အခြားသတင်းတစ်ခုကလည်း အစ္စရေးလ်တပ်များ လှုပ်ရှားသည်ဆိုသည်မှာ မှန်သည်။ သို့သော် တပ်ခွဲ တစ်ခွဲ (စစ်အင်အား-၁၂၀) ထက်တော့ မပိုပါ။ ဆီးရီးယားဘက်မှ နှောင့် ယှက်ဖျက်ဆီးနေသူများကို ချုံခိုတိုက်ခိုက်ရန် စောင့်ဆိုင်းနေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ဆိုပြန်သည်။ အစ္စရေးလ် ဆီးရီးယား နယ်နိမိတ်မျဉ်း ကြောင်းတစ်လျှောက်၌ တပ်စွဲနေရာယူထားသော ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့များကမူ အစ္စရေးလ်တပ်မဟာကြီးများ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ပြုမှုနေသည်ဆိုသော သတင်း

မှာ မမှန်ပါဟု မေလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဆိုသည်။ (ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေး ကောင်စီ အစည်းအဝေးသို့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဦးသန့် တင်သွင်းသော အစီရင်ခံစာ)။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ တစ်ပြည်ထောင်က တစ်ပြည်ထောင်ကို အလစ်ပေး၍မရသော အခြေအနေ၌ ထိုသတင်းဆိုး၊ သတင်းမှားတို့သည် အသည်းယားစရာကောင်းလှသည်။ အဖြစ်ဆိုးများနှင့် ရင်ဆိုင်ရအောင် တွန်းပို့နိုင်သော သတင်းဆိုးများ ဖြစ်ဘိသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ရာထူးအားလုံးမှ နုတ်ထွက်လိုက်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း သမ္မတနတ်ဆာက မိန့်ခွန်းပြောကြားကြေညာရာတွင်-

“ပဋိပက္ခတွေဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ မေလ ပထမလဝက်ကတည်းက စတင်ဖြစ် ပေါ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့အားလုံး သိကြပါတယ်။ ရန်သူဟာ ဆီးရီးယားနိုင်ငံကို ကျူးကျော်ထိုးဖောက်တိုက်ခိုက်ဖို့ အစီအစဉ်ရှိပါတယ်။ သူတို့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ကြေညာချက်တွေ၊ သူတို့စစ်ဘက်ခေါင်းဆောင် တွေရဲ့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်တွေဟာ ဒီအချက်ကို အတိအလင်း ဖွင့်ဆိုထား ပါတယ်။ သက်သေခံအထောက်အထားတွေ အမြောက်အမြားရှိပါတယ်”

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ညီရင်းအစ်ကို၊ ဆီးရီးယားနိုင်ငံကပေးတဲ့ သတင်းနဲ့ ယုံကြည်ရတဲ့ အခြား သတင်းဌာနတစ်ခုကပေးတဲ့ သတင်းဟာ ဒီအချက်တွေ ပေါ်မှာ အခြေခံတဲ့သတင်းများ ဖြစ်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့လ စောစောပိုင်းက ကျွန်တော်တို့ ပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ မော်စကိုကို သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေများက ဒီသတင်းကိုပဲ ပြောပြကြပါတယ်။ သတိပေး ကြပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ဒီအဖြစ်အပျက်ကို တိုးတိုးတိတ်တိတ် ကျိတ်ခံလိုက် ဖို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့တာဝန် မဟုတ်ပေဘူး” အစရှိသည်ဖြင့် ထည့်သွင်း ပြောဆိုသွားလေသည်။

အမှန်ဆိုလျှင် စစ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေမည့် ပဋိပက္ခများသည် လွန်ခဲ့သော ၆ လခန့်ကတည်းက အခြေချ တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလအတွင်းက အစွရေးလ်ဆန့် ကျင်ရေး အယ်လ်ဖာတာအကြမ်းဖက်အဖွဲ့၏ အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ သည်။

နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် အိဂျစ်နှင့် ဆီးရီးယားတို့ ကာကွယ်ရေး စာချုပ်တစ်ရပ် ချုပ်ဆိုကြသည်။ နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့၌ တင့်ကားများနှင့် သံချပ်ကာကားများ အပါအဝင် ကြီးမားလှသော အစွဲရေးလ်တပ်ကြီးတစ်တပ် သည် နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်ကာ ဂျော်ဒန်ပြည်တွင်းသို့ ကျူးကျော်ဝင်သည်။ လူဦးရေ ၄,၀၀၀ ခန့်ရှိသော ဂျော်ဒန်ပိုင် ဆာမူးရွာကို ပြင်းထန်စွာ တိုက်ခိုက် ကြသည်။ အစွဲရေးစစ်တပ်က အိမ်ထောင်ပေါင်း ၁၂၅ အိမ်ထောင်၊ ကျောင်း တစ်ကျောင်း၊ ဆေးပေးခန်းတစ်ခုကို ဖျက်ဆီးပစ်ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးသန့်က ပြောသည်။ အစွဲရေးက ဂျော်ဒန်ကို ကျူးကျော် တိုက်ခိုက်လိုခြင်း မရှိသော်လည်း အယ်လ်ဇာတာ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ကို ဆုံးမ လိုသောကြောင့်တစ်ကြောင်း၊ ဂျော်ဒန်နယ်မြေကို ခြေကုပ်ယူပြီး အစွဲရေးလ် ကို တိုက်ခိုက်နေခြင်းအား ငဲ့ခံမည်မဟုတ်ကြောင်း ပြလိုသည်က တစ်ကြောင်း ကြောင့်ပင် တိုက်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် ဧပြီလ အစပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ ဆီးရီးယားအမြောက် များကို အပြီးတိုင် ချိုးဖျက်ပစ်ရန် အစွဲရေးလ်တို့ ဆုံးဖြတ်သည်။ ယင်း အမြောက်များဖြင့် ဂယ်လီလီပင်လယ်အနီး စစ်မဲ့ဇုန်၌ လယ်ယာများ ထွန် ယက်နေကြသည့် အစွဲရေးလ်လယ်သမားများကို ပစ်ခတ်နေခဲ့သည်။ ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့၌ ဖြစ်ပွားသော လေကြောင်းတိုက်ပွဲတွင် ဆီးရီးယားဘက်က မစ်တိုက်လေယာဉ်ပျံ ၆ စင်းပစ်ချခြင်း ခံလိုက်ရသည်။ ဆီးရီးယားလေတပ် အတွက် များစွာ အားယုတ်သွားစေသော ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်မှာ လည်း ဆီးရီးယားအကြမ်းဖက်သမားများက ဆက်လက် အကြမ်းဖက် တိုက် ခိုက်ကြဆဲပင် ရှိသည်။

ဆက်လက် နှောင့်ယှက်နေလျှင် တိုက်ဖျက်ပစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အစွဲရေးလ်ခေါင်းဆောင်များက သတိပေးလိုက်သည်။ မိမိ၏ တပ်များသည် ဒမတ်စကပ်မြို့ကို တိုက်ခိုက်ကာ နူရက်ဒက်အတက်စီ အစိုးရအား ဖြုတ်ချ ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အစွဲရေးလ် စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရာဘင်က မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပြောသည်။ အစွဲရေးလ်ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်ကလည်း လွန်ခဲ့သောလအတွင်း၌ တိုက်ခိုက်မှု ၁၄ မှု ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောင်ဖြစ်လာလျှင် လည်း ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့က မိမိတို့ ဆုံးမလိုက်သည်ထက် မလျော့နည်းဘဲ

ဆုံးမရလိမ့်မည်ဟု မေလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် တယ်လ်အဗစ်မြို့ ယဟာဒါ ကလပ်၌ ပြောသည်။

အခြေအနေမှာ တဖြည်းဖြည်း ပိုမိုဆိုးဝါးလာသည်။ ပြဿနာသည် အစ္စရေးလ်နှင့် ဆီးရီးယားကြားမှာ ပေါ်ပေါက်နေသော ပဋိပက္ခ ဖြစ်သည်။ နတ်ဆာက မိမိနှင့် မဆိုင်သလို နေလိုက်လျှင် ဆီးရီးယားနှင့် ချုပ်ဆိုထားသော ကာကွယ်ရေးစာချုပ်ကို မျက်နှာလွှဲခဲပစ်လုပ်ရာကျမည်၊ မိမိဩဇာလည်း ကျမည်ကို စဉ်းစားမိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆီးရီးယားဘက်က ရပ်တည်ကာ စစ်ရေးအရ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ရတော့မည်။

မေလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အင်အားကြီးမားလှသော အီဂျစ်စစ်တပ်ကြီးသည် ကိုင်ရီမြို့တော်ကိုဖြတ်ပြီး စူးအက်တူးမြောင်းရှိရာသို့ ချီတက်နေကြသည်ကို မြင်တွေ့ကြရသည်။ ယင်းစစ်အင်အား လှုပ်ရှားမှုကြီးကို အစိုးရအုပ်ချုပ်သည့် သတင်းစာများ၊ ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားတို့က ရေးကြသည်။ အသံလွှင့်ကြသည်။ အများသိအောင် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် လုပ်ပေးကြသည်။

ထိုနေ့မှာပင် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံ ဂျေရုဆလင်မြို့မှာလည်း လွတ်လပ်ရေးနှစ်ပတ်လည် အခမ်းအနားသဘင်ကြီး ဆင်ယင်ကျင်းပနေသည်။ မေလ ၁၅ ရက်သည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်ရေးနေ့ ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးနေ့အခမ်းအနားမှာ စစ်ရေးပြပွဲပါ ပါဝင်သည်။ တိုက်ဆိုင်မှုသည် မီးတောက်ကို ဓာတ်ဆီလောင်းပေးလိုက်သကဲ့သို့ ရှိချေသည်။ အစ္စရေးလ်ပိုင်နက် နယ်မြေထဲမှ ဂျေရုဆလင်မြို့သည် စစ်မဲ့ဇုန်ဖြစ်သည်။ အစ္စရေးလ်တို့၏ လွတ်လပ်ရေးနေ့ စစ်ရေးပြပွဲမှာ ကြီးမားသော သံချပ်ကာကာကြီးများ အမြောက်ကြီးများ ပါဝင်ခြင်းမရှိဘဲ စစ်သားအနည်းငယ်သာ ပါဝင် စစ်ရေးပြကြသည်။ အစ္စရေးလ်စစ်အင်အားပြရာ၌ လူအနည်းငယ်သာ ပါဝင်ခြင်းကို အာရပ်တို့က လက်မခံနိုင်၊ မယုံကြည်နိုင်၊ အင်အားအပြည့်ထုတ်မပြခြင်းဖြင့် ကြီးမားသော သူတို့၏ စစ်တပ်နှင့် လက်နက်ကြီးများကို တစ်နေရာမှာ တပ်ဖြန့်ထားလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း အာရပ်တို့ နားလည်ကြလေသည်။

မေလ ၁၆ ရက်နေ့ည ၁၀ နာရီအချိန်တွင် အီဂျစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဖော်ဇီက ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရိုက်ခီထံသို့ ကြေးနန်းတစ်စောင် ပို့လိုက်သည်။ “ဗိုလ်ချုပ်ရိုက်ခီ၏ သတင်းအရ အာရပ်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်အားလုံးသို့

ကျွန်ုပ် ညွှန်ကြားချက်တစ်ခု ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။ ယင်းညွှန်ကြားချက်မှာ အာရပ်ပြည်ထောင်စု လက်နက်ကိုင်တပ်များအားလုံး အသင့်ဖြစ်နေရမည်။ မည်သည့်အာရပ်နိုင်ငံကိုမဆို အစွရေးလ်နိုင်ငံက ကျူးကျော်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်း တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းရန် ဖြစ်သည်။ စသည်ဖြင့် ပါရှိပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ စစ်တပ်များသည် ဆီနိုင်းကျွန်းဆွယ်၊ ကျွန်ုပ် တို့ဘက် နယ်နိမိတ်ကို အထူး အာရုံစိုက်နေကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်း နယ်စပ်တစ်လျှောက်၌ ရှိနေသည့် ကုလသမဂ္ဂတပ်များ လုံခြုံရေးအတွက် ထိုတပ်များ အမြန်ဆုံး ပြန်လည်ဆုတ်ခွာပေးရန် အမိန့်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ပေး စေလိုပါသည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့၏ အရှေ့ပိုင်းဇုန်နယ် တပ်မှူးသို့လည်း အမိန့်များ ထုတ်ဆင့်ပေးပို့ထားပါပြီ။ ဤမေတ္တာရပ်ခံ ချက်ကို မည်သို့ အရေးယူဆောင်ရွက်ကြောင်း ပြန်ကြားသတင်းပေးပို့ပါရန်” စသည်ဖြင့် ကြေးနန်းတွင်ပါသည်။ ဤတောင်းဆိုချက်ကို နောက်နေ့များ၌ ကိုင်ရီရေဒီယိုက အသံလွှင့်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရိုက်ခီသည် ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ တပ်များ၏ ဗိုလ်ချုပ်ဖြစ် သည်။ အီဂျစ်တို့၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို ဦးသန့်ထံသို့ ပေးပို့သည်။ ထို့ နောက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရိုက်ခီ အနားယူသွားလေသည်။ မေလ ၁၇ ရက်နေ့ တွင် ကိုင်ရီရေဒီယိုမှ ထပ်မံ အသံလွှင့်ချက်အရ စစ်မြေပြင်ဖြစ်လာနိုင်သော နယ်မြေများမှ ကုလသမဂ္ဂတပ်များ ရွှေ့ပြောင်းသွားရန် အီဂျစ်တို့ ရည်ရွယ် ရင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလာသည်။ အခြေအနေဆိုးများ ပေါ်ပေါက်လာလျှင် ကုလသမဂ္ဂတပ်များ မထိခိုက်ရအောင် ရည်ရွယ်သည်။ နယ်စပ်မှ ကုလ သမဂ္ဂတပ်များ ဆုတ်ခွာရန် ဗိုလ်ချုပ် ရိုက်ခီအား ပန်ကြားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသအတွင်းသို့ ဝင်လာရန်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက် ကြေညာသည်။ ရှမ်းအယ်လ်ရှိတ်တွင်ရှိသော ကုလသမဂ္ဂတပ်များနှင့် ပတ် သက်၍မူ တစ်စုံတစ်ရာ ဖော်ပြခြင်းမရှိချေ။ အီဂျစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဖော်ဇီ၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရိုက်ခီမှတစ်ဆင့် ဦးသန့်ရရှိသောအခါ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အီဂျစ်ကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာအယ်လ်ကိုနီကို ဦးသန့်က ခေါ်ယူသည်။ ကုလသမဂ္ဂတပ်များအနက် တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ရုပ်သိမ်း ပေးရေးမှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ကုလသမဂ္ဂတပ်များသည် နှစ်

ဖက်တပ်များ တိုက်ခိုက်နေကြရာ၌ တစ်ဖက်မှာ တပ်စွဲနေ၍ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂအရေးပေါ်တပ်များအားလုံး အီဂျစ် နယ်မြေပေါ်မှ လုံးဝ ရုပ်သိမ်းပေးရန် သမ္မတနတ်ဆာက မေတ္တာရပ်ခံရချေ တော့မည်။

စူးအက်ပြဿနာပေါ်လာကတည်းက ကုလသမဂ္ဂအရေးပေါ်တပ်များ သည် အီဂျစ်အစ္စရေးလ်နယ်စပ်တွင် လုံခြုံရေးများအတွက် စောင့်ရှောက်နေ ခဲ့သည်။ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် သမ္မတနတ်ဆာနှင့် ထိုစဉ်က ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ဒက်ဟမ္မားရှီးလ်(ကွယ်လွန်)တို့ သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ (ယင်းကုလသမဂ္ဂတပ်များမှာ အိန္ဒိယအမျိုးသား ၉၇၈၊ ကနေဒါ ၇၉၅၊ ယူဂိုဆလပ်-၅၇၉၊ ဆွီဒင်-၅၃၀၊ ဘရာဇီးလ်-၄၃၀၊ နော်ဝေ-၆၁ နှင့် ဒိန်းမတ်-၂ ဦးတို့ ပါဝင်သည်။) ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကြီးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဝင်ရောက်တပ်စွဲ စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ အီဂျစ်အစိုးရက ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုမေတ္တာရပ်ခံသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိုတပ်များကို ချက်ချင်း ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးပါမည်ဟူသည့် စည်းကမ်းချက် ရှိခဲ့သည်။ အမှန်တော့ သမ္မတနတ်ဆာနှင့် အတွင်းရေးမှူး ချုပ်ဟောင်း ဒက်ဟမ္မားရှီးလ်တို့ကြား ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်ခဲ့ကြသဖြင့် ထိုသို့သော စည်းကမ်းများ ထားရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟူသော အဆိုပြုချက် ရှိသည်။

ယခုနောက်ဆုံးတွင် ဦးသန့်အနေဖြင့် မည်နည်းမည်ပုံ ဆောင်ရွက်မည် ကို ကြည့်ရမည့်အချိန်သို့ ရောက်လာသည်။ ကွယ်လွန်သူ ဒက်ဟမ္မားရှီးလ် သည် တစ်စုံတစ်ရာသော လွယ်ကူမှုအတွက် သဘောတူညီချက်ကို ပြုလုပ် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ နတ်ဆာနှင့် ဒက်ဟမ္မားရှီးလ်တို့နှစ်ဦးသည် ထိုကိစ္စအတွက် ၁၉၅၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့က ၇ နာရီလုံးလုံး ကြာသည့်တိုင် အောင် ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ဟမ္မားရှီးလ်က လျှို့ဝှက်အစီရင် ခံစာ ရေးခဲ့သည်။ မည်သည့်အချိန်ကာလတွင် ကုလသမဂ္ဂအရေးပေါ်တပ် များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း မိမိနှင့် သမ္မတနတ်ဆာတို့

သဘောတူညီမှုရရှိခဲ့ကြကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အပြင်းအထန် ဆွေးနွေးကြပြီးသောအခါမှ နတ်ဆာက လက်ခံသွားသည်ဟု ဆိုသည်။

ကုလသမဂ္ဂတပ်များသည် ၎င်းတို့ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများ မပြီးဆုံးသေးမီ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းမပြုရဟု အီဂျစ်နှင့် ကုလသမဂ္ဂတို့ သဘောတူညီချက် ပြုခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ ကုလသမဂ္ဂတပ်များ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးရန် အီဂျစ်အစိုးရက တောင်းဆိုခဲ့သော် “ထိုကိစ္စကို ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ ချက်ချင်း တင်သွင်းရမည်။ အကယ်၍ ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ပြုလုပ်ပြီးစီးပြီဖြစ်ကြောင်း အထွေထွေညီလာခံက စစ်ဆေးတွေ့ရှိလျှင် အားလုံးအဆင်ပြေသွားမည်သာ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မပြီးစီးသေးကြောင်း အများကတွေ့လျှင် အီဂျစ်ကလည်း ရုပ်သိမ်းရန် တိုက်တွန်းနေလျှင် အီဂျစ်သည် ကုလသမဂ္ဂနှင့် သဘောတူညီချက်ကို ချိုးဖောက်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ဟမ္မားရှီးလ်က မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ ယင်းမှတ်တမ်းသည် တရားဝင်မှတ်တမ်းမဟုတ်ကြောင်း ဦးသန့်က ထောက်ပြလေသည်။

စစ်ဖြစ်နေသော ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မနက်ပိုင်းတွင် အမေရိကန်သမ္မတ ဂျန်ဆင်သည် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကောင်စီမှာ ၁ နာရီကြာမျှ ရှိနေသည်။ ထို့နောက် ကြေညာချက်တစ်ခုကို ထုတ်ပြန်ရာ မက်ဂျော့ချ်ဘန်ဒီသည် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကောင်စီ၏ အထူးကော်မတီနှင့်အတူ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း ပါဝင်သည်။ ဗဟိုထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ (စီအိုင်အေ) အကြီးအကဲ ရစ်ချတ်ဟမ်းစ်လည်း ထိုကော်မတီတွင် ပါဝင်မည်။ အမျိုးသားလုံခြုံရေးကောင်စီ၏ အထူးကော်မတီ၌ မက်ဂျော့ချ်ဘန်ဒီ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ စစ်ပြီးဆုံးရေး အာရပ်-အစ္စရေးလ်နှစ်ဖက်စလုံးနှင့် အမေရိကန်ဆက်ဆံမှု ကောင်းမွန်စေမည့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသနှင့် ပတ်သက်သည့် အမေရိကန်နှစ်ရှည်ပေါ်လစီတစ်ခု ချမှတ်ရေးတို့ဖြစ်သည်။

ဂျော့ချ်ဘန်ဒီသည် ကျူးဘားရှိ ဒုံးပျံစခန်းများ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရေး ပြဿနာပေါ်စဉ်က သမ္မတကနေဒီ၏ အကြံပေး အရာရှိချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်၌ ဘန်ဒီနိုင်ငံရေးနယ်မှ အနားယူခဲ့သည်။ ဘန်ဒီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော နိုင်ငံတကာ လုံခြုံရေးကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်သည့် သမ္မတ

၏ အထူးလက်ထောက်ရာထူးကို ဝေါ့လ်တ်ရပ်စ်တောင်းက ရရှိခဲ့လေသည်။ ရပ်စ်တောင်းသည် ဗီယက်နမ်နှင့် ပတ်သက်၍ အကောင်းဘက်ကို ရှာကြည့် တတ်သူ ဖြစ်သည်။ ဟန့်ဇ်ဗုံးကြဲရေးပြဿနာကို ၁၉၆၅ ခုနှစ် စောစောပိုင်း ကတည်းက ပြောင်ပြောင်ပင် ပြောဆိုနေခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ရပ်စ်တောင်း၏ ညီ ယူဂျိန်းမှာ နိုင်ငံခြားရေးဌာနသို့ ရပ်စ်တောင်းလောက် အကောင်းဘက်ကိုချည့် ကြည့်တတ်သူမဟုတ်။ အီဂျစ်က အက္ကဘာ ပင်လယ် ကွေ့ရှိ ရှမ်အယ်လ်ရှိတ်ကို သိမ်းပိုက်ထားသောကြောင့် ယခုစစ်ပွဲပေါ်ရ ကြောင်း၊ စစ်ဖြစ်သည့်အချိန်တိုင်အောင် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ယုံကြည်နေသူ ဖြစ်သည်။ ရေကြောချင်းဆက်သွယ်နေသည့် နိုင်ငံများက ပူးပေါင်းဖြေရှင်း ပေးကြခြင်းအားဖြင့် ပြေလည်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

စစ်ရေးပြဿနာသစ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာမည်ကို အခြားအကြံပေး အရာရှိများကဲ့သို့ပင် ရပ်စ်တောင်းက အလိုမရှိချေ။ စစ်ဖြစ်သောအခါတွင် နိုင်ငံခြားရေးဌာနမှ အရာရှိငယ်များသည် စောစောပိုင်းက သူတို့ သတိပေး ချက်များအပေါ် အရေးတယူမရှိခဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်မသက်မသာ ဖြစ်ကြရသည်။ စောစောကတည်းကပင် စစ်ဖြစ်တော့မည်ကို သူတို့တစ်တွေ တွက်ဆထားကြသည်။ ဇန်နဝါရီလလောက်ကတည်းကပင် သမ္မတနတ် ဆာသည် အစ္စရေးလ်နှင့် အနောက်အုပ်စုဝင်များအား သူ့စစ်အင်အားကို ထုတ်ပြရန် ပြင်ဆင်စီမံနေသည်ဟု ကိုင်ရီတွင် အမေရိကန်မစ်ရှင်အဖွဲ့ ဒုတိယခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ မစ္စတာဒေးဗစ်နက်စ်က ယုံကြည်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံ ခြားဆက်သွယ်ရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဖူးလ်ဘရိုက်ထံသို့လည်း စာရေး အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ကိုင်ရီတွင် အမေရိကန်သံအမတ်ကြီး ခန့်ထားရန်ပါ ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် ကိုင်ရီမြို့တွင် အမေရိကန်သံအမတ်ရာထူးမှာ ပဋိပက္ခဖြစ်မီ ၃ လလုံးလုံးအထိ လစ်လပ်နေတော့သည်။ ဒေးဗစ်နက်စ်သည် ယာယီတာဝန်ခံ သံမှူးအဖြစ် ကိုင်ရီမြို့မှာ ဆောင်ရွက်နေရသည်။ ထိုအချိန် အတွင်းမှာပင် ဘေးအန္တရာယ် မုချကျရောက်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း သူ အခိုင် အမာ ယုံကြည်သည်။ ထို့ကြောင့် အီဂျစ်ရှိ အမေရိကန်တိုင်းရင်းသားများကို ရွှေ့ပြောင်းဆုတ်ခွာပေးရေးအတွက် အစီအစဉ်များရေးဆွဲရန် စီစဉ်လေတော့ သည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဌာန၏ လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ အံ့ချော်နေသေးသည်များ ရှိလေသည်။ စောစောပိုင်းက အမေရိကန်နှင့် အီဂျစ်သမ္မတ နတ်ဆာ၏ ဆက်ဆံရေးမှာ များစွာ ကောင်းခဲ့သည်။ နတ်ဆာကို အမေရိကန်တို့က အထင်ကြီးခဲ့သည်။ ပလူးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသနှင့် ပတ်သက်သည့် အမေရိကန်ပေါ်လစီသည် ဗြိတိသျှတို့ထားရှိသော အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ ပေါ်လစီနှင့် မတူညီခဲ့။ အထောက်အကူ မပြုနိုင်ခဲ့ချေ။ ထိုမှ တစ်ဆက်တည်း စူးအက်တူးမြောင်း ပြဿနာများလည်း ပေါ်ပေါက်ကုန်တော့သည်။ စောစောပိုင်းကတည်းက အမေရိကန်နှင့် ဗြိတိသျှတို့ နားလည်မှုအပြည့်အဝနှင့် လက်တွဲကာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြမည်ဆိုလျှင် မြောက်မြားစွာသော ကံကြမ္မာဆိုးများကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။

အခြေအနေရှုပ်ထွေးကာ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ၌ မပေါ်ပေါက်သင့်သည်များ ပေါ်ပေါက်ကုန်ရသည့်အထဲတွင် ဗဟိုထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ (စီအိုင်အေ)၏ လက်ချက်များလည်း ပါသည်။ စီအိုင်အေက ဝင်မွှေသည်။ မည်သူနှင့်မှ အဆက်အသွယ်မယူဘဲ သူ့သဘောနှင့်သူ လျှောက်လုပ်သည့် အချက်တွေ ရှိသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဌာနနှင့် ထိတွေ့တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းခြင်းမရှိဘဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အမှုတွေ မြောက်မြားစွာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် စီအိုင်အေကတစ်မျိုး၊ နိုင်ငံခြားရေးဌာနက တစ်မျိုးဖြင့် အခြေအနေများ ရှုပ်ထွေးကုန်တော့သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်က အီဂျစ်တို့ တည်ဆောက်နေသည့် အစွမ်းရေလှောင်ဆည်ကြီးအတွက် အိုက်စင်ဟောင်ဝါ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂျွန်ဖော်စတာဒါးလက်စ်က အီဂျစ်ကိုပေးမည့် အမေရိကန်ငွေကြေးအကူအညီများ ရပ်ဆိုင်းပစ်လိုက်သည်။ ထိုမှစပြီး သမ္မတနတ်ဆာက အမေရိကန်နှင့် ဆက်သွယ်မှုကို ဖြတ်တောက်လာခဲ့သည်။ နတ်ဆာနှင့် အမေရိကန် တစ်စတစ်စ ကင်းကွာလာခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒါးလက်စ်က အမေရိကန်အကူအညီများ ရပ်တန့်ပစ်ခြင်းကြောင့်လည်း နတ်ဆာက စူးအက်တူးမြောင်းကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ တစ်ဆက်တည်း အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ အစ္စရေးလ်တို့က ၁၉၅၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် အီဂျစ်အား စစ်ထိုး

မှုများ ဖြစ်ကုန်သည်။ စူးအက်အား ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုကို အမေရိကန်က လက်မခံချေ။ ထိုကိစ္စ ပြီးသောအခါ သမ္မတနတ်ဆာကို အမေရိကန်က ကပ်မြို့ခဲ့သေးသည်။ အမေရိကန်၏ စီးပွားရေးအခြေအနေမှာ ချောင်ချောင် လည်လည် ရှိနေသည်။ ရုရှားကမူ စီးပွားရေးမချောင်လည်သေးသည့်ကြားမှ အီဂျစ်တို့၏ အစွမ်ဆည်ကြီးတည်ဆောက်ရေးကို ကူညီထောက်ပံ့သည်။ ကိုယ့်ကိစ္စများကို ဘေးထားကာ ကူညီခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သမ္မတကနေဒါ၏ လက်ထက်သို့ ရောက်လာသောအခါ ကနေဒါနှင့် နတ်ဆာတို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ရင်းရင်းနှီးနှီး စာရေးဆက်သွယ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။

ဂျန်ဆင် သမ္မတဖြစ်လာသောအခါတွင် ဆက်ဆံရေးမှာ သွေးအေးသွား ပြန်၏။ သမ္မတဂျန်ဆင်နှင့် ရင်းနှီးသည့် အာရပ်နိုင်ငံရေးသမားများမှာ ရေနံ တွင်းပိုင်ရှင် သူဌေးကြီးများ၊ သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်ကြီးများက ကျောထောက် နောက်ခံပြုခြင်းခံနေရသောသူများ ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆော်ဒီ အာရေဗျဘုရင်ဖီဇယ်သည် ၁၉၆၆ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်းက အမေရိကန်သို့ လာရောက်လည်ပတ်၏။ ထိုအခိုက်မှာပင် အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် ပတ်သက် သည့် အမေရိကန်ပေါ်လစီမှာ အာရပ်အမျိုးသားများအတွက် ရှုပ်ထွေးနေ ကြောင်း။ နားလည်ရန် ခက်နေကြောင်း ဘုရင်ဖီဇယ်က သမ္မတဂျန်ဆင်အား သတိပေးခဲ့၏။ ထိုမျှသာမက သမ္မတနတ်ဆာသည် ရုရှားထံမှ စစ်ရေးအကူ အညီများ ယူနေရခြင်းအားဖြင့် ရုရှားဘက်သို့ ရောက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာတာစနစ်များ၊ ယီမင်တွင် ဆင်နွှဲနေရသည့် စစ်စရိတ်များ၊ ဝါဂွမ်းအထွက် နည်းမှုများကြောင့် အကြပ်အတည်းများလည်း တွေ့နေရပြီဖြစ်ကြောင်းပါ ပြောကြားသွားလေသည်။

ထိုသို့သော ဘုရင်ဖီဇယ်၏ ခရီးစဉ်နောက်ပိုင်းတွင် အမေရိကန်က အီဂျစ်နိုင်ငံသို့ ဂျုံတင်ပို့မှုများ ၁၉၆၆ ခုနှစ်၌ ရပ်ဆိုင်းလိုက်ရာမှအစ အီဂျစ်နှင့် အမေရိကန်ဆက်ဆံရေးမှာ နောက်ဆုံး ပြတ်တောက်သွားလေတော့သည်။

အီဂျစ်အစိုးရသည် ဦးသန့်၏ တရားဝင်ပြန်ကြားချက်ကို မစောင့်ဆိုင်း တော့ချေ။ မေလ ၁၇ ရက်နေ့ ဒေသစံတော်ချိန် ၈ နာရီ၌ ကုလသမဂ္ဂ အကဲခတ်အဖွဲ့များ၏ နယ်စပ်တစ်လျှောက် နေရာများကို အီဂျစ်စစ်တပ် များက ဝင်ယူလိုက်သည်။ ကုလသမဂ္ဂတပ်များ၏ တည်ငြိမ်မှုကို ဆောင်ရွက်

ပေးရန် ဦးသန့်အတွက် အချိန်များစွာ နောက်ကျသွားချေပြီ။ ကိုင်ရိုမြို့တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မိုဟာမက်ရီယဒ်က ကုလသမဂ္ဂအရေးပေါ်တပ်များတွင် ပါဝင်သည့် ၇ နိုင်ငံမှ သံအမတ်များကို ခေါ်ယူတွေ့ဆုံသည်။ မိမိတို့ဆိုင်ရာ တပ်ဖွဲ့များ ပြန်လည်ဆုတ်ခွာရုပ်သိမ်းရန် တောင်းဆိုလိုက်သည်။ ယူဂို ဆလပ်နှင့်အိန္ဒိယက ချက်ချင်း ရုပ်သိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။

ထိုနေ့မှာပင် နယူးယောက်မြို့ ကုလသမဂ္ဂဌာနချုပ်တွင် အိန္ဒိယနှင့် ယူဂိုဆလပ် အမြဲတမ်း ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများက ဦးသန့်နှင့် တွေ့သည်။ မိမိတို့၏ တပ်ဖွဲ့များကို သမ္မတနတ်ဆာ၏ တောင်းဆိုချက်အတိုင်း ရုပ်သိမ်း ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း။ သူတစ်ပါးနယ်မြေထဲတွင် သူတို့ အလိုမရှိတော့သော အခါ၌ ဆက်လက်မနေထိုင်လိုကြောင်း ဦးသန့်အား ရှင်းပြကြသည်။ ကုလ အရေးပေါ်တပ်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းရာ နိုင်ငံတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဦးသန့် သည် နာရီပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်အောင် ဆွေးနွေးနေသော်လည်း ယင်းအခက် အခဲကို သူ့အနေဖြင့် မကျော်လွန်နိုင်ရှာချေ။ ထိုအချိန်မှာပင် အီဂျစ်ရှိ ကုလ တပ်များမှာ ဝေးရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းလျက် ရှိကြချေပြီ။

ရှမ်းအယ်ဂျိတ်တွင်ရှိနေသော ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့များကို ၁၅ မိနစ်အတွင်း ဆုတ်ခွာပေးရန် အီဂျစ်တို့က မေလ ၁၈ ရက်နေ့ နေ့လယ်တွင် အမိန့်ပေး လိုက်သည်။ ကုလတပ်များ ရုပ်သိမ်းရန် အီဂျစ်၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်မှာ ထိုနေ့ ညနေ ၄ နာရီကျမှပင် ဦးသန့်ထံသို့ ရောက်လာတော့သည်။

“ပြည်ထောင်စု အာရပ်သမ္မတနိုင်ငံအတွင်းနှင့် ဂါဇာကမ်းမြောင်းဒေသ တွင်ရှိသော ကုလသမဂ္ဂအရေးပေါ်တပ်များအားလုံးကို ရုပ်သိမ်းရန် အာရပ် အစိုးရက ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြောင်း လေးစားစွာ အကြောင်းကြားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းတပ်များ အမြန်ဆုံး ရုပ်သိမ်းသွားရေးကို လိုအပ်သလို အလျင်အမြန် အရေးယူဆောင်ရွက်ပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။”

ထိုအကြောင်းကြားစာကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဦးသန့်အဖို့ ဆောင်ရွက် စရာ အနည်းငယ်မျှသာ ကျန်တော့သည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရီယဒ် ထံသို့ ကုလတပ်များအားလုံး၊ ယာဉ်များအားလုံး၊ ပစ္စည်းများအားလုံး ဖင့် လေးခြင်းမရှိဘဲ အမြန်ဆုံး ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် မိမိ အမိန့်ပေးလိုက်ပါပြီ ဟူသော အကြောင်းကြားစာရေးရန်မှတစ်ပါး အခြားအကြောင်း မရှိတော့ချေ။

သို့သော်လည်း အီဂျစ်အစိုးရ၏ တောင်းဆိုချက်များအရ လုပ်ဆောင်ရလင့်ကစား၊ ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ အရေးပေါ်တပ်များသည် အရေးကြီးသော အဓိကကျသော တပ်ဖွဲ့များဖြစ်ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံသို့ နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရာတွင် မိမိ ထည့်သွင်းရေးရမည်ဟု နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရိယဒ်အား သတိပေးလိုက်လေသည်။

မေလ ၁၉ ရက်နေ့ အထွေထွေညီလာခံတွင် အီဂျစ်အစိုးရ၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို ရရှိကြောင်း၊ ကုလတပ်များသည်လည်း အမြန်ဆုံး ဆုတ်ခွာနေကြပြီဖြစ်ကြောင်း ဦးသန့်က ထုတ်ဖော်ကြေညာသည်။ ထိုနေ့တွင် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ၌ အပြာနှင့်အဖြူရောင် ကုလသမဂ္ဂအလံများကို ချကာ ကုလတပ်များ၏ လုပ်ငန်းလည်း ရပ်ဆိုင်းသွားလေတော့သည်။

ဦးသန့်၏ လောကြီးလွန်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကုလတပ်ဖွဲ့တွင် စစ်သား ၈၀၀ ပါဝင်ခွင့်ပြုထားသော ကနေဒါနိုင်ငံက မကျေနပ်လှချေ။ အမေရိကန်နှင့် ဗြိတိသျှတို့အနေဖြင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးခေါ်ရန်မှာလည်း မသင့်လျော်လှချေ။ နောက်ဆုံးတွင် ကနေဒါနှင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတို့၏ တာဝန်ကျရောက်လာလေသည်။

ဦးသန့်က မိမိ၏ဆောင်ရွက်ချက် မှန်ကန်ကြောင်း ပြောဆိုသည်။ အမေရိကန်က ဦးသန့်အနေဖြင့် ကုလတပ်ဖွဲ့များ ရုပ်သိမ်းမှုကို မလိုက်လျောဘဲ ကြံကြံခံသင့်သည်။ ယခုအပြုအမူကြောင့် ဦးသန့်သိက္ခာကျစေသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ နောက်တစ်လအကြာ ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့သို့ ရောက်သောအခါ ဦးသန့်က သူ၏ လုပ်ဆောင်ချက် မှန်ကန်ကြောင်း ၃၂ မျက်နှာရှိ ရှင်းတမ်း တစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။ အဓိကအချက်မှာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့များသည် ရုပ်သိမ်းပေးရန် အီဂျစ်၏ တရားဝင် တောင်းဆိုချက်မတိုင်မီ ကတည်းက အုပ်ကွဲသွားပြီ ဖြစ်သည်။ ရုပ်သိမ်းသူတွေက ရုပ်သိမ်းနေကြသည်။ လူအနည်းငယ်မျှနှင့်သာ တိုင်ပင်ခဲ့ရသည်မှာလည်း အကြောင်းရှိသည်။ အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်နေသော လုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးခေါ်ခြင်းအားဖြင့် အကြောင်းထူးမည်မဟုတ်။ အထွေထွေညီလာခံခေါ်လျှင် ဘာမျှ ထိထိရောက်ရောက် လုပ်နိုင်မည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် မခေါ်ခဲ့ကြောင်း

ဖြင့် ရှင်းတမ်းတွင် ဖော်ပြပါရှိသည်။

မေလ ၁၉ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် တယ်လ်အဗစ်မြို့ရှိ အစွရေးလ် အစိုးရပိုင်းက ကုလတပ်ဖွဲ့များ ရှိရင်းစွဲနေရာမှာပင် နေရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုကို ဘာမဟုတ်သော ကြေညာချက် တစ်ခုဖြင့် ဖျက်မပစ်နိုင်ကြောင်းကို ကုလညီလာခံသို့ တင်သွင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသည်။

ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမေရိကန်ကိုယ်စားလှယ် အာသာဂိုးလ်ဘတ်နှင့် ဦးသန့်တို့ ၄၅ မိနစ်ကြာ ဆွေးနွေးကြသည်။ ထို့နောက် ဂိုးလ်ဘတ်က ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းရန် ကုလသမဂ္ဂ၏ မည်သို့သော ဆောင်ရွက်ချက်ကို မဆို အပြည့်အဝထောက်ခံကြောင်း ကြေညာသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသရှိ ပေါ်ပေါက်နေသည့် တင်းမာမှုများနှင့် ပတ်သက်ကြောင်းလည်း လူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလေသည်။

မိမိ၏ တောင်းဆိုချက်များအား ဦးသန့်သည် မည်သူနှင့်မျှ နှီးနှောတိုင် ပင်ခြင်းမရှိဘဲ ချက်ချင်း အရေးယူလိုက်နာလိုက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သမ္မတ နတ်ဆာထက်ပို၍ အံ့ဩမည်သူ မရှိတော့ပေ။

မေလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဘရောင်းသည် ရုရှားပြည်သို့ သွားရောက်လည်ပတ်မည့် အစီအစဉ်ကို နာရီဝက်နို့တစ်ပေး ကာ ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်သည်။

မေလ ၂၀ ရက် စနေနေ့တွင် အစွရေးလ်က သူ၏ အရန်စစ်တပ်အား လုံးကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသ စုစည်းစစ်ပြင်လိုက်သည်။ ကုလတပ်ဖွဲ့များ ရုပ်သိမ်းလိုက်သည့်နေရာသို့ အစားထိုးနေရာယူပြီးသည့် အီဂျစ်တပ်များအား လှည့်လည်စစ်ဆေးကာ ပြန်လာသော အီဂျစ်ဒုသေနာပတိချုပ် ဖီးလ်မာရှယ် အေမာက အီဂျစ်အရန်တပ်သားများအားလုံးကို စုစည်းခေါ်ယူလိုက်သော အမိန့်ကို ကိုင်ရိုမြို့တွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။

နတ်ဆာ၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ထောက်ခံကြောင်း အိန္ဒိယအစိုးရက ကြေညာသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် အင်ဒီရာ ဂန္ဒီက သမ္မတနတ်ဆာကို ထောက်ခံကြောင်း၊ ဆီးရီးယားကို ကူညီရန် ပြင်ဆင်ခြင်းများအတွက် မိမိတို့ ထောက်ခံခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသည်ဟု မေလ

၂၁ ရက်နေ့ထုတ် ဒက်ကွန်ဟာရယ်သတင်းစာတွင် ဖော်ပြသည်။

တိုင်ရန်ရေလက်ကြားတွင် အစ္စရေးလ်သင်္ဘောများ သွားလာခြင်းကို ပိတ်ပင်လိုက်ကြောင်းဖြင့် မေလ ၂၂ ရက်နေ့၌ အီဂျစ်အစိုးရက ကြေညာ လိုက်သည်။ သမ္မတနတ်ဆာက အက္ကာဘာပင်လယ်ကွေ့ကို အစ္စရေးလ် သင်္ဘော မဟုတ်သော်လည်း အစ္စရေးလ်သို့ အရေးတကြီး ကုန်ပစ္စည်းများ တင်ပို့သည့် အခြားသင်္ဘောများကိုပါ သွားခွင့်ပြုတော့မည်မဟုတ်ကြောင်း ပြောဆိုသည်။ အစ္စရေးလ်အလံသည် အက္ကာဘာ ပင်လယ်ကွေ့အတွင်း၌ လွှင့်ထူပြီး သွားခွင့်ရလိမ့်မည်မဟုတ်။ ကျွန်ုပ်တို့ပိုင်နက်မြေဖြစ်သော ပင်လယ် ကွေ့နှင့်ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားစရာမရှိ။ အစ္စရေးလ်က ကျွန်ုပ်တို့အား စစ်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်လာမည်ဆိုပါက ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း တုံ့ပြန်မည်သာ ဖြစ်သည်ဟု သမ္မတနတ်ဆာက ပြောဆိုသည်။

မေလ ၂၃ ရက်နေ့၌ အစ္စရေးဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်က အစ္စရေးလ် ပါလီမန်တွင် မိန့်ခွန်းပြောကြားရာ တိုင်ရန်ရေလက်ကြား၌ အစ္စရေးလ် သင်္ဘောများ သွားလာမှုကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ပိတ်ပင်ခြင်းသည် မိမိတို့အား စစ်ပြုသည်ဟု မှတ်ယူမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပါရှိသည်။

ထိုနေ့မှာပင် အမေရိကန်သမ္မတ ဂျန်ဆင်က၊ အစ္စရေးသင်္ဘောများအား ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းသည် အီဂျစ်တို့၏ တရားမဝင်သော ပြုမူဆောင်ရွက် ချက်ဖြစ်သည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံအားလုံး၏ တည်ငြိမ်မှုကို အမေရိ ကန်ပြည်ထောင်စုက အပြည့်အဝ အလိုရှိသည် စသည်ဖြင့် ပြောသည်။ လွန်ခဲ့သော ရက်သတ္တပတ် ကုန်ဆုံးစဉ်ကလည်း သမ္မတဂျန်ဆင်အနေဖြင့် ရုရှားဝန်ကြီးချုပ် မစ္စတာကိုစီဂင်ထံသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးစာတစ်စောင်ပို့ကြောင်း။ ထိုစာထဲတွင် အာရပ်နှင့် အစ္စရေးလ်တို့ကြား အဆင်ပြေရေးအတွက် ရုရှားနှင့် အမေရိကန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရန်လိုကြောင်း။ အာသာဂိုးလ်ဘတ်နှင့် ကုလဆိုင်ရာ ရုရှားကိုယ်စားလှယ် ဖီဒါရင်တို့ကိုလည်း ဆွေးနွေးကြောင်း။ အမေရိကန်သည် ရုရှားနှင့် ထိပ်တိုက် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရမည်ကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ဆန္ဒပြင်းပြနေကြောင်း ပါရှိသည်ဟု သိရသည်။

မိမိ ကိုင်ရီသို့ သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဦးသန့်က တနင်္ဂနွေနေ့က ကြေညာ သည်။ အင်္ဂါနေ့တွင် ကိုင်ရီသို့ ရောက်လာသည်။ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့်

ညစာ အတူစားသည်။ သမ္မတနတ်ဆာနှင့်လည်း တွေ့ဆုံခဲ့ရသည်။

မြေထဲပင်လယ်တွင်ရှိသော ဗြိတိသျှ စစ်သင်္ဘောများကို တပ်လှန့်ထားသည်။ ဝန်ကြီး ဂျော့သွန်မဆင်ကို ဝါရှင်တန်နှင့် နယူးယောက်သို့ ချက်ချင်းစေလွှတ်ရန် အစိုးရအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်သည်။ မစ္စတာဘရောင်းမှာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဝေး တက်နေရသောကြောင့် အချိန်အနည်းငယ် နောက်ကျပြီးမှ မော်စကိုသို့ ထွက်ခွာသွားနိုင်သည်။

ဂါဒီယန်းသတင်းစာက ဦးသန့် ကိုင်ရိုသို့ သွားခြင်းမှာ မှန်ကန်ကြောင်း၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ ပြဿနာများ၏ အချက်အချာဖြစ်ကြောင်း။ အလားတူပင် ဂျော့ဘရောင်း မော်စကို သွားသည်မှာလည်း မှန်ကန်ကြောင်း။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရုရှားသည် အီဂျစ်နှင့် ဆီးရီးယားတို့ စစ်ရေးထူထောင်မှုများတွင် တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း။ ယခုအချိန်၌ မော်စကိုသို့ ဘရောင်းသွားခြင်းမှာ အသင့်မြတ်ဆုံးအချိန်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ရေးသားသည်။

မေလ ၂၃-ရက်နေ့ ညနေပိုင်းမှာပင် ဗြိတိသျှတိုရီအမတ်များ ခေါင်းဆောင်အက်ဒွပ်ဟက်က ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ရှင်းလင်းပြတ်သားသော ခေါင်းဆောင်မှုကို ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အီဂျစ်နိုင်ငံနှင့် အစ္စရေးလ်ကြား နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက်တွင် ကုလသမဂ္ဂ၏ ထိရောက်သော အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းနေသည့် ကုလသမဂ္ဂတပ်များ ပြန်လည်ရပ်သိမ်းမှုကို ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ အထွေထွေညီလာခံနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ရာ တိုင်ပင်၍ သဘောတူညီမှုမရဘဲ ဆောင်ရွက်လိုက်ဟန်တူကြောင်း၊ ဗြိတိသျှအစိုးရက ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးခေါ်ဆိုပေးရန် တောင်းဆိုသင့်ကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုသည်။ ထိုညနေမှာပင် အက်ဒွပ်ဟက်နှင့် ဆာဒေါက်ဂလက်စ်ဟုမ်းတို့နှစ်ဦးသည် ဒေါင်းနင်းလမ်း၊ အမှတ်- ၁၀၊ နေအိမ်ရှိ ဝန်ကြီးချုပ်ဝီလ်ဆင်နှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံကာ အက္ကဘာပင်လယ်ကွေ့ပိတ်ဆိုမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဗြိတိသျှအစိုးရက မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်နည်း။ ထိုဒေသတွင် ဗြိတိသျှသင်္ဘောများ၏ အခြေအနေ မည်သို့ရှိသနည်း စသည်ဖြင့် မေးမြန်းလေသည်။ ထိုညမှာပင် အက်ဒွပ်ဟက်က ဗြိတိသျှသင်္ဘောများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဝန်ကြီးချုပ်က ပြတ်ပြတ်သားသား ဆောင်

ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အာမခံချက်ရအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုလေသည်။

ထိုညမှာပင် ဒေါက်ဂလပ်စ်ဟုမ်းက အက္ကဘာပင်လယ်ကွေ့ကို နိုင်ငံ တကာရေကြောင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားရှိရန် အမေရိကန်က တောင်းဆိုနေ သည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း၊ ၁၉၅၆-ခုနှစ်တုန်းက အီဂျစ်နိုင်ငံ၏ အနေအထား ကို အမေရိကန်တို့ နားမလည်ခဲ့ကြကြောင်း။ ထို့အတူ အက္ကဘာပင်လယ် ကွေ့ကို နိုင်ငံတကာရေကြောင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားရှိရေးကို လုံးလုံးလျား လျား ထောက်ခံကြရမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုသည်။

မေလ ၂၄- ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် လျှပ်စစ်အလုပ်သမားများ သမဂ္ဂနှစ်ပတ်လည် ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ရင်း၊ နိုင်ငံတကာ ရေကြောင်း ဖြစ်သော တိုင်ရန်ရေလက်ကြားကို လွတ်လပ်စွာ အသုံးချရန် ဗြိတိသျှ သင်္ဘောများတွင် အခွင့်အရေးရှိကြောင်း။ ဤအခွင့်အရေးကို ရရှိအောင် အခြားသော နိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ဗြိတိသျှအစိုးရက စီစဉ်ပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၅၇-ခု၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့က ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံ၌ ဗြိတိသျှကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာနီဘယ် ပြောဆိုခဲ့သကဲ့သို့ ဗြိတိသျှ သင်္ဘောများအားလုံး ထိုရေကြောင်း၌ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ရရှိမည်ဖြစ် ကြောင်း။ ဤအခွင့်အရေးကို အားလုံး အသိအမှတ်ပြုလက်ခံအောင် နိုင်ငံ တကာနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်မည်သာဖြစ်ကြောင်းကို ပြန်လည်ပြောဆိုလို ကြောင်းဖြင့် မိန့်ကြားသွားလေသည်။

တိုင်ရန် ရေလက်ကြားဂယက်မှာ အင်္ဂလန်တွင် များစွာ လှိုင်းထနေသည်။ မေလ ၂၇ ရက်နေ့ထုတ် တိုင်းမ်သတင်းစာ ခေါင်းကြီးပိုင်းက အောက်ပါ အတိုင်း ရေးသားလိုက်သည်။

“တိုင်ရန်ရေလက်ကြားတွင် အစ္စရေးလ်သင်္ဘောများ သွားလာမှုကို ပိတ် ပင်လိုက်ကြောင်း အီဂျစ်၏ ကြေညာချက်သည် အစ္စရေးလ်တို့၏ အရှိက် ကို ထိုးမိလျက်သား ဖြစ်နေသည်။ ပင်လယ်ကွေ့၏ မြောက်ဘက်ဖျားဒေသ သည် အီလတ်မြို့ဖြစ်သည်။ အရှေ့ပိုင်းနှင့်ဆက်သွယ်ရန် အစ္စရေးလ်တို့၏ တစ်ခုတည်းသော ထွက်ပေါက်ဖြစ်ကာ ရေနံအများဆုံးထွက်ရာအရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ အက္ကဘာပင်လယ်ကွေ့ကို အနောက်ခြမ်းတစ်ခြမ်းလုံးက အီဂျစ်

နယ်မြေဖြင့်လည်းကောင်း၊ အရှေ့ဘက်တစ်ခြမ်းလုံး၌ ဆော်ဒီအာရေဗျ နယ်မြေကလည်းကောင်း ဝန်းရံထားသည်။ မြောက်ဘက်ကမ်းခြေမှာမူ အစွရေးလ်နှင့် ဂျော်ဒန်တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ မိုင်ပေါင်းများစွာ ရှည်လျား သည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ ၁၇ မိုင်မှ မိုင် ၂၀ အထိ ကျယ်ဝန်းသည်။ တိုင်ရန် ရေလက်ကြား၏ ကျဉ်းမြောင်းမှုနှင့် ကျွန်းများ ပိတ်ဆို့နေမှုမှာ သင်္ဘောများကို ပိတ်ဆို့ရန်အတွက် အီဂျစ်တို့ အခွင့်သာသွားသည်။

“အီဂျစ်တို့အနေဖြင့် အစွရေးလ်သင်္ဘောများသည် စစ်ရေးအရ အရေး ကြီးသောပစ္စည်းများ သယ်ဆောင်မည်ဖြစ်သဖြင့် ခွင့်မပြုနိုင်ဟု အကြောင်း ပြနိုင်သည်။ ဂျီနီဗာမြို့၌ ကျင်းပခဲ့သည့် ညီလာခံမှ သင်္ဘောသွားလာခွင့် သတ်မှတ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း အီဂျစ်က ထိုညီလာခံသို့ မိမိမတက် ရောက်ခဲ့သဖြင့် အသိအမှတ်မပြုနိုင်ကြောင်းကို ပြောဆိုနိုင်သည်။ နောက် တစ်ချက်မှာ ရေပိုင်နက်နယ်နိမိတ်ကို ၁၂ မိုင် သတ်မှတ်ခဲ့ကြသဖြင့် အီဂျစ်က သူ့ပိုင်နက်သည် ၁၂ မိုင်အထိရှိကြောင်း ပြောကာ ပိတ်ပင်နိုင်သည်။

“အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ ပိတ်ကြစတမ်းဆိုလျှင် ဘောလ်တစ်ပင်လယ် ကို ဆွီဒင်နှင့် ဒိန်းမတ်ကလည်း ပိတ်နိုင်သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ ယခုကိစ္စမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရမည့် ပြဿနာသာ ဖြစ် လေသည်” စသည်ဖြင့် တိုင်းမ်သတင်းစာက ရေးသည်။

အက္ကာဘာပင်လယ်ကွေ့ကို နိုင်ငံတကာသင်္ဘောများအတွက် ပြန်ဖွင့်ပေး ရန် မေလ ၂၄ ရက်နေ့၌ အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေရိကန်တို့ သဘောတူညီကြသည်။ စစ်ရေးအရေးယူမှုများကိုလည်း ဘေးဖယ်မထားရန် ပါဝင်သည်။ ပင်လယ် ကွေ့ကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေးအတွက် သံတမန်ရေးရာ နည်းလမ်းနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို အကူအညီပေးရန် အမေရိကန် အမှတ်-၆ ရေတပ် မတော်သည် မြေထဲပင်လယ်အရှေ့ဘက်ဖျားမှာ နေရာယူထားလိုက်သည်။

ပင်လယ်ကွေ့ပိတ်ဆို့မှု စတင်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မိုင်းခုံးများပါ ချထားလိုက် ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ လေတပ် ရေတပ်များကိုလည်း အသင့်ပြင်ထားပြီဖြစ်ကြောင်း အီဂျစ်က ကြေညာလိုက်သည်။

ဒိန်းမတ်နှင့် ကနေဒါ၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ လုံခြုံရေးကောင်စီ အစည်း အဝေးကျင်းပသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းအခြေအနေကို လေ့လာရန်နှင့် မည်

သည့်အကြောင်းက ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးကို ခြိမ်းခြောက်နေကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုအစည်းအဝေး၌ အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေရိကန်ရေတပ်မတော်များ မြေထဲပင်လယ်မှ ထွက်ခွာသွားရန် ရုရှားက တောင်းဆိုသည်။

“အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအတွက်” ဆော်ဒီအာရေဗျနှင့် အီရတ်စစ်တပ်များကို ဂျော်ဒန်ပြည်တွင်းသို့ ဝင်ခွင့်ပြုကြောင်း ဂျော်ဒန်အစိုးရက အမိန့်မြို့တွင် ကြေညာသည်။

လေယာဉ်ပျံတင် စစ်သင်္ဘောအိပ်ချ်အမ်အက်စ် ဗစ်တိုးရီးယပ်စ်သည် မြေထဲပင်လယ်ကိုဖြတ်ပြီး အရှေ့ဖျားဒေသမှ ပြန်လာကာ မော်လ်တာတွင် ရပ်နားနေရန် အမိန့်ထုတ်လိုက်သည်။

ထိုအချိန်မှာပင် မေလ ၂၅ ရက် ကြာသပတေးနေ့၌ အစ္စရေးလ်ပြည်တွင်း၌ လှုပ်ရှားမှုများ ကြီးထွားသည်ထက် ကြီးထွားလာသည်။ အစ္စရေးလ်ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်အား အကျပ်ကိုင် တောင်းဆိုမှုများ ပြုလုပ်လာသည်။ အစ္စရေးလ်သည် ယခုပြဿနာ၌ မည်သည့်အကူအညီကိုမှမယူဘဲ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးရင်ဆိုင်ရန် တောင်းဆိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်သမ္မတဂျွန်ဆင်သည် ဝန်ကြီးချုပ် လက်စ်တာပီယာဆင်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် ကနေဒါနိုင်ငံသို့ နေ့ချင်းပြန်သွားသည်။ အီဂျစ်ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးသည် အဖွဲ့ဝင် ၁၀ ဦးနှင့်အတူ မော်စကိုသို့ ရောက်လာသည်။ ရုရှားနိုင်ငံမှ အကူအညီများ ရရှိရန်ဖြစ်သည်။ စစ်ရေးအကူအညီကို မျှော်လင့်ထားသည်။ ဆိုဗီယက်ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မာရှယ်ဂရက်ချ်ကိုက လက်ခံတွေ့ဆုံသည်။

ထိုနေ့မတိုင်မီတစ်ရက်က အစ္စရေးလ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မစ္စတာ အီဘန်သည် ပဲရစ်နှင့် လန်ဒန်မှတစ်ဆင့် ဝါရှင်တန်သို့သွားရန် ထွက်ခွာသွားသည်။ သမ္မတဂျွန်ဆင်နှင့် တွေ့ဆုံပြီးနောက် ကုလမသဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီတွင် မိန့်ခွန်းပြောကြားရန် ဖြစ်သည်။ ပြင်သစ် သမ္မတ ဒီဂေါကလည်း ကြီးလေးကြီး ကွန်ဖရင့်ကျင်းပရန် တိုက်တွန်းပြောဆိုသည်။ အမေရိကန်က ယင်းအဆိုပြုချက်ကို ထောက်ခံသည်။ သို့သော်လည်း နောက်တစ်နေ့မှာပင် ကြီးလေးကြီးကွန်ဖရင့် ကျင်းပရေး အလားအလာများကို ဆိုဗီယက်က ပယ်ချလိုက်ကြောင်း သိရှိရသည်။

မစ္စတာအိဘန်သည် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒီးန့်ရပ်စ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် ဝါရှင်တန်သို့ မေလ ၂၅ ရက်နေ့၌ ရောက်လာသည်။ လန်ဒန်မြို့မှ ထွက်ခွာမလာမီ သတင်းထောက်များနှင့် တွေ့ဆုံရာ၌ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အိဘန်က သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ပြောပြသည်။ တိုင်ရန် ရေလက်ကြားတွင် သင်္ဘောများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ကို မည်နည်းမည်ပုံ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဆိုသည့် ပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံကြီးများ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရန် ဖြစ်သည်။ အက္ကာဘာ ပင်လယ်ကွေ့သည် အစ္စရေးလ်တွင် အရေးအကြီးဆုံးသောဒေသ ဖြစ်သည်။ အစ္စရေးလ်၏ ဓာတ်ဆီ၊ ရေနံဆီတင်သွင်းမှု အားလုံးကိုလည်း အီလတ်မြို့ကသာ ဆောင်ရွက်နေရသည် စသဖြင့်လည်း မစ္စတာအိဘန်က ပြောဆိုသွားသည်။

မေလ ၂၆ ရက်နေ့၌ သမ္မတကို တွေ့ဆုံရန် စောင့်ဆိုင်းနေသော အိဘန်အား သမ္မတဂျွန်ဆင်က လက်ခံတွေ့ဆုံသည်။ အက္ကာဘာ ပင်လယ်ကွေ့အတွင်း သင်္ဘောများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ပြုရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အမေရိကန်၏ ပြတ်သားသော သဘောထားနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်ကို သိလိုနေသော အိဘန်က အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများကို သားရေအိတ်ထဲမှ ဆွဲထုတ်သည်။ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံသည် ရှမ်းအယ်လ်ရှိတ်မှ ဆုတ်ခွာပေးမည်။ အက္ကာဘာတွင် မိမိသင်္ဘောများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ပြုရမည်။ ကိုယ့်နိုင်ငံကာကွယ်ရေး လုံခြုံရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် ရှိရမည် စသော အကြောင်းအရာများပါဝင်သည့် စာရွက်များလည်း ပါသည်။ သို့သော် ထိုကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်၍ သမ္မတဂျွန်ဆင်သည် ဟက်ဟက်ပက်ပက် မရှိလှချေ။ ယင်းအထောက်အထားများကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့က ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံတွင် ထိုစဉ်က အစ္စရေးနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂိုလ်ဒါမီယာ မိန့်ခွန်းပြောရန် အိဘန်နှင့်အတူ စီစဉ်ခဲ့ကြသည့် အစီအစဉ်များ ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က အိဘန်သည် အမေရိကန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အစ္စရေးသံအမတ်ကြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအစီအစဉ်နှင့် သဘောထားများကို ထိုအချိန်က အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂျွန်ဖော်စတာ ဒါးလက်စ်က လက်ခံခဲ့လေသည်။ မိန့်ခွန်းပြောသည့်အခါ၌လည်း ကုလဆိုင်ရာ အမေရိကန်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင် ဟင်နရီကက်

ဘော့လော့ချ်က ကြိုဆိုထောက်ခံခဲ့သည်။

အီဘန်က ဂျန်ဆင်၏ ယခင်က သဘောထားဟောင်းကိုလည်းကောင်း၊ မိမိနှင့် ၈၅ မိနစ်ကြာ ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးသော ဆွေးနွေးချက်များကိုလည်းကောင်း ပြန်လည်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။ ၁၉၅၆-၅၇ ခုနှစ်က ဂျန်ဆင်သည် ဆီးနိတ်လွှတ်တော်အမတ်ခေါင်းဆောင် ဖြစ်သည်။ အစ္စရေးလ်ကို အပြည့်အဝ ထောက်ခံလိုလားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံက သူ့တပ်များကို လက်ရှိ နေရာမှ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသွားခြင်းမပြုလျှင် အစ္စရေးလ်အား စီးပွားရေးအရ အကျပ်ကိုင်မည်ဟု ဂျန်ဆင်စတောဒါးလက်စ် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်ကိုပင် ဂျန်ဆင်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်နှင့် အစ္စရေးတို့သည် အီဂျစ်ကို ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ကြပြီး နယ်မြေများ သိမ်းယူခဲ့သည်။ ထိုနယ်မြေများမှ ပြန်ဆုတ်ပေးရန် အမေရိကန် သမ္မတ အိုက်စင်ဟောင်ဝါနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဂျန်ဖော်စတာဒါးလက်စ် တို့က ပြင်းပြင်းထန်ထန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

အီဘန်နှင့် ဆွေးနွေးရာတွင် ဂျန်ဆင်သည် မိတ်ရင်းဆွေရင်းလို လှိုက် လှိုက်လဲ့လဲ့ရှိ၏။ အစ္စရေးလ်၏ အပြာနှင့်အဖြူ အလံကလေးများကို ရေ လက်ကြားများအတွင်း အေးချမ်းစွာ လွင့်ထူသွားလာနေကြသည်ကို မိမိ မြင်တွေ့လိုပါကြောင်းဖြင့် ဂျန်ဆင်က ပြောကြားသည်။ သို့သော် ဝေဖန် ပြောဆိုမှု တစ်စုံတစ်ရာကိုကား ပြုလုပ်ခြင်း မရှိပါချေ။ တကယ်ဆိုလျှင် သမ္မတဂျန်ဆင်အဖို့ သူ့ပြည်တွင်းရေးပြဿနာများကလည်း ရင်မအေးနိုင် စရာ ဖြစ်နေလေသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်ရန်ရေလက်ကြားသည် နိုင်ငံတကာ ရေကြောင်းဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ကြေညာချက်တစ်စောင်မျှကိုသာ မေလ ၂၃ ရက်နေ့က ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့လေသည်။

အကယ်၍ ယခုကိစ္စ၌ ဂျန်ဆင်အနေဖြင့် တစ်စုံတစ်ရာကို ပြတ်ပြတ် သားသားလုပ်မည်ဆိုလျှင် သူ့ကို အစ္စရေးလ်လိုလားသူများနှင့် ကွန်ဆာပေး တစ်များက ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်ဝေဖန်ချေတော့မည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ တစ်ဖက်သတ် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ကွန်ဂရက်မှာ မကြာခဏ ဝေဖန်ခြင်း ခံနေရသည်။ ကွန်ဂရက်၏ အနည်းငယ်သော ထောက်ခံမှုကိုသာ ရနေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အစ္စရေးလ်ကို

ကူညီရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကွန်ဂရက်၏ အဆုံးအဖြတ်အတိုင်း ဆောင်ရွက် မည်ဖြစ်ကြောင်း ဂျွန်ဆင်က အိဘန်ကို ပြောကြားခဲ့လေသည်။

ယင်းသို့သော အကူအညီမျိုးဆိုသည်မှာ ဆိုးဝါးနေသည့် မိမိတို့၏ အခြေအနေများ တစ်ခုခုဖြစ်ပြီးမှသာ ရောက်ရှိလာမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝါရှင် တန် သံအမတ်ကြီးအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော အိဘန်က ကောင်းစွာ နားလည်လေသည်။

ဂျွန်ဆင်ဘက်ကလည်း ဆင်ခြင်စရာတွေ၊ ခေါင်းအေးအေးထား စဉ်းစား လုပ်စရာတွေ အများအပြား ရှိနေသည်။ သူ့အနေဖြင့် ဆိုဗီယက်နှင့် ထိပ်တိုက် ပဋိပက္ခဖြစ်ရမည့်အရေးများကို တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်ကြဉ်ရပေမည်။ ကုလ သမဂ္ဂအမေရိကန်သံအမတ်ကြီး အာသာဂိုးလ်ဘတ်သည် ရုရှားသံအမတ် ကြီး ဖီဒါရင်ကိုနှင့်လည်းကောင်း၊ မော်စကိုရှိ အမေရိကန်သံအမတ်ကြီး လွယ်လင်သွန်မဆင်သည်လည်းကောင်း၊ ရုရှနှင့် အဆင်ပြေရေး၊ သဘောတူ ညီချက်တစ်ခုရရှိရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးများကို အပြင်းအထန် လုပ် ကိုင်ကြိုးစားနေကြလေသည်။ သို့သော်လည်း အခွင့်အရေး တစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း မရှိသေးချေ။ ထိုသို့သော အကြောင်းများကြောင့်လည်း ဂျွန်ဆင်နှင့် ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ဝီလ်ဆင်တို့အဖို့ တိုင်ရန် ရေလက်ကြားသည် နိုင်ငံတကာရေးကြောင်းဖြစ်သည်ကို ပြန်လည် အတည်ပြု ကြေညာချက်များ ထုတ်နေကြရသည်မှတစ်ပါး ဘာမှ မဆောင်ရွက်နိုင်ကြသေးချေ။

အစ္စရေးလ်ကို ထောက်ခံရေး၊ မထောက်ခံရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အဖြေပေး နိုင်ရန် ၁၀ ရက်၊ သို့မဟုတ် ရက်သတ္တနှစ်ပတ် စောင့်ပါရန် အိဘန်အား ပြောကြားသည်။ အမှန်တော့ ရေကြောချင်း ဆက်သွယ်နေကြရသည့် နိုင်ငံ များသည် အာရပ်နိုင်ငံများနှင့် မသင့်မတင့် ဖြစ်ကြရမည်ကို စိုးရိမ်နေကြဟန် တူလေသည်။

အိဘန်အနေဖြင့်လည်း စေ့စပ်ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် ယခုအခြေအနေ ဆိုးကြီးကို ကျော်လွှားလွန်မြောက်သွားနိုင်လိမ့်မည်ဟု အမှန်တကယ် ယုံ ကြည်နေလေသည်။ စစ်ဖြစ်ခဲ့ရကတည်းက အစ္စရေးလ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် သံတမန်နည်းဖြင့် ကြိုးစားဆောင်ရွက်သင့် ကြောင်း အိဘန်က ယုံကြည်ခဲ့သည်။ ရေလက်ကြားများ ပိတ်ဆို့လိုက်ခြင်း

အားဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအလယ်တွင် အစ္စရေးလ်အသုံးမကျ၍ ဖြစ်ရကြောင်း ပြောစမှတ်ကြီး ကျန်ရစ်ခဲ့ကာ မျက်နှာငယ်ရမည်ကို အိဘန်က စိုးရိမ်နေသည်။

မေလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဝါရှင်တန်မှ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံသို့ အိဘန်ပြန် လာခဲ့သည်။ အပြန်ခရီး၌ ပဲရစ်မြို့တွင် သတင်းစာဆရာများနှင့် တွေ့ဆုံသည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေမဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်ကို မိတ်ဆွေနိုင်ငံ ၃ နိုင်ငံအား သွားရောက်ရှင်းပြရင်း ၎င်းတို့၏အမြင်ကို ရယူခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ ဥပဒေမဲ့ ပိတ်ပင်သည့်အခါတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဟူသည်မှာ ရနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အတူ ပူးတွဲဆောင်ရွက်၍ ဖြစ်နိုင်တော့မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ဤ သဘောထား ကို အမေရိကန် အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များအား မိမိရှင်းပြခဲ့ ကြောင်း၊ ယင်းမိတ်ဆွေနိုင်ငံ ၃ နိုင်ငံတို့ကမူ တိုင်ရန်ရေလက်ကြားနှင့် အက္ကာဘာပင်လယ်ကွေ့သည် နိုင်ငံတကာရေကြောင်း ဖြစ်သဖြင့် မည်သည့် သင်္ဘောကိုမဆို လွတ်လပ်စွာ အနှောင့်အယှက် အတားအဆီးမရှိ သွားလာ ခွင့်ပြုသင့်သည်ဟူသည့် သဘောထားကိုသာ ပြန်လည်ပြောဆိုကြကြောင်း ဖြင့် အိဘန်က သတင်းစာဆရာများအား ရှင်းလင်းပြောဆိုသွားသည်။

သင်္ဘောများ တိုင်ရန်ရေလက်ကြား၌ သွားလာခွင့်ရရေးကို ကုလသမဂ္ဂ၌ ဆွေးနွေးရန် အကြံပေးကြသည်။ အီဂျစ်က တိုင်ရန်နှင့် အက္ကာဘာပင်လယ် ကွေ့ ပိတ်ဆို့မှုကို ပြန်ဖွင့်ခိုင်းရန် ဆွေးနွေးကြရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အပြီးမသတ်နိုင်သော စဉ်းစားဆဲ အစီအစဉ်များမှာ မြောက်မြားလှသည်။ တစ်ခုမှာ အစ္စရေးလ်အလံကိုမူ လွှင့်ထူခြင်းမပြု။ သို့သော် အီဂျစ်တို့ ခွင့် မပြုနိုင်ပါဆိုသည့် အရေးကြီးသည့် ကုန်ပစ္စည်းများ၊ စစ်ပစ္စည်းများအနက် ရေနံတင်သွင်းလာသည့် သင်္ဘောကို ခွင့်ပြုမည်လော၊ နောက်တစ်ချက်မှာ အစ္စရေးလ်အလံကို လွှင့်ထူလာသည်။ သို့သော် အရေးကြီးကုန်ပစ္စည်းများ မပါ။ သာမန်ကုန်သည်သင်္ဘောသာ ဖြစ်သည်။ ထိုသင်္ဘောကို ခွင့်ပြုရမည် လော စသည်ဖြင့် မပြီးပြတ်နိုင်သည့် ပြဿနာတွေ ဖြစ်သည်။ အမေရိကန် နှင့် အင်္ဂလိပ်တို့၏ သင်္ဘောများသာ ရေလက်ကြားသို့ အများဆုံး ဖြတ်သန်း သွားလာနေကြသည်။ ထိုသင်္ဘောများအတွက်လည်း အစောင့်အရှောက် လိုအပ်လေသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဝိုင်းဝန်းတောင်းဆိုကြခြင်းအားဖြင့် အီဂျစ်က စစ်တစ်ခုပြုလာမည်ကို ဟန့်တားနိုင်မည်သာ ဖြစ်လေသည်။

သမ္မတဂျွန်ဆင်က အီဘန်ကို လက်ခံတွေ့ဆုံနေခိုက် ဟာရီးလ်ဝီလ်ဆင် လည်း ဆိုက်ရောက်လာခိုက်အချိန်များတွင် အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ၏ အခြေအနေများ အရေးတကြီး အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်နေပြီ ဖြစ်သည်။ တစ်ခုခု ဆုံးဖြတ်ရတော့မည့်အခြေအနေသို့ ရောက်နေသည်။ အာရပ်အလုပ် သမားပေါင်းစုံ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များအား သမ္မတနတ်ဆာက မေလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် မိန့်ခွန်းတစ်ရပ် ပြောကြားသည်။

“စစ်တစ်ခု ဖြစ်ပွားလာမည်ဆိုလျှင် ထိုစစ်၏ အဓိကဦးတည်ချက်မှာ အစ္စရေးလ်ကို အပြီးတိုင် ချေမှုန်းဖျက်ဆီးပစ်ရန် ဖြစ်သည်။ မိမိတို့အနေဖြင့် လုံးဝနိုင်မည်ဟု အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်ထားသည်။ အစ္စရေးလ်နှင့် စစ်ဖြစ်ရန် အတွက်လည်း အစစအရာရာ အသင့်ပြင်ဆင်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ ယခုတစ်ကြိမ် ဖြစ်ပွားမည့်စစ်သည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်က စစ်နှင့်တူတော့မည်မဟုတ်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်ကို မိမိတို့ တိုက်ခဲ့ရသည်။ အစ္စရေးလ်သည် အဆွယ် အပွားမျှသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ဖြစ်ရမည့်စစ်ကမူ အစ္စရေးနှင့် လုံးလုံး တိုက်ရမည့်စစ် ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် မိမိတို့၏ အဓိက ရန်သူ ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်မှာမူ အမေရိကန်၏ ကပ်မြှောင်ကပ်ပါးသာ ဖြစ် သည်။ အင်္ဂလိပ်ဝန်ကြီးချုပ် ဝီလ်ဆင်သည် အမေရိကန်သမ္မတ ဂျွန်ဆင်၏ အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာမပါဘဲ ဘာတစ်ခုမှ လုပ်ကိုင်၍ရသည်မဟုတ်” စသည် ဖြင့် သမ္မတနတ်ဆာက ပြောကြားသည်။

စောစောပိုင်းကလည်း အီဂျစ်သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနက ဘာသာရေး စစ်ပွဲအတွက် ဆုတောင်းပွဲများ ဗလီများ၌ ကျင်းပပြုလုပ်ရန် ဓမ္မကထိက များ၊ ဗလီဆရာများအား ပန်ကြားလိုက်သည်။ ဘာသာရေးအရဖြစ်သည့် စစ်ပွဲ၌ သေခြင်းသည် မြတ်ကြောင်းဖြင့် ဓမ္မကထိကများက ဟောကြားရ သည်။ လူတိုင်းလူတိုင်းကို စစ်စိတ်စစ်မာန်များ သွင်းပေးရန် နှိုးဆွပေးရန် စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အစ္စရေးလ်ကို မုန်းတီးစက်ဆုပ်သော စိတ်ဓာတ်များ မှာ တစ်ပြည်ထောင်လုံး လျှမ်းလျှမ်းတောက်နေသည်။ တကယ်ဆိုလျှင် အစ္စရေးလ်ကိုတိုက်ရန် သူတို့တစ်တွေ အာသာငမ်းငမ်း ဖြစ်နေကြပါပြီကော။

နတ်ဆာ၏ အပြုအမူများကြောင့် အင်အားကြီးနိုင်ငံများသည် မျက်က လူးဆန်ပျာ ဖြစ်လာကြ၏။ အမေရိကန်သမ္မတဂျွန်ဆင်က ဝါရှင်တန်ရှိ အီဂျစ်

သံအမတ်ကြီးအား မေတ္တာရပ်ခံစာတစ်စောင် ပေးသည်။ စစ်မဖြစ်အောင် ရှောင်ကြဉ်ရန် အီဂျစ်က စတင်တိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုရန် မေတ္တာရပ်ခံခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုညမှာပင် နံနက်ကျိုးမနိုးခင် ၃ နာရီခွဲအချိန်၌ အိပ်မောကျနေသော နတ်ဆာကို တယ်လီဖုန်းခေါ်သည်။ ကိုင်ရီရှိ ဆိုဗီယက်သံအမတ်ကြီးထံမှ ဖြစ်သည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် စစ်တိုက်ခိုက်ခြင်းကို အခွင့်ကောင်းမယူရန် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် အကြံပေးကြောင်း အရေးတကြီးပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင်ထုတ်သည့် ဝါရှင်တန်ပို့စ်သတင်းစာက ရုရှနှင့် အီဂျစ်အကြောင်း ရေးသည်။ ရုရှသည် ထိပ်တိုက်ပဋိပက္ခဖြစ်ရန် မလိုလားသော်လည်း အီဂျစ်စစ်ပြင်ဆင်မှုများကို အကူအညီပေးသည်။ အီဂျစ် လေယာဉ်စခန်းများကို စစ်ဆေးသည်။ ဆိုဗီယက် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က အီဂျစ် လေယာဉ်မှူးတို့သည် ရက်ပိုင်းအတွင်း စစ်ချိရန်မဖြစ်သေး။ အီဂျစ်တို့လုပ် ထားသည့် လေယာဉ်ပျံအတုများမှာလည်း သိသာထင်ရှားလွန်းသည်။ ယုံကြည်စရာအကြောင်းမရှိ။ ထို့ကြောင့် အီဂျစ်၏ လေယာဉ်အစစ်များထားသည့် နေရာကို ပစ်ကွင်းအနေဖြင့် အလွယ်တကူ ရွေးချယ်တိုက်ခိုက်နိုင်သည် စသဖြင့် ပြောကြောင်း ရေးသားဖော်ပြသည်။

အစ္စရေးလ်ကလည်း ရေကြောင်းပိတ်ဆို့ထားမှုကို ပြန်ဖွင့်အောင်၊ အစ္စရေးလ်သင်္ဘောများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခွင့်ရအောင် ကုလသမဂ္ဂကသော်လည်းကောင်း၊ ရေကြောင်းချင်း ဆက်သွယ်နေကြသည့် နိုင်ငံများကသော်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိက မိမိကိုယ်မိမိ ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် ကိုယ့်နည်းဖြင့်ကိုယ် ဆောင်ရွက်ရတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း အစ္စရေးလ် ခေါင်းဆောင်များက ပြောကြားသည်။

အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မစ္စတာဘရောင်း မော်စကိုမှ လန်ဒန်သို့ ပြန်လာပြီး ၂ နာရီအကြာတွင် ဆိုဗီယက်က ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်လေသည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် “အစ္စရေးလ်တို့သည် အာရပ်ဆန့်ကျင်ရေး ပေါ်လစီကို လက်ကိုင်ထားနေကြောင်း” ဖြင့် တိုက်ခိုက်ဝေဖန်ထားသည်။

မစ္စတာဘရောင်းကိုလည်း မေလ ၂၇ ရက်နေ့ စနေနေ့ထုတ် လန်ဒန် ဒေးလီ-တယ်လီဂရပ်သတင်းစာက ဝေဖန်ပုတ်ခတ်လေသည်။ “မစ္စတာဘရောင်းသည် မော်စကိုသွားနိုင်ရေးအတွက် ၂ ကြိမ်တိုင် ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့ရသည်။”

ယခုသွားပြန်တော့လည်း အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ ပဋိပက္ခကို ဆွေးနွေးခွင့်ရ သည်မှတစ်ပါး အမြတ်အစွန်းဟူ၍ ဘာတစ်ခုမှမရခဲ့။ ဆိုဗီယက်တို့အနေဖြင့် လည်း ယခုကိစ္စတွင် အရှုံးအနည်းအကျဉ်းရှိပြီး အမြတ်ရရေးသာ အားထုတ် နေသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ၏ အခြေအနေသည် စစ်ဖြစ်ရမည့် လှေ ကားထစ်ခြေရင်းမှာ ရောက်လျက်ရှိပြီ” စသည်ဖြင့် ရေးသားလိုက်လေသည်။

မေလ ၂၅ ရက်နေ့ညက ဝါရှင်တန်သို့ ရောက်လာသော ဦးသန့်သည် ကြေညာချက်တစ်စုံတစ်ရာ ထုတ်ခြင်းမရှိချေ။ မေလ ၂၇ ရက် စနေနေ့၌ လုံခြုံရေးကောင်စီသို့ အစီရင်ခံစာတစ်စောင် တင်သွင်းသည်။ အီဂျစ်က အစွရေးလ်ကို စတင် ထိုးစစ်ဆင်ခြင်းအားဖြင့် အခွင့်အရေးယူမည်မဟုတ် ကြောင်း သမ္မတနတ်ဆာနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရိယဒ်တို့နှစ်ဦးက မိမိကို ကတိပေးလိုက်ကြောင်း၊ အီဂျစ်တို့၏ ယေဘုယျရည်မှန်းချက်ကို အစွရေးလ်နှင့် အီဂျစ်ကြား အတိုက်အခိုက်မဖြစ်ပွားရေး သဘောတူညီချက်ကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားရန်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။

ပြင်သစ် သမ္မတဒီဂေါကလည်း ယခု ပဋိပက္ခကို အေးချမ်းပြေလည်သွား အောင် ဆောင်ရွက်ပါရန် နတ်ဆာထံသို့ အကြောင်းကြားလိုက်သည်။ ယခင် က သမ္မတဒီဂေါကို “အင်္ဂလိပ်အမေရိကန် လမ်းကြောင်းနောက်သို့ မလိုက် သူ” အဖြစ် သမ္မတနတ်ဆာက ချီးကျူးပြောဆိုခဲ့ဖူးသည်။ ယခုမူ ဒီဂေါ၏ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် အကြံပေးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မေလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော သတင်းစာကွန်ဖရင့်၌ နတ်ဆာက တိုက်ခိုက်ပြောဆိုလေတော့ သည်။ အစွရေးလ်နှင့် စစ်ဖြစ်ရလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် မည်သည့်နိုင်ငံတစ်ခုခုကမဆို ကြားဝင်စွက်ဖက်လာလျှင် စူးအက်တူးမြောင်းကို ပိတ်ဆို့ပစ်လိုက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုလေသည်။ နတ်ဆာက ဆက်လက်၍...

“တိုင်ရန်ရေလက်ကြားသည် အီဂျစ်ပိုင်နယ်မြေဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိပိုင်သော နယ်မြေကို မိမိကြိုက်သလို စီရင်ခြင်းမှာ လုပ်ပိုင်သော အခွင့်အရေးပင် ဖြစ် ကြောင်း၊ အီဂျစ်၏ ယင်းအခွင့်အရေးကို မည်သည့်လက်နက်ကြီးအင်အား ကြီးနိုင်ငံကမှ စွက်ဖက်ခွင့်ရှိမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ နှောင့်ယှက်နိုင်လိမ့်မည် လည်း မဟုတ်ကြောင်း၊ အီဂျစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာရပ်နိုင်ငံ တစ်ခု

ခုကိုသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတစ်ခုခုက ကျူးကျော်စော်ကားမှု တစ်စုံတစ်ရာ ပြုလုပ်လာမည်ဆိုလျှင် ကျူးကျော်သူသည် နှာခေါင်းကျည်ပွေ့တွေ့ရမည် သာဖြစ်ကြောင်း၊ အစ္စရေးလ်နှင့် စစ်ဖြစ်ရလျှင် စူးအက်တူးမြောင်းသည် ရှိရင်းစွဲအတိုင်း မပြောင်းမလဲ တည်ရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း သို့သော် အခြားနိုင်ငံ များက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လာမည်ဆိုလျှင် စူးအက်တူးမြောင်းဆိုသည်မှာ လုံးဝရှိတော့မည်မဟုတ်ကြောင်း” စသည်ဖြင့် ဆက်လက်ပြောဆိုသည်။

မော်စကိုသို့ ၄ ရက်ကြာ သွားရောက်ဆွေးနွေးနေသည့် အီဂျစ်ကာကွယ် ရေးဝန်ကြီး မစ္စတာ ဘာဒရန်၏ ခရီးစဉ်သည် ထိုနေ့မှပင် ပြီးဆုံးသွားလေ သည်။ မော်စကိုတွင် ကိုဆီဂင်၊ ဂရိမီကိုအပြင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မာရှယ် ဂရက်ချ်ကိုတို့နှင့် ဆွေးနွေးခွင့်များရခဲ့သည်။

ရန်သူ၏ စစ်အင်အားနှင့် ပတ်သက်၍ နတ်ဆာရရှိနေသည့် သတင်း များသည် အမှားများ ဖြစ်နေသည်။ နတ်ဆာ၏ ထောက်လှမ်းရေးသမားများ က ရန်သူအင်အားကို လျှော့တွက်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း အစ္စရေးလ်နှင့် စစ်တိုက်ရန်ကို နတ်ဆာတို့လူစု ဆုံးဖြတ်ကြသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

“နတ်ဆာသည် ငွေတစ်ထောင်အိတ်ထဲထည့်ပြီး မွန်တီကာလိုမြို့သို့ တက်ကာ ကစားဝိုင်း ဝင်ထိုင်သူနှင့်တူကြောင်း၊ မိမိ အလောင်းကစား လုပ် ထားသည့် ဂဏန်းများ စက်တွင်းမှာပေါ်လာတိုင်း ပို၍ပို၍ သတ္တိရှိလာသူနှင့် တူကြောင်း၊ ယခုလည်း စစ်အင်အားချင်း နှိုင်းယှဉ်ကာ သတ္တိသွေးတွေ တဖွေးဖွေးဖြင့် စိတ်ကြီးဝင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်ကံတရားသည် သူ့ကို မျက်နှာချိုသွေးနေပြီဟု သူထင်မှတ်နေကြောင်း” ဖြင့် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီး အီဘန်က ဝေဖန်ပြောဆိုလိုက်သည်။

စစ်မဖြစ်မီ ၁၀ ရက်အလိုတုန်းက ကိုင်ရိုမြို့၏ အခြေအနေမှာ တင်းမာ လွန်းလှသည်။ သို့သော်လည်း အကောင်းဘက်ကိုသာ သူတို့ တွေးနေကြ သည်။ နိုင်ရမည့်ဘက်ကိုသာ စဉ်းစားမျှော်မှန်းနေကြသည်။ ထိုစဉ်က အစ္စရေးလ်ပြည်သူအားလုံး စိုးရိမ်ထိတ်လန့်နေကြသောကာလ ဖြစ်သည်။ သို့သော် အာရပ်အမျိုးသားများသည်ကား အကြောက်တရား နည်းနည်းမှမရှိ၊ စစ်စိတ်စစ်မာန်တွေ တက်ကြွနေသည်။ ဆီနိုင်းကျွန်းဆွယ်ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာ များမှာ အီဂျစ်စစ်တပ်များ တပ်ဖြန့်နေရာယူထားလိုက်သည်။ သူတို့သည်

အစ္စရေးလ်ထက် အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်ကို ပိုပြီး အာရုံထားနေကြ၏။ သတိထားနေကြ၏။ အစ္စရေးလ်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဒါယန်ကို ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သည့်အချိန်အထိ သူတို့သည် အန္တရာယ်ကို မတွေးမိကြသေး။ ဘေးဒုက္ခကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်ရတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း နောက်ဆုံး ပေါ်ပေါက်လာသည့် လက္ခဏာကို သူတို့ မမြင်ကြသေး။

အနောက်နိုင်ငံများသို့ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အီဘန်သွားရောက်သည့်သတင်းများကို ကိုင်ရိုမြို့ထုတ် သတင်းစာများက ပြည့်စုံစွာ ထည့်သွင်းဖော်ပြနေကြသည်။ ထိုသတင်းများကိုကြည့်ပြီး အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်တို့က အစ္စရေးလ်ကို ကူလိမ့်မည်။ တိုင်ရန်ရေလက်ကြား ပြန်ဖွင့်ပေးရေးတွင် သူတို့ ပါဝင်လုံးပန်း ကြိုးစားကြလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်သာလျှင် အာရပ်တစ်မျိုးသားလုံး၏ ရန်သူ အစစ်အမှန်ဖြစ်သည်ဟု အီဂျစ်အာဏာပိုင်များက ကောက်ချက်ချ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ သမ္မတ နတ်ဆာသည် သူ၏ အဓိကရန်သူများဖြစ်သော အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်တို့အပေါ်တွင် နိုင်ငံရေးအရ ကြီးမားစွာ အောင်ပွဲရနေပြီဖြစ်ကြောင်း နတ်ဆာဘက်က ထောက်လှမ်းရေးသမားများက ယုံကြည်ထင်မှတ်နေကြသည်။ အီဂျစ် ဒု-သမ္မတ ဇာကာရီယာမိုဟီဒင်ကို ဝါရှင်တန်က ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြိုဆိုလက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားချက်သည် အမေရိကန်က အီဂျစ်ကို မျက်နှာလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အီဂျစ်က မှတ်ယူနေကြသည်။ အီဂျစ်ကို လန့်သဖြင့် လောကွတ်လုပ်နေသည်ဟု ထင်ကြသည်။

အခြား အာရပ်နိုင်ငံများကလည်း အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်ကို ရေနံများဖြတ်တောက်ပစ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ခြိမ်းခြောက်နေကြသည်။ အာရပ်နိုင်ငံများကို ကျူးကျော်သည့်နိုင်ငံများအား ရေနံမရောင်းချရန် အီရတ်အစိုးရက ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြောင်းဖြင့် ဘဂ္ဂဒတ် ရေဒီယိုက အသံလွှင့်သည်။ ကူဝိတ်နိုင်ငံကလည်း အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်သည် အစ္စရေးလ်အား ကူညီသည်ဆိုကာ ရေနံမရောင်းတော့ရန် ခြိမ်းခြောက်သည်။ အင်္ဂလိပ်နှင့် ဥရောပအနောက်ပိုင်းနိုင်ငံတို့သည် အာရပ်နိုင်ငံများမှ ရေနံပေါ်တွင် လုံးဝ ရပ်တည်မှီခိုနေကြသည်။ အယ်လ်ဂျီးရီးယားနှင့် လစ်ဗျားနိုင်ငံတို့သည်လည်း နတ်ဆာကို ထောက်ခံကာ အမေရိကန်နှင့် အပေါင်းပါများကို ဆန့်ကျင်နေသည်။ နတ်

ဆာ၏ အကျပ်ကိုင် ခြိမ်းခြောက်မှုများကြောင့် အနောက်နိုင်ငံများသို့ အာရပ် နိုင်ငံများက ရေနံပေးပို့မှုသည် ၁၁ နှစ်အတွင်း ကျဆင်းသွားသည်။ ယခင်က စူးအက်တူးမြောင်းကို ဖြတ်ပြီး ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ သော ရေနံများ တင်ပို့ခဲ့သည်။ ယခု ရာခိုင်နှုန်း ၆၀ သာ တင်ပို့နေသည်။

မေလ ၂၉ ရက်နေ့ည၌ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီ အရေးပေါ် အစည်းအဝေး ကျင်းပသည်။ တိုင်ရန် ရေလက်ကြားတွင် မည်သည့်သင်္ဘောကို မဆို လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ကို အီဂျစ်က ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း အမေရိကန်က အဆိုတင် တိုက်တွန်းသည်။ ဤပြဿနာကို ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် ဖြေရှင်းပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ အီဂျစ်ကိုယ်စားလှယ်က ရေလက်ကြား ထိန်းချုပ်မှုသည် သမိုင်းအစဉ်အဆက်ကတည်းက အီဂျစ်၏ အခွင့်အရေး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခုလည်း ထိုအတိုင်း တည်ရှိဆဲ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မည်သူမှ ဝင်စွက်ဖက်ခွင့်မရှိဟု ပြောဆိုသည်။ အဆိုမှာ မဲခွဲရသောအဆင့်သို့ ရောက်မလာချေ။ ထောက်ခံသူနည်းသဖြင့် အလိုလို ပျက်ပြယ်သွားတော့သည်။

ဤပြဿနာ ပြီးပြေသွားအောင် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် အခြားနိုင်ငံများက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်ကြောင်းဖြင့် အစွရေးလ်ဝန်ကြီးချုပ်အက်ရှ်ကိုးလ်က ဂျေရုဆလင်မြို့တွင် ပြောဆိုသည်။ အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်တို့သည် တိုင်ရန်ရေလက်ကြား ပြဿနာကို တာဝန် မယူချင်ကြ။ ထို့ကြောင့် အစွရေးလ်အနေဖြင့် ကိုယ့်ပြဿနာ ကိုယ်ရင်ဆိုင်ကာ ဖြေရှင်းရတော့မည်ဟုလည်း အက်ရှ်ကိုးလ်က ပြောဆိုသည်။ ကုလသမဂ္ဂတပ်များ ရုပ်သိမ်းသွားအပြီး ၁၀ ရက်အကြာတွင် အစွရေးလ်စစ်တပ်များသည် ဂါဇာကမ်းမြောင်ဒေသ နယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် ကင်းလှည့်မှုများ စတင်ပြုလုပ်သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ကင်းလှည့်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ယခုကဲ့သို့ နှစ်နိုင်ငံစစ်ဖြစ်လာခြင်းမှာ ဆယ်နှစ်လုံးလုံး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ပြဿနာများ၊ တင်းမာမှုများ စုကိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု စစ်ဖြစ်အပြီး မကြာမီ အက်ရှ်ကိုးလ်က ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။

အစွရေးလ်ဘက်သို့ ဘက်လိုက်ပေးနေသော အမေရိကန်နှင့် အင်္ဂလိပ်ကို အီဂျစ်က ရန်သူအဖြစ် သဘောထားဆက်ဆံမည်ဖြစ်ကြောင်း သမ္မတနတ်ဆာက မေလ ၂၉ ရက်နေ့၌ ကိုင်ရီမြို့တွင် သတိပေး ပြောကြားသည်။

အမျိုးသားလွတ်တော်တွင် မိန့်ခွန်းပြောရင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခြင်း ဖြစ်သည်။ နတ်ဆာက...

“ငါတို့ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို အနောက်နိုင်ငံတွေက ငြင်းဆန်ရင် တို့ကို ဘယ်လိုလေးစားရမယ်ဆိုတာ ကောင်းကောင်းသိသွားအောင် သင်ပြပေးရမယ်၊ ဒါမှ အနောက်နိုင်ငံတွေဟာ တို့ကို လေးစားတတ်လာမယ်၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းတတ်လာမယ်၊ ငါတို့တစ်တွေဟာ အစွရေးလ်ကို ရင်ဆိုင်နေရတာမဟုတ်ဘူး။ အစွရေးလ်နောက်ကွယ်မှာရှိနေတဲ့ အနောက်အုပ်စုကို ရင်ဆိုင်နေရတာ ဖြစ်တယ်။ ပါလက်စတိုင်းဒေသ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအာရပ်သမ္မတနိုင်ငံနဲ့ မဟာမိတ်နိုင်ငံတွေရဲ့ ပြင်ဆင်မှုဟာ အားလုံး ပြီးပြည့်စုံသွားပါပြီ” စသည်ဖြင့် ဆက်လက်ပြောကြားသွားသည်။

တူရကီပိုင် ဘော့စ်ပိုးရပ်စ်ကိုဖြတ်ပြီး မြေထဲပင်လယ်သို့ စစ်သင်္ဘော ၁၀ စင်း စေလွှတ်လိုက်ကြောင်းဖြင့် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ရုရှက တူရကီအစိုးရအား အကြောင်းကြားသည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်က သဘောတူညီချက်အရ တိုင်းပြည်တစ်ခုခုသည် တူရကီအား ၈ ရက် ကြိုတင်အကြောင်းကြားကာ ရေလက်ကြားများကိုဖြတ်ပြီး စစ်သင်္ဘောများ ပို့နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ လစ်ဗျားအလံကို လွှင့်ထူဝင်လာသော အမေရိကန် ရေနံတင်သင်္ဘောကြီးတစ်စင်းကို တိုင်ရန်ရေလက်ကြားတွင် အီဂျစ်စစ်တပ်က သတိပေးသည့်အနေဖြင့် သေနတ်ပစ်ကာ နှင်ထုတ်လိုက်ကြောင်း၊ အီဂျစ်အစိုးရတစ်ပိုင်း အဘော်ဖြစ်သည့် အယ်လ်အာရမ် သတင်းစာက ရေးသားဖော်ပြသည်။ သို့သော် ဝါရှင်တန်ရှိ အာဏာပိုင်များနှင့် ကိုင်ရိုရှိ အမေရိကန်သံရုံးကမူ ထိုသင်္ဘောယင်းဒေသတွင် မရှိကြောင်း ပြောဆိုလိုက်လေသည်။

ဂျေရုဆလင်မြို့တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အီဘန်က သတင်းစာ ကွန်ဖရင့်တစ်ရပ် ကျင်းပသည်။ တိုင်ရန်ရေလက်ကြားတွင် သင်္ဘောများ လွတ်လပ်စွာ သွားလာရေးအတွက် အာမခံသည့် မည်သို့သော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးကို မဆို လက်ခံရန် အစွရေးလ် ပြင်ဆင်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် အချိန်သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းရေလက်ကြားကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေးအတွက် မည်သည့်နိုင်ငံကမှ ဝင်ရောက်မကူညီလျှင်နေပါစေ၊ မိမိတို့

တစ်နိုင်ငံတည်းအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း မစ္စတာအီဘန် က ပြောဆိုလေသည်။

မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ထူးခြားသော ပြောင်းလဲချက်တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ဂျော်ဒန်ဘုရင်ဟူစိန်သည် ကိုင်ရိုမြို့သို့ ရုတ်တရက် ဆိုက်ရောက်လာကာ ၆ နာရီကြာမျှ နေထိုင်သွားသည်။ ထိုအတွင်း အီဂျစ်၊ ဂျော်ဒန်ကာကွယ်ရေးစာချုပ်ကို သမ္မတနတ်ဆာနှင့် လက်မှတ်ရေးထိုးသွားကြလေသည်။ သို့ကလို့ ရုတ်တရက် ပေါ်ပေါက်လာသော စာချုပ်ကြောင့် နိုင်ငံခြားသားများရော၊ အီဂျစ်နိုင်ငံသားများပါ အံ့အားသင့်သွားကြလေသည်။

အီရတ်စစ်တပ်များ ဂျော်ဒန်သို့ပို့ရန် ဂျော်ဒန်ဘုရင်ဟူစိန်က ယခင်က တောင်းဆိုခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော်လည်း အီရတ်သမ္မတ အာရပ်က လက်မခံခဲ့ချေ။ ယခု ထိုတောင်းဆိုချက်ကို လိုက်လျောပြီး အစ္စရေးလ်နှင့် စစ်ရေးအန္တရာယ် ကြုံတွေ့နေရသည့် ဂျော်ဒန်အား စစ်ကူပေးရန် သဘောတူညီလိုက်လေသည်။ အီရတ်စစ်တပ်များ သံချပ်ကာကားများသည် ဂျော်ဒန်ပြည်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြသည်။ ဆီးရီးယားလက်ဝဲပါတီအစိုးရကမူ ဂျော်ဒန်အစိုးရကို ဖြုတ်ချရန် ကြံစည်သည်ဟု စွပ်စွဲရှုတ်ချသည်။

ပါလက်စတိုင်း လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ကလည်း သူတစ်ပါးလက်ဦးခံမည်မဟုတ်ကြောင်းဖြင့် ပါလက်စတိုင်း လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် အာမက်ရှူကီယာရီက ပြောဆိုသည်။ ၎င်းက ဆက်လက်၍ အာရပ်အမျိုးသားများက အစ္စရေးလ်ကို သိမ်းပိုက်ပြီးသောအခါတွင် ကျန်ရှိနေသေးသည့် အစ္စရေးလ် လက်ကြွင်းလက်ကျန်များကို ၎င်းတို့မွေးဖွားရာ မူရင်းနိုင်ငံများသို့ ပြန်သွားခွင့်ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း သို့သော်လည်း ထိုသို့ပြန်ရမည့် အစ္စရေးလ်လူမျိုး တစ်ယောက်တလေမှ ကျန်တော့မည်မဟုတ်ကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုလေသည်။

ဂျာမနီဘွန်းအစိုးရကလည်း အစ္စရေးလ်နိုင်ငံအား ဓာတ်ငွေ့ကာ မျက်နှာဖုံးများ ပေးတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း စောစောက ဆုံးဖြတ်ထားချက်ကို ပြင်ဆင်လိုက်သည်။ ဓာတ်ငွေ့ကာ မျက်နှာဖုံးပေါင်း ၂၀,၀၀၀ ကို အမြန်ဆုံးပေးပို့ရန်ကိုပါ ဆုံးဖြတ်သည်။ ထိုမျက်နှာဖုံးများပေးခြင်းသည် လူသားချင်းစာနာသည့် စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် ဒေသသို့ စစ်

လက်နက်ပစ္စည်းများ အကူအညီများ ပေးခြင်းအား တားမြစ်ထားသည့် နေတိုးစာချုပ်ဖြင့် မငြိစွန်းကြောင်းဖြင့် ဘွန်းအစိုးရအဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်လိုက်လေ သည်။

မေလ ၃၀ ရက်နေ့က အီဂျစ်နှင့် ဂျော်ဒန်အစိုးရတို့ ချုပ်ဆိုကြသည့် ကာကွယ်ရေးစာချုပ်သည် စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှစ်ခုကြားတွင် လမ်းဆုံလမ်းခွ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းစာချုပ်အရ အီဂျစ်တပ်မတော်၏ စစ်သေနာပတိချုပ် သည် စစ်အတွင်း အီဂျစ်တပ်များနှင့် ဂျော်ဒန်တပ်များအားလုံး၏ သေနာပတိ ချုပ် ဖြစ်လာသည်။ တပ်များအားလုံးကို ကိုင်ရိုမြို့မှနေ၍ ကိုင်တွယ်မည့် စက်ယန္တရားလည်း ဖြစ်လာလေသည်။

အခန်း - ၃

အစ္စရေးလ်၏ သန္နိဋ္ဌာန်

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကုလသမဂ္ဂမှ လှုပ်ရှားမှုများ၊ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများသည် နှေးကွေးလွန်းလှသည်။ ထိုအချိန်၌ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲနေသည့် အခြေအနေများကမူ အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာဖြင့် ရှေ့သို့ ချီတက်နေသည်။ ပြောကြဆိုကြသူတွေကလည်း အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်နေသည်ထက်ပို၍ ပြောဆိုနေကြသည်။ အမေရိကန်သမ္မတဂျွန်ဆင်နှင့် ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ဟာရီးလ်ဝီလ်ဆင်တို့နှစ်ဦးက တိုင်ရန်ရေလက်ကြား ပြန်ဖွင့်ရေးကိုသာ အော်ဟစ်နေကြသည်။ တကယ်ဖြစ်နေသော အခြေအနေများတွင်ကား တိုင်ရန်ရေလက်ကြား ပြဿနာသည် အဓိကမဟုတ်တော့ချေ။ ပဋိပက္ခများ ကြီးထွားလာခြင်း၊ စစ်ရိပ်စစ်ငွေ့တွေ များပြားလာခြင်းသည်သာလျှင် အဓိက ဖြစ်နေတော့သည်။

အတိတ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခသည် အစ္စရေးလ်က စစ်လိုလားခြင်း၊ အီဂျစ်က ရေလက်ကြားကို ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ဆီနိုင်းကျွန်းဆွယ်တွင် အီဂျစ်စစ်တပ်များ လှုပ်ရှားနေခြင်း၊ ဂျော်ဒန်နှင့် အီရတ်စစ်တပ်များ ဂျော်ဒန်နယ်တွင်း၌ လှုပ်ရှားနေခြင်းတို့သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ဂျော်ဒန်ဘုရင်သည် အာဏာရလျက်ပင် ရှိသေးသော်လည်း တကယ်တမ်းမှာမူ အီဂျစ်သမ္မတနတ်ဆာ၏ လက်

အောက်ခံ ဖြစ်သွားကြောင်းကို လူအနည်းငယ်လောက်ကသာ စဉ်းစားမိကြသည်။ ဂျော်ဒန်စစ်တပ်အားလုံးလည်း အီဂျစ်စစ်သေနာပတိချုပ်၏ လက်အောက်သို့ ရောက်သွားပြီဖြစ်သည်။ အစ္စရေးလ်သင်္ဘောများအား ခြိမ်းခြောက်နေသည်က တစ်မျိုး၊ အာရပ်စစ်တပ်များ နယ်ခြားတစ်လျှောက် ချထားခြင်းဖြင့် ခြိမ်းခြောက်နေသည်ကတစ်မျိုး စသည်ဖြင့် အီဂျစ်၏ ပရိယာယ်အတွင်းမှာ ဂျော်ဒန်ပါ ရောပါနေတော့သည်။

အစ္စရေးလ်စစ်တပ်ထဲတွင် လူ ၅ ယောက်ရှိလျှင် တစ်ယောက်က စစ်သားဖြစ်ပြီး ကျန် ၄ ယောက်က အရပ်သားများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း တကယ်တမ်း တပ်ဖြန့်ရေး၊ စစ်ပြင်ဆင်ရေးဆိုသောအခါတွင် မလွယ်ကူလှချေ။ မေလကုန်တွင် အစ္စရေးလ်နိုင်ငံတွင်းရှိ ဈေးဆိုင်ကနူးပေါင်း မြောက်မြားစွာ လုပ်ငန်းကြီးငယ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာတို့ကို ပိတ်ထားလိုက်ကြသည်။ စက်ရုံကြီးများက ကုန်ပစ္စည်းများကို အရှိန်ကြီးမားစွာဖြင့် မနားမနေ ထုတ်လုပ်နေကြသည်။ လယ်ကွင်းထဲမှာရှိသော ပြောင်းပင်တွေ၊ သီးနှံပင်တွေမှာလည်း ခေါင်းတထောင်ထောင်ဖြင့် ရိတ်သိမ်းမည့်အချိန်ကို စောင့်မျှော်နေကြသည်။ သို့သော်လည်း အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများက သူ့ကို အလစ်ဝင်တိုက်မည်ဆိုလျှင် အစ္စရေးလ်တို့အဖို့ ခံနိုင်ရည် နည်းပါးနေသည့် အခြေအနေပင် ဖြစ်လေသည်။ တစ်ပြည်ထောင်လုံး အထူးသဖြင့် စစ်တပ်ထဲတွင် မငြိမ်သက်မှုများနှင့် မကျေနပ်မှုများ ကြီးထွားနေသည်။ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအဖို့ ရွေးကောက်ပွဲအချိန်မဟုတ်သောအခါတွင် ပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒကို ထုတ်ပြခြင်းမှာ ယခုလို မငြိမ်မသက်မှုများ၊ မကျေနပ်မှုများပင် ဖြစ်လေသည်။

တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးကလည်း အံ့ကြွတောင်းဆိုမှုများ ပြုလုပ်နေကြ၏။ သူတို့ယုံကြည်အားထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို တာဝန်ပေး တင်မြှောက်ရန် တောင်းဆိုနေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဘင်ဂူရီယံသည် ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်နှင့် ကာကွယ်ရေးတာဝန်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ လုံခြုံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူများ၏ စိုးရိမ်ချက်ကို သက်သာရာရစေခဲ့သည်။ ၁၀ နှစ်မျှကြာအောင် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိခဲ့ပြီးသော အစ္စရေးနိုင်ငံသည် ယခုကြီးမားသည့် စစ်ရေးအန္တရာယ်ကြီးဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရချေပြီ။ လူ ၁၀၀ လျှင် တစ်ယောက်ကျ သေဆုံးခဲ့ရသည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး

ပြီးဆုံးခဲ့ပြီးနောက် တွေ့ရသော အန္တရာယ် ဖြစ်လေသည်။ နှစ်ပေါင်းမရေ မတွက်နိုင်အောင် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်၌ ခြေသလုံးအိမ်တိုင်ဘဝဖြင့် လျှောက်ခဲ့ကြ ရပြီးနောက် ကိုယ့်ပြည်၊ ကိုယ့်နယ်အဖြစ်သတ်သတ်မှတ်မှတ် ပြုလုပ်အပြီး၊ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေမှာ ကိုယ့်တိုင်းကိုယ့်ပြည်ရအပြီး၊ ရင်ဆိုင်လာပြန် သည့် စစ်အန္တရာယ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

သို့ကလို့ ကြီးမားသည့် အကျပ်အတည်းအန္တရာယ်ကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရ သောအခါ အစ္စရေးလ်ပြည်သူတို့သည် တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံစိုက်မိကြတော့သည်။ အားကိုးတကြီး မျှော်လင့်ခြင်းကြီးစွာဖြင့် ခိုကိုးရာ ရှာကြလေတော့သည်။

ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက တွေ့သော၊ မြင်သော၊ အားကိုးသော၊ ယုံကြည် စိတ်ချသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မိုရှေဒါယန်ပင်တည်း။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မိုရှေဒါယန်သည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဆီနိုင်းသဲကန္တာရတိုက် ပွဲကြီး၏ သူရဲကောင်းကြီး ဖြစ်သည်။ ပေါ်ပေါက်နေသော ပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ရန် ဖြေရှင်းရန်၊ အနိုင်ယူရန် အရည်အချင်းများ အပြည့်အဝရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ တိုက်မည်လား၊ စောင့်မည်လားဆိုသည့် အဖြေကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဒါယန်ထံမှ သူတို့ မျှော်လင့်စောင့်စားလျက် ရှိကြလေပြီ။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မိုရှေဒါယန်သည် အစ္စရေးလ်သူရဲကောင်းကြီး ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားဂုဏ်သိက္ခာကို စောင့်ထိန်းခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ကို တက်စေခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ပါလက်စတိုင်းနယ်မြေပေါ်မှာ ပင် ၁၉၁၅ ခုနှစ်က သူ့ကို မွေးဖွားခဲ့သည်။ အသက် ၁၄ နှစ်သားတွင် ဟက်ဂနာအဖွဲ့ (ဂျူးအမျိုးသားများ ကာကွယ်ရေး မြေအောက်အဖွဲ့အစည်း) ကိုဝင်သည်။ သူ၏ မြေအောက်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ဗြိတိသျှ အစိုးရက ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ဖမ်းဆီးထောင်ချပစ်လိုက်လေသည်။ ၁၀ နှစ် ထောင်ချခြင်း ခံရသော်လည်း တစ်နှစ်ဖြင့် ပြန်လွတ်လာသည်။ ထောင်က အလွတ်တွင် ဗြိတိသျှစစ်တပ်သို့ ဝင်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် ပါဝင် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဆီးရီးယားတွင် တိုက်ပွဲများဝင်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ စစ်ပွဲ များဆင်နွှဲရင်း ဒဏ်ရာရကာ လက်ဝဲဘက် မျက်လုံးတစ်လုံး ပျက်သွားသည်။ ထိုမျက်လုံးပေါ်တွင် အနက်ရောင်မျက်လုံးကားကို တပ်ဆင်ထားရာမှ သူ၏

အမှတ်အသားတစ်ခု ဖြစ်လာလေသည်။ အစွရေးလ် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲများတွင် ဂျစ်ကားတပ်ရင်း၏ တပ်မှူးအဖြစ် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဆီနိုင်းသဲကန္တာရ တိုက်ပွဲကြီးတွင်မူ သူသည် စစ်သေနာပတိချုပ် ဖြစ်လာ၏။ ဆီနိုင်းသဲကန္တာရ အောင်ပွဲကြောင့် သူ့အမည်ကျော်ကြားလာသည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံပေါင်းစုံက အသိအမှတ်ပြု လေးစားလာသည်။ အစွရေးလ်တို့၏ မျိုးချစ်သူရဲကောင်းကြီး ဖြစ်လာသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပါလီမန်အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယံအစိုးရအဖွဲ့တွင် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်၏ အာဏာရမာပိုင်းပါတီမှ ဘင်ဂူရီယံ နုတ်ထွက်ပြီး ဩဇာကြီးသော ရာဖီအုပ်စု ထောင်သည်။ ထိုပါတီသို့ ဒါယန် ပါဝင်လိုက်လာသည်။

ရာဖီပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ရှိမွန်ပီရီက စစ်ဖြစ်ရသည်အထိ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့လာရတော့မည်ဖြစ်သော လောလောဆယ် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရာတွင် “ပြဿနာနှစ်ရပ်ရှိသည်။ တစ်ခုက အစွရေးလ်သည် ကြုံရသည့် အခြေအနေများကို ရဲရဲရင်ဆိုင်မည်လော၊ ရင်မဆိုင်ဘဲ နေမည်လောဟူသည်ကတစ်ချက်၊ နောက်တစ်ချက်က ထိုသို့သော အခြေအနေများကို မည်သူက တာဝန်ယူခေါင်းဆောင်ဖြေရှင်းမည်နည်းဟူသော အချက်နှစ်ချက် ဖြစ်ပါသည်” စသည်ဖြင့် ပါဝင်သည်။ ပြည်သူတို့ကလည်း အစိုးရအပေါ် မကျေနပ်မှုများ၊ မနှစ်မြို့မှုများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ စစ်နှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရက တစ်စုံတစ်ရာ မဆုံးဖြတ်သောကြောင့်မဟုတ်၊ ပြတ်သားမှုမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အစွရေးလ်နိုင်ငံတွင်း၌ ထိုအချိန်က နိုင်ငံရေးအရ မတူကွဲလွဲသော ပြဿနာများသာ ပေါ်နေသည်မဟုတ်။ လူမျိုးရေးအရ အရှုပ်အထွေးများလည်း ပေါ်နေသည်။

မေလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရှိမွန်ပီရီသည် အမတ်အများ၏ အာရုံစိုက်ခြင်းကို ခံလာရသည်။ လွှတ်တော်တွင် အမတ်ပေါင်း ၁၂၀ ရှိသည်။ အမတ်ပေါင်း ၅၀ ခန့်က ရှိမွန်ပီရီကို တင်ကာဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်ကို ဖြုတ်ချချင်ကြသည်။ အက်ရှ်ကိုးလ်သည် အက်တလီနှင့် တူလွန်းသည်။ ပျော့ညံ့

လွန်းသည်။ ရွှေပြည်အေးသမား ဆန်လွန်းသည်။ စသည်ဖြင့်လည်း အော့
ဗဇားဗား သတင်းစာက ရေးလေသည်။ ပီရီသည် ဘီဂျင်ခေါင်းဆောင်သည့်
ဒုတိယ အင်အားအကောင်းဆုံးဖြစ်သော ဂဟာပါတီနှင့်လည်းကောင်း၊
ဘာသာရေးပါတီများနှင့်လည်းကောင်း မဟာမိတ်ဖြစ်နေသည်။ ဘာသာရေး
ပါတီများအနက် အမျိုးသားသာသနာရေးပါတီမှာ အစိုးရနှင့် မဟာမိတ်ပင်
ဖြစ်လင့်ကစား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဘင်ဂူရီယံကိုသော်လည်းကောင်း၊
ဒါယန်ကိုသော်လည်းကောင်း တင်မြှောက်လိုသည့် ပါတီဖြစ်လေသည်။

ဘီဂျင်သည် ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်နှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံကာ
ဘင်ဂူရီယံအား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးနေရာကို ပေးရန် တိုက်တွန်းသည်။
ယင်းတိုက်တွန်းချက်ကို အက်ရှ်ကိုးလ်အနေဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းမရှိလှ။ အမျိုး
သားသာသနာရေးပါတီခေါင်းဆောင် ရှက်ပီရိုကလည်း ဘင်ဂူရီယံကို
ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးခန့်ရန် တောင်းဆိုနေလေသည်။ ထိုသို့ တောင်းဆို
ကြောင်း ဘင်ဂူရီယံကိုယ်တိုင်လည်း မသိပေ။

ထိုသို့ ဖြစ်နေသည့်အချိန်မှာပင် အာဏာရမာပိုင်းပါတီဝင် အများအပြားက
လက်ရှိအစိုးရအဖွဲ့ကို တိုးချဲ့ရန် လိုလားနေကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း
အက်ရှ်ကိုးလ်ကို ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးနေရာမှလွှဲ၍ အစိုးရ
အဖွဲ့အတွင်း ဆက်နေခွင့်ပြုရန် လိုလားသည့် သဘောထား ဘင်ဂူရီယံတွင်
ရှိပါသည်။

မေလ ၃၀ ရက်နေ့၌ ရာဖီပါတီကို ဖျက်သိမ်းမည်၊ သဘောတူညီချက်
တစ်ခု ရနိုင်လျှင် အာဏာရ မာပိုင်းပါတီနှင့် ပြန်ပေါင်းမည် စသည်ဖြင့်
ပီရိုက အဆိုပြုလာသည်။ ဈေးဆစ်ကောင်းမှုကြောင့် ရာဖီပါတီ သိက္ခာတက်
လာသည်။ မာပိုင်းပါတီဝင်များက ရာဖီပါတီနှင့် ပြန်ပေါင်းစေလိုကြသည်။
မေလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် မာစွစ်ဂိုလ်ဒါမီယာနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာ ရာဖီပါတီ၏
အင်အားသည် တိုးတက်လာပြန်၏။ မာစွစ်ဂိုလ်ဒါမီယာမှာ အစိုးရအဖွဲ့
အတွင်း အရေးပါအရာရောက်သည့် နေရာများတွင် ရာဖီပါတီဝင်များအား
ပေးအပ်မည့် အစီအစဉ်ကို ပြင်းထန်စွာ ဆန့်ကျင်နေသူ ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်သည် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ
လည်းကောင်း၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးရာထူးမှလည်းကောင်း ပြုတ်ကျသွားမည်

မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလာလေသည်။ ထိုအခါ၌ ဒါယန်ကို ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်ထားနိုင်ရန် ရာဖီ-ဂဟာပါတီနှစ်ခု၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တင်သွင်းကြောင်း ရာဖီပါတီက အဆိုပြုသည်။ ယင်းအစားထိုးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဘင်ဂူရီယံ များစွာ စိတ်ဆိုးလေသည်။

မေလ ၃၀ ရက်နေ့ ဂျော်ဒန်ဘုရင်ဟူစိန် ကိုင်ရီသွားပြီး ကာကွယ်ရေး စာချုပ် ချုပ်သည်မှစ၍ ဒါယန်ကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း သွင်းရန် တောင်းဆိုချက်များ ပိုမိုပြင်းထန်လာသည်။ အစ္စရေးလ်အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က၊ ဟူစိန်နှင့် နတ်ဆာတို့ တွေ့ခြင်းသည် ဘာမှ ထူးခြားမည်မဟုတ်ကြောင်း အကြံပေးနိုင်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ သို့သော်လည်း ထောက်လှမ်းရေးဌာန အကြီးအကဲ ဘင်ယာရစ်ဇ်ကမူ၊ ထိုစာချုပ်ကြောင့်ပေါ်လာမည့် အကောင်အထည်များကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဖော်ပြလေသည်။ နောက်နှစ် ရက်ကြာသောအခါ အီဂျစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရီယဒ်က ဂျော်ဒန်နှင့် ပြည်ထောင်စုအာရပ်သမ္မတနိုင်ငံ တပ်ပေါင်းစုများ၏ စစ်ရုံးချုပ်ကို အမ္မမ်မြို့တွင် ဖွင့်လှစ်လိုက်လေတော့သည်။

မေလ ၃၁ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တစ်နေ့လုံး အစ္စရေးလ်အစိုးရအဖွဲ့မှာ ခေါင်းချင်းရိုက် ဆွေးနွေးနေကြသည်။ ဆွေးနွေးသောအချက်မှာ ဒါယန်ကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်မည်လော။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်မည်လောဟူသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တစ်နေ့ကုန် ဆွေးနွေးချက်များမှာ ပြတ်ပြတ်သားသား ရှိမလာချေ။ ဝိုးတဝါးသာ ဖြစ်နေလေသည်။ အက်ရှ်ကိုးလ်က ဒါယန်ကို ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အစိုးရကော်မတီအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း ပေးချင်သည်။ ရာထူးများမှာ အာဏာမရှိသော်လည်း တာဝန်ရှိလေသည်။ ယင်းအချက်ကို ဒါယန်သော်လည်းကောင်း၊ ရာဖီပါတီခေါင်းဆောင်သော်လည်းကောင်း လက်ခံယူရန် ဖြစ်လေသည်။

ယင်း မေလ ၃၁ ရက် ညပိုင်း၌ အက်ရှ်ကိုးလ်နှင့် ဒါယန်တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည်။ ဒါယန်က မိမိကို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် မခန့်နိုင်လျှင်လည်း အရေးမကြီးပါ။ လက်ရှိစစ်သေနာပတိချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာဘင်၏ လက်အောက်၌ စစ်ရာထူးတစ်ခုခုပေးလျှင် တော်ပါပြီဟု ဆိုသည်။ တောင်

ဘက်ပိုင်း စစ်မျက်နှာ တပ်မှူးအဖြစ် ဒါယန်က ဆောင်ရွက်လိုသည်။

ထိုညမှာပင် ဒါယန်ကို တောင်ပိုင်း ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာ တပ်မှူးအဖြစ် ခန့်ထားရန် အက်ရှ်ကိုးလ်က သဘောတူညီလိုက်သည်။ နောက်တစ်နေ့ မနက်၌ မာပိုင်းပါတီခေါင်းဆောင်များ၊ ရာဖီပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် အခြားခေါင်းဆောင်များက ဒါယန်နှင့် အက်ရှ်ကိုးလ်တို့ ရရှိကြသည့် သဘောတူညီချက်ကို ဝမ်းပန်းတသာ လက်ခံကြလေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ယီဂယ်အယ်လွန်အား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်ထားရန် တောင်းဆိုချက်တစ်ရပ်ကို အမ်အာရက် ညီညွတ်ရေးပါတီက တင်သွင်းလာပြန်သည်။ သို့သော်လည်း ဒါယန်ကို လိုလားနေကြသည့် မာပိုင်းပါတီခေါင်းဆောင်အများက လက်မခံနိုင်ကြချေ။ ဇွန်လ ၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့ နံနက်၌ ဘီဂျင်၏ နေအိမ်တွင် အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပကြသည်။ ဘာသာရေးသမားများက ဒါယန်ကို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် နှင့်သာ ခန့်ထားရန် တောင်းဆိုကြသည်။

ထိုနေ့ မွန်းလွဲ ၂ နာရီ၌ ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်နှင့် ဂဟာပါတီခေါင်းဆောင်များ ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ကြသည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ယီဂယ်ယာဒင် (ယခင် စစ်သေနာပတိချုပ်ဟောင်းနှင့် ယခု ဂျေရုဆလင်တက္ကသိုလ် ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုများဆိုင်ရာ ပါမောက္ခ)အား ခန့်ထားရန် အက်ရှ်ကိုးလ်က အဆိုပြုသည်။ ယင်းအဆိုပြုချက်ကို ယာဒင်ရော၊ ရာဖီခေါင်းဆောင်များကပါ ငြင်းပယ်ကြလေသည်။ ယာဒင်၏ သဘောထားက၊ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ စိတ်ဓာတ်ရေးကို တိုးတက်လာစေရန်အတွက် စစ်တပ်ကရော တစ်ပြည်လုံးကပါ လိုလားနေသည့် ဒါယန်ကိုပင် ယင်းရာထူး၌ ခန့်ထားစေလိုသည်။

ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့ ကြာသပတေးနေ့ ညနေ ၃ နာရီတွင် အာဏာရပါတီ ဖြစ်သော မာပိုင်းပါတီခေါင်းဆောင်များ အစည်းအဝေး ကျင်းပကြသည်။ ၂၄ ဦးတက်သည်။ ဒါယန်ကိုထောက်ခံသူ ၁၉ ဦးရှိသည်။ အယ်လွန်အား ထောက်ခံသူ ၅ ဦးရှိသည်။

ထိုည ၇ နာရီတွင် အက်ရှ်ကိုးလ်နှင့် ရာဖီပါတီကိုယ်စားလှယ်များ တွေ့ကြသည်။ ၁၀ မိနစ်မျှသာ ကြာမြင့်သော ယင်းအစည်းအဝေးက ကာကွယ်

ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဒါယန်ကို ခန့်ထားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြလေသည်။

နေ့သစ်တစ်နာရီကြာသောအခါ ရာဖီခေါင်းဆောင်များ ဘင်ဂူရီယံ၏ ဆိမ်လွင် လွှဲကြသည်။ ၂ နာရီကြာ ဆွေးနွေးပြီးသောအခါ ဘင်ဂူရီယံက သူ၏အဖို့ ပြောင်းပြီး ဒါယန်အား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးခန့်ထားခြင်းကို လေးလံခံလိုက်သည်။

လှည့်သ ဘ နာရီမှာပင် အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေး ကျင်းပသည်။ လက်ရှိ အစိုးရအဖွဲ့တွင် နောက်ထပ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီး ၃ ဦး ထပ်ခန့်ရန် သဘောတူ အတည်ပြုလိုက်ကြသည်။ ဒါယန်ကို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ မိနာချင်ဘီဂျင်ကို ဌာနလက်ကိုင်မရှိ ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်း ကောင်း၊ ဂျိုးဇက်ဆာဖီရ်ကို ဌာနလက်ကိုင်မရှိ ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ခန့်ထားရန် ဆုံးဖြတ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒါယန်နှင့် မိနာချင်ဘီဂျင်တို့နှစ်ဦးကို ချစ်ခင် ခန့်ထားလိုက်ပြီး ဂျိုးဇက်ဆာဖီရ်ကို နောက် ၃ ရက်ကြာမှ ခန့်ထားသည်။

ယခုတစ်ဖန် အစွဲရေးလ်ခေါင်းဆောင်များကြားထဲမှ အငြင်းပွားစရာ တစ်ခု ပေါ်လာပြန်သည်။ အောင်မြင်သောစစ်ပွဲတစ်ပွဲ ဆင်နွှဲနိုင်ရေးအတွက် ဧည့်သူက တာဝန်ယူ ဦးဆောင်မည်နည်းဟူသော ပြဿနာဖြစ်သည်။ ဒါယန်ကို ချီးကျူးထောက်ခံနေသူများက ဒါယန်အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ရောက် မှ ငစ်တိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လုပ်ကြရသည်။ သို့သော်လည်း စီမံမှု တိကျစွာ တစ်စုံတစ်ရာ မလုပ်ရသေးကြောင်း ပြောကြသည်။

ဒါယန်ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာသောအခါတွင် အောင်ပွဲသည် မုချ ရရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ဗိုလ်မှူးချုပ် အီဒါဝိန်းဇ်မင်းက ပြောသည်။ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း အက်ရှ်ကိုးလ်အစိုးရသည် သတ္တိကြောင်သည်။ ဒါယန် မရှိဘဲ ဘာတစ်ခုမှ ဆုံးဖြတ်ရဲသော အစိုးရမဟုတ်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ခု ခြေဆော်လက်ဆော် ဖြစ်ခဲ့သော် ဒါယန်တစ်ဦးတည်း၏ အပြစ် မဟုတ်နိုင်ဟု ပြောဆိုကြသည်။

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး အက်ဘာအီဘန်နှင့် အလုပ်သမားဌာနဝန်ကြီး အယ်လန်တို့နှစ်ဦးက ၎င်းအဖြစ်အပျက်များကို တစ်မျိုးစီ ပြန်ပြောကြသည်။ အီဘန်က ငစ်တိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင်မှ ချမှတ်သော

ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည်။ နတ်ဆာနှင့် ဘုရင်ဟူစိန်တို့ ကာကွယ်ရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုလိုက်ကြသည့်အတွက် အစ္စရေးလ်က စစ်တိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ရ ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြောသည်။

အယ်လွန်ကလည်း လက်ခံသဘောတူသည်။ အီဂျစ် ဂျော်ဒန် ကာကွယ် ရေးစာချုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ အစ္စရေးလ်အစိုးရအဖွဲ့ထဲမှာ မတူညီမှုရှိကြောင်း၊ လူအများစုက သံနည်းတမန်နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းလျှင် ရနိုင်သေးသည်ဟု မျှော် လင့်နေကြဆဲပင်ရှိကြောင်း၊ သို့သော်လည်း မေလ ၃၁ ရက်နေ့၏ နောက် ပိုင်းတွင် မလွဲမရှောင်သာအောင် စစ်ဖြစ်ရတော့မည်ဆိုသည်မှာ သေချာလာ ကြောင်း၊ အချိန်ပြဿနာမျှသာ ရှိတော့ကြောင်းဖြင့် အယ်လွန်က ပြောသည်။

နိုင်ငံရေးကွဲလွဲအားပြိုင်မှုများ မည်သို့ပင် ပေါ်ပေါက်နေစေကာမူ အမှန် တကယ် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသည့် အချက်များကမူ ရိုးရိုးပင် ပေါ်လွန်နေ သည်။ ဂျော်ဒန်ဘုရင်ဟူစိန် ကိုင်ရိုသို့လာစဉ်က သမ္မတနတ်ဆာနှင့် ကိုင်ရို လေဆိပ်တွင် တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ဖက်ယမ်းနမ်းရှုပ်ကြသည်။ ထို မြင်ကွင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဒါယန်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထောက်ခံခဲ့သူ ပီရီက...

“နတ်ဆာနှင့် ဟူစိန်တို့၏ အနမ်းသည် ရာဇဝင်တွင်မည့် အနမ်းဖြစ် သည်။ ပေါက်ကွဲတော့မည့်အနမ်း လည်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် မူ ကျွန်ုပ်တို့၏ ပတ်ပတ်လည်တွင် ရုရှငှက်ပျောသီးတွေ ဝန်းရံနေကြောင်း သိထားပြီးဖြစ်သည်” စသည်ဖြင့် ပီရီက ပြောသည်။ ရုရှငှက်ပျောသီးများ ဆိုသည်မှာ ရုရှလုပ်လက်နက်များကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးချုပ် အက်ရှ်ကိုးလ်၏ အစိုးရသည် မလွဲမရှောင်သာသော အလုပ် နှစ်ခုကို မုချလုပ်ရတော့မည့်ဘဝသို့ ရောက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဒါယန် သည် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီး ဖြစ်လာ၏။ မလွဲမရှောင်သာ မသွေမုချ လုပ် ရတော့မည့်အလုပ်နှစ်ခုဆိုသည်မှာ အစ္စရေးလ်အစိုးရသည် စစ်တိုက်ရုံမှ တစ်ပါး အခြားနည်းလမ်းမရှိတော့သည်ကတစ်ချက်၊ နောက်တစ်ချက်က ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး တောင်းဆိုနေသည့် ဒါယန်ကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှာ မရှိမဖြစ် သွင်းရတော့မည့်အခြေအနေသို့လည်း ရောက်နေသည်ကတစ်ချက် စသော အလုပ်နှစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ဒါယန်၏ အရည် အချင်း၊ အသိပညာ၊ သတ္တိနှင့် အကောင်းကို ကြည့်တတ်၊ ရှာတတ်၊ ဖန်တီး

တတ်သည့် စွမ်းပကားကို တိုင်းပြည်အတွက် အသုံးချရန် တောင်းဆိုနေကြလေသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တုန်းက ဟစ်တလာကြောင့် ဆာဝင်စတန်ချာချီ ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ယခုလည်း စစ်မဖြစ်မီကလေးမှာပင် ဒါယန်ကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းသို့ သွင်းလိုက်ရလေသည်။

“ကျွန်တော် အစိုးရအဖွဲ့ထဲရောက်လာအောင် အီဂျစ်စစ်သား ၈၀,၀၀၀ က အတင်းတွန်းသွင်းလိုက်တာပါပဲ” ဟု ဒါယန်က ပြောသည်။

ဒါယန်ကို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်လိုက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်နေ့များတွင် ထုတ်ဝေသော အင်္ဂလိပ်သတင်းစာများက အနည်းငယ် ထူးခြားသည့်သဘောလောက်သာ ရေးကြသည်။ အလေးအနက် ဂရုစိုက်ကြခြင်း မရှိချေ။ သတင်းစာ၏ အရေးကြီးသည့်နေရာများတွင် အမေရိကန် အင်္ဂလိပ်တို့၏ ရေလက်ကြားပြန်ဖွင့်ရေး သံတမန်နည်းအရ ဆောင်ရွက်ချက်များလောက်ကိုသာ အသားပေး ရေးသားဖော်ပြကြလေသည်။ ထိုအချိန်အတွင်း ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့၌ သမ္မတဂျန်ဆင်နှင့် ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ဟာရီးဝီလ်ဆင်တို့ နှစ်ဦး ဝါရှင်တန်တွင် တွေ့ဆုံကြသည်။ သို့သော် သံတမန်နည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် ဖော်နည်းအား ရှာဖွေကြသော သူတို့နှစ်ဦး၏ အစီအစဉ်မှာ များစွာ နောက်ကျနေချေပြီ။

စစ်တစ်ခုသည် မလွဲသာမရှောင်သာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ ဖြစ်ပွားချေတော့မည်။

စစ်ဖြစ်မည့်နေ့သာလျှင် မရေရာသေးသော အဆင့်တွင် ရှိသည်။

စစ်ကြီးတစ်ခုဖြစ်ရန် နာရီ ၈၀ မျှပင် မလိုတော့သောအချိန်၌ အစ္စရေးလ်တို့၏ သူရဲကောင်းကြီး ဒါယန်သည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာ၏။ အစ္စရေးလ်တပ်မတော်ကြီးတစ်ခုလုံးသည် ယခု သူ့လက်အောက်သို့ ရောက်လာချေပြီ။ ထင်ရှားသော အောင်ပန်းကို ဆွတ်လှမ်းမည်ဖြစ်သော စစ်ကြီးတစ်ခုနှင့် အစ္စရေးလ်တို့ ရင်ဆိုင်ကြရပေတော့မည်။ ထိုထင်ရှားမှုနှင့် အောင်ပွဲသည် ဒါယန်၏ အကွပ်အကဲအောက်မှာရှိနေသည့် တပ်မတော်ကြီး၏ စွမ်းဆောင်ချက်လည်း ဖြစ်လေသည်။ ဒါယန်သည် တပ်တွေပြင်သည်။

အစ္စရေးလ်အမျိုးသားများကို တပ်ထဲ ဆွဲသွင်းသည်။ တောင်သူလယ်သမားများ၊ ဆေးသုတ်သမားများ၊ တက္ကစီမောင်းသူများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များကို စုစည်းသိမ်းသွင်းသည်။ သို့ဖြင့်ပင် စစ်သားတစ်ယောက်လျှင် အရပ်သား ၄ ယောက်ကျဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော တပ်မတော်ကြီး ဖြစ်လာတော့သည်။

သို့သော်လည်း အကြောင်းမဟုတ်ပါ။ သူတို့၏နယ်မြေကို ကာကွယ်ရာ၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကောင်းဆုံး၊ အအောင်မြင်ဆုံး၊ သတ္တိအပြောင်ဆုံးသော တပ်မတော်ကြီးတစ်ခုအဖြစ်နှင့် ပေါ်ပေါက်လာတော့သည်။ ဤကဲ့သို့သော စစ်တပ်ကြီးမျိုးတစ်ခုသည် ကမ္ဘာပေါ်၌ မပေါ်ခဲ့ဘူးသေးဟုဆိုလျှင်လည်း ဆိုနိုင်ရာသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ မေလအထိ အစ္စရေးလ်စစ်တပ်သည် အင်အား ၅ သောင်းမှ ၆ သောင်းအထိသာ ရှိသည်။ ထိုအနက် တစ်သောင်းမှ သောင်းနှစ်ထောင်သည်သာလျှင် အမျိုးသားစစ်မှုထမ်းတပ်သားများ ဖြစ်သည်။ တကယ်တမ်း စစ်ပြင်ပြီး၊ တပ်ဖြန့်လိုက်ကြသောအခါတွင်ကား စစ်မျက်နှာများ၌ ၂၆၄,၀၀၀ အင်အားရှိသော စစ်သားများကို အစ္စရေးလ်အနေဖြင့် တပ်ချဖြန့်ထားလိုက်နိုင်လေသည်။ အစ္စရေးလ်နိုင်ငံ၌ အမျိုးသားစစ်မှုထမ်းများ၏ စစ်မှုထမ်းရမည့်သက်တမ်းမှာ လပေါင်း ၃၀ သတ်မှတ်ထားသည်။ (မူလက ၂၆ လမျှသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ၁၉၆၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှစပြီး လပေါင်း ၃၀ အမှုထမ်းရန် တိုးမြှင့်သတ်မှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။) စစ်မှုထမ်းပြီးလျှင် ၎င်းတို့သည် အရန်တပ်များအဖြစ်နှင့်သာ နေကြရသည်။ အရန်တပ်သားအဖြစ် အသက် ၄၅ နှစ်အထိ နေရသည်။ ထို့နောက်တွင် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်သို့ ကူးပြောင်းဝင်ရလေသည်။

ဆီနိုင်းသဲကန္တာရဝင်ရိုးတန်း နယ်မြေတပ်မှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် ရှုရွန်သည် လေ့ကျင့်ရေးတပ်၏ တပ်မှူးလည်း ဖြစ်သည်။ အရန်တပ်၏ အရာရှိများအတွက် သင်တန်းရက်မှာ တစ်နှစ်လျှင် ၄၂ ရက်မှ ၅၈ ရက်အထိ ဖြစ်သည်။ ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိ မဟုတ်သူများအတွက် သင်တန်းရက်မှာ တစ်နှစ်လျှင် ၃၆ ရက်ဖြစ်ပြီး သာမန်တပ်သားများအတွက် ရက်ပေါင်း ၃၀ ဖြစ်သည်။ ယင်းရက်များသည် အရန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ အထူးလေ့ကျင့်လေ့လာရမည့်သင်တန်းအပေါ်တွင် မူတည်လေသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ စစ်မှုထမ်း

ရန် အလိုအလျောက် ခေါ်ယူနိုင်သည့် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အစွဲအလွန်တစ်နိုင်ငံတည်းသာ ရှိသည်။ သူတို့သည် (၁၈)လ အမှုထမ်းရသည်။ တပ်ကြပ်နှင့် တပ်ကြပ်အောက် အဆင့်ရှိသူများသည် တစ်နှစ်လျှင် ရက်ပေါင်း (၃၀)၊ တပ်ကြပ်ကြီးမှအထက် အဆင့်ရှိသူများကမူ တစ်နှစ်လျှင် ၄၂ ရက်မှ ၄၇ ရက်အထိ၊ စစ်မှုထမ်းကြရသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲများတုန်းက အမျိုးသမီးများကိုယ်တိုင် စစ်မြေပြင်မှာ ပါဝင်တိုက်ခိုက် ခဲ့ကြသော်လည်း ယခု ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင်မူ အမျိုးသမီးတပ်ဖွဲ့ကို တိုက်ခိုက် ရေးတွင် မသုံးတော့ချေ။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ အမျိုးသမီးများသည် ရေဒီယိုအော်ပရေတာများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ သတင်းထောက်လှမ်းသူများအဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သူနာ ပြုများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ တိုက်ပွဲ အလွန်တရာ ပြင်းထန်လှသည့် ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာများ၌ သွားလာလှုပ်ရှားနေကြသည်ကို မြင်တွေ့ရပေမည်။ အစွဲအလွန် အမျိုးသမီးတပ်ဖွဲ့များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆီနိုင်သဲကန္တာရအတွင်းရှိ အစွဲအလွန်တပ်မကြီး၏ တပ်မှူး ဗိုလ်ချုပ်ယိုဖီက...

“အမျိုးသမီးများသည် မိမိတို့ကဲ့သို့ပင် အပူဒဏ်၊ ယင်ကောင်ဒဏ်၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းဒဏ်များကို ကြုံကြုံခံကာ လှုပ်ရှားနေကြကြောင်း အမျိုး သားစစ်သားများ မြင်တွေ့ကြရသည်တွင် သူတို့၏ သတ္တိမှာလည်း ပိုပြီး ရင့်မာလာသည်။ ခံနိုင်ရည်လည်း ပိုရှိလာသည်။ ရင်ဆိုင်နေရသည့် စစ်ပွဲကို ကြီးမားခိုင်မာသော ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်အတူ တိုက်ပွဲဝင်လေတော့မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ယိုဖီကပင် ဆက်လက်၍...

“ကျွန်ုပ်၏ တပ်မကြီး တစ်ခုလုံးမှာ တပ်မှူးကြီးမှစ၍ အောက်ဆုံးအဆင့် ထိ အရပ်သားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ အနည်းဆုံး လွန်ခဲ့သော ရက်သတ္တ ၃ ပတ်အထိ အရပ်သားများသာ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း စစ်တပ်မှ နုတ်ထွက်ခဲ့ပြီးနောက် ယခု စစ်မြေပြင် ပြန်ဆင်းသည်အထိ ၂ နှစ်လုံးလုံး အရပ်သားဘဝဖြင့် နေခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်သည် သဘာဝကို ကာ ကွယ်ရန် စတင်ဆောင်ရွက်နေခြင်းမဟုတ်။ တိုင်းပြည်ကို ကာကွယ်နေခြင်း သာ ဖြစ်သည်။ လူတစ်ယောက်သည် ယနေ့ စစ်သားဖြစ်သော်လည်း မနက် ဖြန် တစ်ခုခု ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုအချက်မှာ ယနေ့ အစွဲအလွန်နိုင်ငံ၌ မထူးခြား

တော့သော သာမန်အစဉ်အလာမျှသာ ဖြစ်လေသည်” ဟု ပြောကြားသည်။

အစ္စရေးလ်စစ်တပ်၏ အထူးခြားဆုံးသောအချက်မှာ ၂၄ နာရီအတွင်း စစ်ပြင်နိုင်သည်။ နောက်ဆုံး လူတစ်ဦးအထိ ၇၂ နာရီအတွင်း ရောက်နိုင်သည်။ အရာရှိများ တပ်ခွဲ တပ်ကြပ်ကြီးများသည် သူတို့တပ်ဖွဲ့အတွင်းရှိ လူများ၏ အိမ်သို့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် သတင်းပို့ခြင်းကို တယ်လီဖုန်း ဆက်၍သော်လည်းကောင်း၊ တစ်အိမ်တက်ဆင်းသွား၍သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ကြသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် သူ့အိမ်မှ ထွက်ခွာသွားရန် ကြိုကြိုက်လာလျှင် လုပ်လက်စ ကျန်ရစ်သည့် သူ၏ လုပ်ငန်းများကို ကျန် လူများက ဆက်လက် လုပ်ကိုင်သွားကြသည်။ နိုင်ငံခြားတွင် ရောက်နေသူ များကပင်လျှင် သူတို့တိုင်းပြည်အတွက် ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ပေးတတ်ကြ လေသည်။ အကယ်၍ အရေးပေါ်ပြဿနာပေါ်လာလျှင် အစ္စရေးလ် ရေဒီယိုမှ လျှို့ဝှက်စကားလုံးကို အသံလွှင့်ကြေညာလိုက်ခြင်းအားဖြင့် အရန်တပ်သား များကို ချက်ချင်း စုစည်းနိုင်လေသည်။

တပ်ဖွဲ့များသည် စုရပ်သို့ သွားကြသည်။ ထိုနေရာမှတစ်ဆင့် သူတို့ တာဝန်ကျမည့် စခန်းများသို့ ပို့ပေးသည်။ ထိုစခန်းတွင် သူတို့အတွက် ဖိနပ်မှစပြီး လက်နက်ပစ္စည်း၊ ရိက္ခာအစုံ ထုတ်ပေးသည်။ ဖိနပ်ကိုမူ ကိုယ့် အိမ်ကကိုယ် ယူခဲ့ကြရသည်။ သူတို့သည် တပ်မှထုတ်ပေးသော လက်နက် များ၊ သံချပ်ကာကားများ၊ မိုးဖွင့်ထရပ်ကားများဖြင့် စစ်မြေပြင်ဆင်းရန် အသင့် ဖြစ်နေကြလေပြီ။

ယခု ဖြစ်ပွားပြီးစီးခဲ့သည့် စစ်ပွဲတွင် တပ်တိုင်း တပ်တိုင်းကို လက်နက် အပြည့်အစုံ ထုတ်ပေးရန်ပင် မဖြစ်နိုင်ခဲ့ချေ။ အချို့ တပ်ဖွဲ့များသည် တပ်စု စည်းသောအချိန်၌ စစ်မှုထမ်းရန် အရည်အချင်းမီသော်လည်း အသက်လွန် နေသူများ၊ ယခင် စစ်ပွဲတုန်းက ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဒဏ်ရာရခဲ့သူများ စသည် ဖြင့် စစ်တိုက်ရန် မသင့်လျော်တော့သူများကို ရာခိုင်နှုန်းပြည့် တွေ့နေရလေ သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ဗိုလ်ချုပ်ယိုဖီသည် ဗြိတိသျှတပ်နှင့် အတူ မြောက်ပိုင်းအာဖရိက သဲကန္တာရတွင် စစ်တိုက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က သူ၏ ဒရိုင်ဘာအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သော အသက် (၆၀)ကျော်နေပြီဖြစ်သည့် စစ်သားဟောင်းကြီးတစ်ဦးလည်း ယခုရောက်လာကာ စစ်မှုထမ်းခွင့်ပေးရန်